PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdob« v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zasužnjeni Evropi.

primorski dnevnik

TRST
Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600
Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418

GORICA
Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382-535723
Fax 0481/532958

ČEDAD
Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190
Fax 0432/730462

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.200 lir - Leto XLVII. št. 21 (13.851)

Trst, petek, 25. januarja 1991

Prvič od izbruha vojne v Zalivu včeraj zračni spopad med iraškimi in savdskimi vojnimi letali

Neprestano bombardiranje Iraka in Kuvajta le predigra pred začetkom kopenskih bojev

Morda šele čez tri tedne tudi spopad na kopnem - Predstavniki RK začeli z obiskovanjem vojnih ujetnikov
Protiiraške enote osvobodile kuvajtski otok Kavarah - Evroparlament podprl akcijo zaveznikov v Zalivu

Ameriška pehota se pripravlja na napad (Telefoto AP)

BAGDAD, RIAD — V zalivski vojni je včeraj prišlo do novega preobrata, saj je Irak prvič z letali napadel zavezniške ladje v Zalivu. Pri tem iraška letala niso bila uspešna, v prvem neposrednem medarabskem spopadu od izbruha sovražnosti pa so savdski lovci sestrelili dva iraška bombnika. Tudi savdska vojna mornarica je včeraj potopila iraško vojno ladjo, ki je polagala mine v severnem delu Zaliva. Enote protiiraške koalicije so včeraj osvojile tudi kuvajtski otok Karavah, pri tem pa naj bi bili trije iraški vojaki ubiti, 50 pa so jih zajeli.

Medtem ko na zalivskem področju le s težavo prodirata dve mirovni pobudi, ki sta ju začela Iran v okviru Islamske konference in neuvrščeni, pa se intenzivno bombardiranje iraških položajev še naprej nadaljuje. Zavezniško letalstvo je opravilo številne polete, posebej močno pa je bilo bombardiranje iraškega pristanišča Basre. Poleg tega so bombardirali še druga mesta v Iraku in pa položaje Sadamove elitne predsedniške garde v Kuvajtu ter iraško ladjevje v Zalivu.

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Zaradi nastopov JLA položaj na Hrvaškem do skrajnosti napet

LJUBLJANA — Uradno, grozeče, sporočilo JLA o razoroževanju hrvaških »redarstvenikov«, o povečanju bojne pripravljenosti JLA na Hrvaškem in izredno ostrem in kritičnem zadržanju do vseh tistih, ki so za konfederacijo, je povzročilo po vsej Jugoslaviji vrsto neprijetnih dogodkov in vojaških zaostritev.

Do pravega preplaha je prišlo v Zagrebu, ko se je zvedelo, da je na sedežu milice v občini Velika Gorica blizu zagrebškega letališča počila bomba: ubila je enega pripadnika milice, ranila pa osem. Kasneje je prišlo na dan, da so nespretno ravnali z orožjem in da je ročna bomba eksplodirala po nesreči.

Toda sledile so druge, zares grozeče vesti: peto vojaško območje, ki obsega Slovenijo in Hrvaško, je v polni vojni pripravljenosti. Na zagrebškem letališču je pristalo štirinajst antonovov, ki so pripeljali specialce. V Karlovcu je 6 vojašnic, kjer so vojaki v popolni bojni opremi in so dobili suho hrano za 48 ur. V Vinkovcih so kasarno zavarovali pred možnim napadom tudi od zunaj.

Včeraj so sklicali izredno sejo hrvaške vlade, danes pa bo izredno zasedanje hrvaškega sabora. Predsednik Tudjman je poudaril, da je to »spopad dogmatsko komunističnih sil s hrvaško legalno ustanovljeno demokratično oblastjo«.

Treba je ohraniti mirno kri in se ne sme reagirati na provokacije. Tudjman je še potrdil, da so vsi pripadniki »redarstva«, kot nazivajo pomožne policijske enote, legitimno člani hrvaških policijskih sil in da jih ne bodo razorožili. Na današnjem zasedanju sabora bodo črtali vse zakone, ki so v nasprotju z novo hrvaško ustavo, in nekako po slovenskem vzoru dosledno izvedli suverenost hrvaške države.

Podobne vesti prihajajo tudi iz Slovenije. Niso tako grozeče, vendar niti najmanj pomirjujoče. Vojska je na meji potrojila svoje enote. Predvsem pa so pričeli množično in pospešeno premeščati slovenske vojake iz vseh vojašnic in drugih vojaških enot. Pošiljajo jih na peto armadno območje toda v kraje, ki niso več na Hrvaškem, oziroma so na njenem skrajnem robu. Nasprotno pa hrvaške vojake iz Slovenije in Hrvaške premeščajo na Jug, v Srbijo in drugam.

Zvečer je zagrebška televizija sporočila, da predsednik Tudjman danes ne bo odpotoval v Beograd in da so torej prekinjeni hrvaško-srbski razgovori.

Hrvaška vlada je včeraj sprejela pet sklepov: skupščini bodo predložili ustavni zakon, da se črtajo določbe o povezavi z Jugoslavijo, vlada sprejema vso odgovornost za oborožitev rezervnih enot, vlada se upira pooblastilom JLA, da so postale policijska sila, vlada je mobilizirala celotni sestav aktivne in rezervne policije in zahteva posredovanje zvezne vlade, ki naj prekliče sklepe armade.

B. S.

Bagdad zagrozil Turčiji z vojno

ANKARA — Turčijo so dolga leta imeli za zadnji branik paktaNATO na jugu Evrope pred »sovjetsko nevarnostjo«, že v kratkem pa lahko zamenja »sovražnika« in se vključi v spopad z Irakom. Da gre za povsem konkretno možnost, govorijo besede iraškega zunanjega ministra Aziza, ki je včeraj zagrozil, da bo Turčija odgovarjala zaradi »neopravičljive agresije«, ki naj bi jo storila s tem, ko je dovolila, da ameriški bombniki B-52 opravljajo svoje vojaške polete nad Irak iz oporišča Incirlik v Turčiji.

Ob tej jasni grožnji je turški predsednik Ozal jasno povedal, da Turčija ne bo prva napadla, da pa bo odgovorila na morebitni napad. Temu je treba dodati še, da bi se ob morebitnem napadu na Turčijo v spopad avtomatično zapletle še vse ostale članice pakta NATO.

Italijanskega kontingenta še ne bodo okrepili

Obrambni minister poročal o Zalivu

RIM — Parlament je po zasedanju zunanje in obrambne senatne komisije včeraj ponovno razpravljal o zalivski vojni. V razpravi niso prišle na dan bistvene novosti in tudi poročilo obrambnega ministra Rognonija je v bistvu vsebovalo le štiri okvirne točke. Prvič: z ozirom na sedanji položaj zaenkrat ni predvidena okrepitev italijanskega vojaškega kontingenta v Zalivu; drugič: mednarodna konferenca o Bližnjem vzhodu je edina pot, ki pelje do rešitve zalivske krize, še prej pa se mora Irak umakniti iz Kuvajta. Tretjič: nevarnosti teorističnih atentatov ne gre zanemarjati, temu primerna mora zato biti tudi zaščita in četrtič: morebitni iraški napad Turčije bi lahko sprožil 5. člen sporazuma NATO, ki dodeljuje državam članicam možnost, da v primeru agresije zaprosi za pomoč druge države.

Minister Rognoni je v svojem posegu ugotavljal, kako je bila evforija prvih dni neupravičena, saj se je izkazalo, da je Sadamova vojska še pri močeh, predvsem pa da razpolaga z vsaj še 650 letali, pa čeprav je njihova uporabnost omejena zaradi neuporabnosti letalskih stez. Opozoril je, da zato ni mogoče ugotavljati, koliko časa bi lahko trajala vojna, saj je Irak skrajno nepredvidljiv sovražnik. Na to ugotovitev je repliciral demokristjan Granelli, ki je dejal, da je to, kar bi bilo treba uničiti, prav ta nesmiselna politika vojne, ki je prepričana, da se spore rešuje le z nasiljem. Bistvenih posegov v razpravo pa kot že povedano, ni bilo.

Zalivska vojna je bila tudi na dnevnem redu zasedanja vodstva PSI, ki je izrazilo solidarnost z izraelskim ljudstvom in ostro obsodilo zlorabo vojnih ujetnikov s strani Iraka. Socialisti so tudi ocenili možnost iraške agresije na Turčijo. Poleg tega pa so še enkrat obsodili predstavnike zelenih in demoproletarce, ki so se ogradili od pobude o večji solidarnosti z italijanskimi vojaki v Zalivu.

G. R.

Slovenska skupščina o zapletih z Jugoslovansko ljudsko armado Srečanje Kučan - Milošević

NA 2. STRANI

Poziv litovskega predsednika Landsbergisa sovjetskemu voditelju

Gorbačov naj ukaže umik vojakov

MOSKVA — Litovski predsednik Vitautas Landsbergis je pozval sovjetskega voditelja Mihaila Gorbačova, naj ukaže umik sovjetskih vojakov iz vseh javnih poslopij, ki jih je vojska zasedla v prejšnjih dneh. S tem bi dokazal, kot je Gorbačov izjavil pred dnevi, da uporaba sile ni v programu njegovega predsedstva.

V svojih izjavah 22. januarja, pravi Landsbergis, ste vi, gospod predsednik, rekli, da dogodki v Vilniusu z zasedbo poslopij in umorom nedolžnih ljudi, ne odražajo vaših stališč. Če je to res, potem zahtevamo, da takoj ukažate umik oboroženih sil iz vseh zasedenih poslopij. Kot znano so v noči na 13. januar sovjetski padalci zasedli TV stolp in studije litovske televizije, pri čemer je bilo 14 mrtvih in več kot 200 ranjenih. Včeraj so črne baretke zasedle tudi skladišče papirja in tiskarskega materiala.

Landsbergis je pred litovskim parlamentom včeraj dejal, da bo do obnovitve dialoga med Litvo in Sovjetsko zvezo lahko prišlo samo po umiku vojakov iz s silo zasedenih poslopij. Filosovjetska stran v Litvi pa je povsem drugačnega mnenja. Alfred Gelbakh, ravnatelj litovskega filosovjetskega časopisa Sovjetska Litva, je v intervjuju za konservativni časopis Sovjetskaja Rosija pripisal vso odgovornost za dogodke v tej pribaltski republiki Landbergisu in drugim litovskim voditeljem ter njihovi nespametni politiki.

O dogodkih v Pribaltiku je razpravljal tudi ruski parlament, ki mu je Boris Jelcin predložil dokument, v katerem pravi, da je sovjetski predsednik Gorbačov kršil ustavo, ko ni zagotovil spoštovanja človekovih pravic in ni zaščitil suvrenosti pribaltskih republik. Po daljši in mestoma žolčni razpravi je ruski parlament dokument zavrnil.

Evropski parlament je včeraj ostro obsodil sovjetsko vojaško agresijo proti trem baltskim republikam ter zahteval umik vojaških sil iz Litve, Latvije in Estonije. Dokument, ki ga je s tem v zvezi odobril evropski parlament, ne izključuje možnosti gospodarskih sankcij proti SZ.

Medtem sta tako Svetovna banka kot Mednarodni denarni sklad odložila razpravo o kandidaturi Sovjetske zveze za pristop v obe organizaciji. Politični dogodki v SZ in skrajna nejasnost glede njene gospodarske prihodnosti govorijo v prid dejstvu, da o pristopu Moskve ne bo mogoče resno razpravljati še dalj časa. Predvsem gre tu za določitev stalnega menjalnega tečaja: trenutno jih imajo v SZ približno 3000, pravi predsednik Svetovne banke Conable, ki pa ni hotel komentirati zadnjih ukrepov Gorbačova v zvezi z umikom iz obtoka bankovcev po 50 in 100 rubljev.

Pri Mondadoriju vse spet znova?

RIM — De Benedettijevo nadzorstvo nad družbo Mondadori je pod vprašajem. Rimski prizivni sodniki so namreč razveljavili prvostopenjsko razsodbo, s katero je bila De Benedettiju priznana pravica, da odkupi delnice družine Formentom, kot je določala pogodba, ki je bila sklenjena ob vstopu CIR v Mondadori. Prizivni sodniki so namreč menili, da pogodba, ki je vezala obe skupini k enotnemu glasovanju na občnih zborih delničarjev in v upravnem svetu, ni v skladu z novimi določili prava, ki ureja odnose v delniških družbah. Ta izhodiščna nepravilnost naj bi po oceni rimskih prizivnih sodnikov razveljavljala vse ostale akte in torej tudi razsodbo prvostopenjskih sodnikov.

Sedaj je vprašanje, kaj se bo zgodilo z milansko založniško družbo. Ali bo prevladalo zavezništvo med družino Formenton in Berlusconijem in bo družba prešla že spet v okrilje »njegovega oddajništva« ali pa se bosta nasprotni strani, ki se že eno leto borita, dogovorili in našli ustrezno rešitev za koncern Mondadori, kateremu spopad med tekmecema nedvomno ni koristil.

Slovenska skupščina je včeraj razpravljala o zaostrenih odnosih z JLA

Provokacije in konflikti iskanje izgovora za posredovanje armade

LJUBLJANA — Enote Jugoslovanske ljudske armade so na 5. obrambnem območju (Zajema Slovenijo in Hrvaško) od včeraj v polni bojni pripravljenosti, kar pomeni, da so vojakom razdelili ostro strelivo, da so preklicali dopuste in da so vojaki v stanju stalne mobilizacije. Tako je slovenskim poslancem včeraj poročal minister za notranje zadeve Igor Bavčar. Slovenski parlament se je včeraj zaradi vznemirljivih novic iz Hrvaške, pa tudi zaradi dogodkov v Pribaltiku in vojne v Zalivu sestal na skupnem zasedanju vseh treh zborov.

Igor Bavčar je v svojem ekspozeju najprej na kratko omenil ukrepe, ki jih je sprejela slovenska vlada, da bi preprečila morebitne teroristične akcije, povezane z dogodki v Zalivu, glavni del svojega poročila pa je posvetil vznemirljivemu dogajanju v Jugoslaviji. V tem okviru je dejal, da prebivalce v Sloveniji in v drugih krajih Jugoslavije vznemirjajo predvsem ukrepi, ki jih je sprejela JLA sama ali predsedstvo Jugoslavije. Zaostritev se je začela z ukazom o odvzemu orožja, ki je bil skrajno dvoumen in neprecizen. Prav nedorečenost tega ukaza je imela po oceni Igorja Bavčarja namen sprovocirati javnost in tudi oblasti na Hrvaškem in v Sloveniji. Igrice s podaljševanjem roka za izročitev orožja so dodatno zameglile razmere in stopnjevale ozračje ogroženosti in neizogibnosti konflikta. Hrvaška oblast je zaradi tega sprejela določene preventivne ukrepe, na katere je zvezni sekretar za ljudsko obrambo odgovoril in povečal napetost do skrajnih meja.

Bavčar je v nadaljevanju poudaril, da ima Slovenija nekaj izkušenj v odnosih z JLA, poudaril pa je, da doslej bojne pripravljenosti na območju Slovenije še ni bilo. V tem okviru je pojasnil, da polna bojna pripravljenost pomeni, da so enotam razdelili ostro strelivo, da so posebej okrepljene in pripravljene specialne enote JLA. Poleg tega pa je bil poostren tudi nadzor nad državno mejo.

Po oceni Igorja Bavčarja se na ta način umetno povečuje napetost in se računa, da bi ti ukrepi lahko pripeljali do incidentov, ki bi lahko prerasli v konflikt, ki ga ne bi bilo mogoče več obvladovati. V tem okviru je zagotovil, da je slovenska vlada sprejela določrene ukrepe, ki so v njeni pristojnosti in sklenila predlagati skupščini nekaj stališč.

V nadaljevanju je omenil se druge ukrepe JLA, ki jih je ocenil kot dodatno provociranje slovenske javnosti in oblasti. Gre predvsem za premeščanje slovenskih obveznikov, ki služijo vojaški rok na območju Slovenije, na področju zunaj Slovenije in celo zunaj 5. vojaškega območja. V tem okviru je Bavčar omenil tudi informacije o politični aktivizaciji »v okviru nastajajoče ZK gibanja za Jugoslavijo, ki ne skriva ambicij, da bi skladno s svojimi političnimi nameni poskušala, če bi bilo treba, tudi na drugačen, ne samo politični način, obdržati nek sistem, za katerega smo vsi menili, da je že mimo«.

Vlada je nato predlagala skupščini vrsto sklepov, s katerimi se najodločneje protestira proti povečani vojni pripravljenosti JLA in se zahteva, da se stanje vrne v normalne okvire; se zahteva, da pristojni organi ustavijo premeščanje vojakov slovenske narodnosti; se nalaga slovenski vladi, naj pripravi besedilo ustavnega zakona, s katerim bi bila v primeru nadaljnjega zaostrovanja razmer zagotovljena pravna podlaga za pristojnost republike Slovenije nad vsemi obvezniki.

Zaradi nesklepčnosti poslanci stališč niso mogli sprejeti. V razpravi pa je bila izražena popolna solidarnost z Republiko Hrvaško in je bilo ostro obsojeno delovanje JLA.

Pred Igorjem Bavčarjem je zunanji minister Dimitrij Rupel poslance seznanil s položajem Slovenije in kriznimi žarišči v svetu. Dejal je, da je zaradi vojne neposredno prizadetih 31 slovenskih podjetij, finančna škoda pa znaša v letošnjem letu 190 milijonov dolarjev.

Slovenski minister za narodno obrambo Janez Janša pa je poslal zveznemu sekretariatu za obrambo protest zaradi premeščanja vojakov slovenske narodnosti in zahteval ukinitev premeščanja.

Prvi pogovori Milana Kučana s srbskim vodstvom v Beogradu

LJUBLJANA — Za 18. uri napovedana tiskovna konferenca predsednika Milana Kučana se je pričela šele po deveti uri zvečer. Razgovori z Miloševićem so se namreč zavlekli preko predvidenega časa, kar lahko ocenimo kot rezultat velikih težav pri sestavljanju uradnega sporočila, povrh se je slovenska delegacija na povratku še ustavila v Zagrebu in se pogovorila s hrvaškim predsednikom Tudjmanom.

»Minimum možnosti za razgovor«, je ocenil pogovore slovenski predsednik Milan Kučan. Toda razgovori so se pričeli, se bodo nadaljevali in so koristni. Dve leti ni bilo nobenega kontakta med Slovenijo in Srbijo, skupno smo ugotovili, da je to bilo slabo, ker nismo govorili niti o onem, kar bi lahko rešili. Skupna je bila tudi ocena, da je treba vsaj začeti popravljati odnose, saj je Milošević pravilno ocenil, »da ne morejo biti še slabši.«

Ostala je cela vrsta vprašanj, ki so sporna, zato so ostale tudi velike razlike. Mi smo predlagali - pravi Kučan - da ne bomo sprožili nekaterih spornih vprašanj, da z njimi ne obremenjujemo razgovore, kot je na primer kosovsko vprašanje. Mi smo zelo jasno povedali slovenska stališča, pri katerem vztrajamo in je razvoj dogodkov samo dokazal, da so bile slovenske ocene pravilne.

Iz skupnega sporočila pa vendar izhajajo tri stvari, glede katerih je bil dosežen napredek in ki izhajajo tudi iz skupnega sporočila.

Izhodišče je v pravici naroda do samoodločbe, ki ne more biti omejena z ničemer drugim kot z enako pravico nekega drugega naroda.

Srbija se je obvezala, da bo spoštovala interes Slovenije, da si na osnovi pravice do samoodločbe zagotovi pravico slovenskega naroda za lastno pot. Slovenija pa spoštuje interes srbskega naroda, da živi v eni državi in da bo bodoči jugoslovanski dogovor spoštoval ta interes.

Tako govori uradno sporočilo, Kučan je dodal, da to seveda pomeni spoštovanje legitimnega interesa vsakega naroda, da živi v svoji državi, ki pa je logično omejen z interesi drugih narodov. Slovenija zagovarja nedotakljivost meja, tudi republiških in torej je možno ta interes in legitimna pričakovanja uresničiti samo v medsebojnem dogovoru. Vendar pa je tudi na tiskovni konferenci ta odstavek ostal najbolj sporni in nedorečen del uradnega sporočila.

V naslednjih odstavkih je govor o razlikah pri interesih in njihovi obravnavi. Zelo važen pa je dogovor, da bosta obe vladi obravnavali odprta vprašanja ekonomskega sodelovanja v »interesu razvoja gospodarskega sodelovanja in dobrih odnosov med Srbijo in Slovenijo«.

Predsednik Kučan je poudaril bistvene razlike in povsem drugačna stališča.

Srbija govori o spoštovanju suverenosti narodov, Slovenija pa o spoštovanju suverenosti držav, republik. Tudi meje so za Slovenijo zgodovinske in jih ni mogoče spreminjati drugače kot z dogovorom obeh zainteresiranih republik.

Bistveno je različen odnos do zveznih organov in inštitucij, kjer Srbija seveda vztraja na ohranjanju centralistične države, Slovenija pa je povsem drugačnega mnenja.

Zelo skop je bil predsednik Kučan o razgovoru s predsednikom Tudjmanom in se je omejil na pred dnevi objavljeno skupno izjavo obeh predsedstev in skupni sklep, da branita suverenost obeh republik. Ni namreč možno živeti v stalnem ozračju groženj z državnim udarom in posredovanjem JLA.

Razgovor se je torej pričel, je zelo težvan. Nekaj je bilo najbrž doseženega, čeprav so skupne izjave in skupni dogovori za sedaj še vedno samo okvirni. Prihodnji dnevi bodo pokazali, če gre v resnici za pričetek, za prve znake jugoslovanske odjuge.

BOGO SAMSA

Parlamentarni komisiji za pokole bodo poverjene širše pristojnosti

RIM — Senat je soglasno odobril zakonski osnutek, po katerem poverja parlamentarni komisiji za pokole širše pristojnosti. Zakonski osnutek je predložila komisija za ustavna vprašanja. Komisija za pokole, ki ji predseduje republikanec Gualtieri, bo torej lahko preiskovala dogodke, ki so se pripetili pred letom 1969 in ki so posredno ali neposredno vezani na prevratniško dejavnost. V njeno preiskovalno področje bo vključena tudi organizacija Gladio. Zakonski osnutek bo sedaj obravnavala poslanska zbornica.

Komisija za ustavna vprašanja je na istem zasedanju zavrnila zakonski osnutek, da bi parlament imenoval posebno komisijo, ki naj bi se ločeno ukvarjala s primerom Gladio. Osnutek so predložili komunisti.

Začasno naj bi pravosodno ministrstvo prevzel Claudio Martelli

Minister Vassalli ustavni sodnik?

RIM — Podpredsednik vlade Claudio Martelli bo najbrž začasno opravljal tudi funkcije ministra za pravosodje, če bo prišlo, kot vse kaže, do odstopa ministra Vassallija, ki naj bi ga predsednik republike baje kmalu imenoval za člana ustavnega sodišča.

Trdijo, da naj bi se Vassalli odločil za umik, ker je globoko užaljen zaradi kritik, ki jih je bil deležen s strani KPI in nekaterih komponent sodstva. Da je Vassalli trn v peti komunistom, dokazuje tudi takojšnja reakcija KPI na govorice o njegovem imenovanju za ustavnega sodnika. Trenutno, pravijo komunisti, ne da bi kakorkoli spravljali v dvom osebnost prof. Vassallija, ne bi bil umesten njegov prehod iz vlade v vrste ustavnih sodnikov.

Glede zamenjave Vassallija so socialisti mnenja, da bi moral začasno funkcijo pravosodnega ministra prevzeti Martelli. Govorice, da bi pravosodni minister postal Giuliano Amato so po besedah zainteresiranega povsem neutemeljene.

FJK, Veneto, Trento Slovenija in Hrvaška sprejeli sporazum o skupnem sodelovanju

LJUBLJANA — Na sedežu slovenske vlade je bil včeraj petstranski sestanek vlad republik Hrvaške in Slovenije in dežel Furlanije-Julijske krajine, Veneta in pokrajine Trento. Dogovorili so se za podpis »pogodbe o sodelovanju prek meja«. Ta mednarodni dokument bo koristen za vključevanje Slovenije in Hrvaške v Evropsko skupnost. Besedilo pogodbe bo v nekaj tednih sestavila skupina strokovnjakov, podpisali pa jo bodo marca meseca. Po vsej verjetnosti bo do podpisa prišlo v Benetkah, ali pa celo v Rimu ob prisotnosti predsednika vlade Andreottija.

Pogodba temelji na obsežnih sredstvih novega zakona o obmejnem sodelovanju in na drugih ukrepih, ki jih je sprejel rimski parlament. V pogodbi bo predvideno sodelovanje na vseh ravneh, tako na strogo gospodarskem področju (industrijskem, trgovskem in turističnem), kot tudi na kulturnem, športnem, ekološkem in na drugih področjih. Gre torej za široko sodelovanje, ki bo na novo urejeno in bo temeljilo na pomembnih finančnih sredstvih, kar bo omogočilo vključevanje obeh republik v Evropo, ne da bi kršili ali prizadeli sedanje družbene in državne ureditve.

Predsednik Biasutti nam je v tej zvezi slikovito dejal, da bo novi sistem zgodovinski, da pomeni pravi preobrat v dosedanjem povezovanju dveh območij: italijanskih vzhodnih dežel in dveh republik, Slovenije in Hrvaške.

Eden od glavnih pobudnikov sestanka je bil minister za promet Carlo Bernini, ki je nastopal v svojih številnih funkcijah, kot minister za prevoze, kot predsednik ARE (združenja evropskih regij), kot iniciator in dolgoletni voditelj delovne skupnosti Alpe-Adria, predvsem pa najbrž kot predsednik demokristjanske internacionale na območju Pentagonale.

Sestanek je bil razmeroma zelo kratek, trajal je namreč komaj dobro uro. V uvodu je hrvaški zunanji minister orisal položaj v svoji republiki, kjer je peti armadni korpus v stanju pripravljenosti. Minister je tudi navedel, da se mora nemudoma vrniti v Zagreb, ker so v naglici sklicali izredno sejo hrvaške vlade. Vsi prisotni so potrdili načelo, da je treba braniti demokratične dosežke, z italijanske strani pa je bila poudarjena podpora in velika pozornost. Prav zato pa predstavlja srečanje in sklep o podpisu pogodbe pomemben signal, ki odraža pozornost in pomoč demokratičnim prizadevanjem obeh republik.

Na sestanku so bile večkrat omenjene manjšine. To vprašanje je sprožil slovenski zunanji minister Dimitrij Rupel, ki je podčrtal podporo, ki jo italijanski zakon o obmejnem sodelovanju nudi obema manjšinama, italijanski in slovenski. Širše pa je govoril predsednik Lojze Peterle, in sicer o kompleksnih problemih narodnostne skupnosti v Italiji in v tej zvezi tudi omenil načela glede globalnega zaščitnega zakona. O slovenski in italijanski manjšini je govoril predsednik dežele Furlanije-Julijske krajine Biasutti, ki je izhajal iz možnosti reševanja nekaterih konkretnih vprašanj. Ob tem pa je zajamčil, da bo postopek izredno hiter in učinkovit in da zakon ne omejuje načelne zaščite, ki izhaja iz drugih zakonov oziroma zakonskih osnutkov.

Zasedanje je bilo za strogo zaprtimi vrati, kasneje so bili predstavniki vsebinsko dokaj skopi z izjavami. Po daljših posvetovanjih pa so izdali naslednje uradno sporočilo:

»Na povabilo predsednika Peterleta so se danes v Ljubljani srečali predsedniki vlad republik Slovenije in Hrvaške ter severovzhodnih italijanskih dežel.

Predsednik Peterle je povabil tudi italijanskega ministra Carla Berninija, ki se je srečanja udeležil kot predsednik Skupščine evropskih regij in kot minister za promet za projekte s področja infrastruktur, ki so predvideni v okviru Pentagonalnega sporazuma.

Na srečanju so predstavili sedanji politični položaj Slovenije in Hrvaške in ob tem izrazili željo, da bi se razrešil po demokratični in mirni poti.

Na delovnem sestanku so bila postavljena izhodišča za opredelitev prekomejnega sporazuma med republikama Slovenijo in Hrvaško ter severovzhodnimi italijanskimi deželami (Furlanijo-Julijsko krajino, Venetom in avtonomnima pokrajinama Trident in Bocen). Pri tem so upoštevali že ustaljene medregionalne odnose v okviru Delovne skupnosti Alpe-Jadran in Pentagonalne pobude, nedavno sprejeti italijanski zakon o obmejnih območjih, kot tudi skorajšnjo obnovitev bilateralnih jugoslovansko-italijanskih sporazumov.

Predsedniki so se okvirno dogovorili, kakšen naj bo sporazum, in zadolžili posebno ožjo skupino strokovnjakov, ki se bo v kratkem sestala v Trstu, za podrobnejšo proučitev in opredelitev tem, ki so bile predmet današnjega srečanja.

Predsedniki so opozorili tudi na potrebo po tem, da se posveča posebna pozornost vprašanjem obeh manjšin ter pri tem izrazili željo, da bi namenili neposredno skrb njunim potrebam.

Ob zaključku srečanja so se predsedniki dogovorili za naslednje srečanje, ki bo marca v Benetkah, na katerem naj bi dokončno potrdili sedanji sporazum.« **B. S.**

Naročnina: mesečna 22.000 lir - celoletna prednaročnina 200.000 lir; v SFRJ številka 8.00 din, mesečna naročnina 190.00 din.

Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržaškega tiska, Trst 13512348

Za SFRJ: žiro račun 50101-601-85845
ADIT 61000 Ljubljana
Glonarjeva 8 - telefon 329761

Oglasi: ob delavnikih trgovski 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 80.000 lir; finančni in legalni oglasi 1 modul (šir. 1 st. viš. 23 mm) 120.000 lir. Ob praznikih povišek 20%. IVA 19%. Oglasi iz dežele Furlanije-Julijske krajine se naročajo pri oglasni agenciji PUBLIEST srl - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-688, tlx 460270 EST I, iz vseh drugih dežel v Italiji pri podružnicah SPI.

Mali oglasi: 950 lir beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. IVA 19%. Naročajo se v uredništvu Primorskega dnevnika - Trst, Ul. Montecchi 6 - tel. 7796-611.

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460894
Fax 040/772418

GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723
Fax 0481/532958

ČEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190

Glavni urednik **Dušan Udovič**
Odgovorni urednik **Vojimir Tavčar**

Izdaja **ZTT**
Tiska EDIGRAF

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

• *Predigra pred začetkom kopenskih bojev*

NADALJEVANJE S 1. STRANI

Iz Savdske Arabije pa prihajajo vse bolj pogoste vesti o premikih ameriških kopenskih enot proti meji s Kuvajtom, proti iraškim položajem pa naj bi se pomaknile še nekatere artilerijske enote. Iz vojaških krogov so s tem v zvezi sporočili, da ti premiki še ne pomenijo, da se bliža kopenski spopad. Toda velja pripomniti, da se je včeraj vreme, ki je v prejšnjih dneh precej oviralo bombardiranje Iraka in Kuvajta, izboljšalo, tako da so nekateri opazovalci dobili občutek, da bi bili Američani radi v vsakem trenutku pripravljeni na napad.

Toda iz Washingtona prihajajo drugačne vesti. Kot se je dalo sklepati iz izjav ameriškega obrambnega ministra Cheneya in komandanta vrhovnega štaba Powella, ko sta v sredo govorila o enotedenskem obračunu vojne, naj bi do napada po kopnem prišlo približno čez tri tedne »v temni noči in ob visoki plimi.« Do takrat pa naj bi letala še naprej »čistila« pot v Kuvajt in naprej proti Iraku. Povsem jasno je tudi, da Američani ne bodo napadli, dokler ne bodo z letalstvom toliko ošibili vojnega stroja Sadama Huseina, da bi kopenski spopad terjal čim manj žrtev na zavezniški strani.

Iraški vojni stroj pa še ne kaže pretiranih znakov šibkosti. To sta priznala tudi Cheney in Powell, ko sta povedala, da dosedanja bombardiranja še niso zadala smrtnega udarca bagdadskim oboroženim silam. Sadam Husein je namreč še živ, nobenih konkretnih znakov ni, da bi v Iraku prihajalo do vojaškega »kolapsa«, velik del letalstva je varno skrit v podzemeljskih hangarjih, ob vsem tem pa občasno izstreljevanje raket scud ne pusti spati Izraelu in Savdski Arabiji. Če je torej 12.000 poletov v prvem tednu le deloma prizadelo Irak, je moč sklepati, da bodo za občutnejšo ošibitev Iraka potrebni najbrž vsaj še trije tedni.

Radio Bagdad pa je včeraj poročal, da je Sadam Husein obiskal enote na južni fronti v Iraku. V uradnem sporočilu iraške tiskovne agencije je tudi zapisano, da se je Sadam srečal z generali, ki so mu poročali »o dosedanjem poteku "matere vseh bitk" (tako je iraški diktator krstil spopad v Zalivu) in se pritožili, da se je sovražnik iz strahu pred kopenskim spopadom doslej izogibal bojev na kopnem in se je omejil na bombardiranja z velike višine.« Ob tem so v Bagdadu tudi sporočili, da naj bi iraške enote doslej zajele približno 500 vojakov nasprotnikovih enot, v bombardiranjih Bagdada in drugih mest v Iraku pa naj ne bi bili zadeti le vojaški cilji. Včeraj so v Iraku prvič priznali, da je med bombardiranji padlo tudi 90 vojakov.

Predstavniki mednarodnega Rdečega križa so včeraj začeli obiskovati tudi vojne ujetnike. Iz Ženeve so sporočili, da so že obiskali sedem ujetih iraških vojakov v neki bolnišnici na vzhodu Savdske Arabije, pred dnevi pa tudi 61 Iračanov, ki so jih internirali v Veliki Britaniji. Nikakršnih informacij pa pri mednarodnem RK niso posredovali o ujetnikih, ki so v rokah Iraka. Direktor mednarodnega odbora RK Georges De Courten je s tem v zvezi le povedal, da je od iraških diplomatskih predstavnikov v zahodnoevropskih prestolnicah dobil zagotovila, da bo Bagdad sodeloval z RK na temelju tretje ženevske konvencije. Vendar pa teh zagotovil uradni Bagdad ni potrdil, na podlagi odločitev o uporabi ujetnikov za žive ščite in zaradi skrajno neokusnega »razkazovanja« ujetnikov po TV pa lahko sklepamo, da kaj takega tudi ne bo storil.

Na stran zaveznikov v zalivskemu spopadu se je včeraj odločno postavil tudi evropski parlament, ki je odgovornost za spopad v celoti pripisal Sadamu Huseinu. V resoluciji pa evroparlamentarci pozivajo zahodne vojaške enote, da čim prej in z najmanjšim možnim številom žrtev zaključijo to vojno, pri tem pa naj pustijo vsaj priprta vrata za pogajanja. Evropski parlament še zahteva, da Irak dosledno upošteva vse resolucije OZN in se umakne iz Kuvajta, kar bi bilo pogoj za nadaljevanje pogajanj. Strasbourški parlament se je tudi zavzel, da naj bi po končanem spopadu in obnovitvi pogajanj prišlo do sklica mednarodne mirovne konference o Bližnjem vzhodu pod pokroviteljstvom OZN.

Tiskovna konferenca ameriškega predsednika teden dni po začetku vojne

Bush: Vihar po urniku

WASINGTON — »Nocoj, po tednu dni zavezniških operacij, vam lahko, z zadovoljstvom sporočim, da Puščavski vihar poteka po urniku,« je sinoči predsednik Bush v Washingtonu nagovoril združenje rezervnih oficirjev. »Jedrskim ambicijam Sadama Huseina smo zadali resen udarec, zavezniška letala imajo premoč v zraku, s tem pa Sadamu Huseinu onemogočamo, da bi vojeval učinkovito vojno,« je dejal Bush.

Predsednik ZDA, čigar sinočnji govor je bil njegov prvi javni nastop, odkar se je začela vojna, je hkrati opozoril, da »samo v okolici Bagdaga zavezniško letalstvo še vedno ogroža kakih dvajset tisoč iraških protiletalskih topov«. »Korak za korakom se sicer približujemo cilju, ki je osvoboditev Kuvajta in obnovitev stabilnosti in varnosti v Zalivu,« je rekel Bush, »toda vojna nikoli ni lahka in poceni. Prišlo bo do udarcev, prišlo bo do še več žrtev... Toda zagotavljam in obljubljam vam, da ne bo nov Vietnam,« je dejal Bush.

George Bush je v glavnem povzel tisto, kar sta pred njim na popoldanski tiskovni konferenci v Pentagonu povedala obrambni minister Cheney in načelnik generalštaba general Powell. Pri opisu stanja sta izjavila, da je zavezniškemu letalstvu uspelo dobiti premoč v zraku, toda treba je seveda dodati, da Irak še vedno nadaljuje z raketnimi napadi na Izrael in oporišča v Savdski Arabiji.

Previdna sta bila tudi v ocenah, kdaj naj bi zavezniki začeli s kopensko ofenzivo zoper iraške položaje v Kuvajtu. Cheney je pri tem diplomatsko dejal, da je »treba pričakovati še presenečenja, in da Sadama Huseina še ni moč povsem odpisati«. General Powell pa je bolj odkrito, celo brutalno, rekel, da je treba »to vojsko (misleč s tem na iraško vojsko v Kuvajtu) najprej odrezati od zaledja, potem pa jo pobiti«.

Pentagon za sedaj še ni prišel na dan z odločitvijo, kdaj in kako (in če sploh) naj bi začeli s kopenskim napadom. Namesto tega Američani in zavezniki povečujejo zračne napade, okrepljene z bombardiranji, ki jih opravljajo bombniki B-52. V napadih pa sedaj sodelujejo tudi francoska letala.

Hkrati pa Iračani - ki so sinoči izvedli najnovejši napad z raketami zemlja-zemlja scud na Izrael in Daran, vendar, kot poročajo Američani, brez uspeha - začenjajo s svojimi letali napadati tudi zavezniško ladjevje v Perzijskem zalivu. Kot poročajo, so Iračani zavezniške ladje napadli z lovci mirage, oboroženimi s francoskimi raketami exocet, vendar so ladje napad odbile. Iraška letala mig-23 sovjetske izdelave pa so napadla zavezniške položaje v mejnem območju med Savdsko Arabijo in Kuvajtom. Tudi za ta napad ameriška stran trdi, da je bil v celoti odbit, dve iraški letali pa sestreljeni.

Teden dni vojne je torej potekal v znamenju zračnih bojev, iraških raketnih napadov, stolčenih iraških radarskih in drugih elektronskih naprav - kot trdijo Američani - in tudi jedrskih reaktorjev in podjetij za proizvodnjo biokemičnega orožja. Potekal pa je tudi v znamenju najave prvih ekoloških katastrof. Iz Irana so danes sporočili, da je na jugu države padal »masten črn dež«, kar je nedvomno posledica zažganih naftnih črpališč in rafinerij v Kuvajtu. Iračani pa poročajo o tem, da iz iraških tankerjev, ki so jih zadela ameriška letala, teče nafta in se izliva v Perzijski zaliv.

Ali se potemtakem uresničuje napoved ekolške apokalipse, ki jo je bilo slišati že pred vojno?

MITJA MERŠOL

Teheran središče številnih pobud za rešitev spopada

Iranski predsednik Rafsandžani in sirski podpredsednik Halim Hadam (AP)

TEHERAN — V arabskem in muslimanskem svetu mrgoli pobud za miroljubno rešitev spopada v Zalivu. Najbolj zanimive pobude prihajajo iz Irana, kjer so se predstavniki teheranske vlade sestali s pakistanskimi in sirskimi odposlanci. V Teheranu se ta čas mudita predsednik pakistanske vlade Navaz Šarif in sirski podpredsednik Abdel Halim Hadam. Iran hoče imeti v prizadevanjih za diplomatsko rešitev zalivskega spora veliko vlogo, zato skuša doseči sklicanje zasedanja organizacije muslimanskih držav, kar podpirata tudi Pakistan in Jordanija, tako da v Teheranu z dokajšnjo mero optimizma gledajo na možnost, da dosežejo dvotretjinsko večino med 46 člani muslimanske organizacije. Na morebitno zasedanje organizacije muslimanskih držav s simpatijo gledajo dežele, ki so glede zalivske krize zavzele diametralno nasprotna stališča.

Iran je obsodil tako Bagdad zaradi zasedbe Kuvajta, kot Washington zaradi oboroženega posega proti Iraku; Pakistan je s svoje strani poslal v Zaliv vojake, ki se borijo na strani čet svetovne organizacije. Druge arabske države kot na primer Alžirija so odločno protiameriško usmerjene in na svojem ozemlju organizirano novačijo prostovoljce, ki naj se borijo na strani Iraka. Potem je tu Turčija, članica NATO pakta, z ozemlja katere odhajajo ameriška letala v svojih misijah proti Bagdadu.

Izhodišče iranskega stališča, ki ga je iranski predsednik Rafsandžani ponovil sirskemu podpredsedniku je ugotovitev, da je Bagdad pogrešil, ko je zasedel Kuvajt. Ta napaka je še toliko bolj huda, ker je prizadejala ogromno trpljenja muslimanskemu ljudstvu in je omogočila Američanom, da utrdijo svojo vojaško prisotnost v Zalivu.

Na ta način bi muslimanske države hotele dati Sadamu Huseinu možnost za časten umik iz Kuvajta: umaknil bi se v imenu islama, ne pa pod grožnjo svetovne koalicije, ki jo vodijo ZDA.

Solidarnostna pomoč nemške vlade Izraelu

V Tel Aviv je včeraj prispela na obisk nemška delegacija, ki jo je vodil zunanji minister Hans Dietrich Genscher (na sliki med ogledom ruševin, ki jih je povzročil iraški scud). V delegaciji so še nemški minister za razvoj Spranger in generalni sekretar krščanskih demokratov Ruehe. Vladna delegacija je telavivskim oblastem izrazila solidarnost, istočasno pa jim je izročila pomoč v višini 190 milijard lir. Na obisk v Izrael pa je včeraj prispela tudi delegacija SPD, ki jo je vodil predsednik Hans-Jochen Vogel (Telefoto AP)

Komentar glasila CK sovjetske komunistične partije Pravde o vojni v Zalivu

Na preizkušnji mednarodni odnosi

MOSKVA — »Vojna v Zalivu ni le preizkušnja sodobnega ameriškega orožja in zaveznikov. Je mnogo več. Gre zlasti za preizkus celotnega sistema mednarodnih odnosov, ki so nastopili s koncem hladne vojne. Ta sistem pa je še krhek in ranljiv, zlasti če govorimo o sovjetsko-ameriških odnosih«, piše glasilo CK KPSZ Pravda.

Komentator Tomas Kolesničenko uvodoma sprašuje, zakaj je vsako ameriško sporočilo o dogodkih v Zalivu ostro cenzurirano, zakaj je tisku prepovedano objavljati »naravne« fotografije žrtev vojne in zakaj TV novinarji ne smejo izraziti lastnih emocij v zvezi z dogodki v Zalivu. Nadalje navaja rezultate javnomnenjskih raziskav, ki sicer zaenkrat še kažejo podporo vojaškim operacijam proti Bagdadu. Ne gre za vprašanje o pravični vojni, da ali ne, temveč za ceno vojne, piše Pravda in dodaja, da je naloga cenzure to ceno »znižati do razumne meje«.

Uvodoma ugotavlja, da večina človeštva »vihar v pustinji« jemlje kot »vihar v kozarcu vode«, toda iz dneva v dan se kopičijo vprašanja, piše Pravda.

Avtor besedila Tomas Kolesničenko poudarja, da za agresijo Kuvajta ni opravičila in dodaja, da opravičila ni niti za vrsto drugih agresivnih dejanj. Meni, da umika iz Kuvajta danes res ne gre povezovati s celotnim bližnjevzhodnim problemom, toda že jutri bo ta problematika mnogo večja. Zato bo potrebno bližnjevzhodno konferenco sklicati brž po uničenju Huseina, kajti nove ureditve ne bo brez pravične rešitve bližnjevzhodne krize. Pravda poudarja sicer znano uradno stališče, da je potrebno narediti vse, da se spopad lokalizira, vendar opozarja na vrsto vprašanj, ki so po mnenju komentatorja povezana zlasti z NATO.

Ker je namreč Turčija dala na razpolago svoja oporišča NATO, je potrebno računati s povračilnim udarcem Iraka, kar pa bi potemtakem v vojno zapletlo tudi Turčijo. Skladno z »zavezniško logiko«, piše Pravda, je potemtakem potrebno računati, da se lahko v vojni spopad vključi tudi Nemčija, dasiravno Zahod to možnost trenutno izključuje. »Toda, kdo bi vedel...«, se sprašuje Pravda. NATO je v Evropi ostal »brez dela« in povsem mogoče je, da se bo zdaj naselil na Bližnjem vzhodu in pod patronatom ZDA navzel nove politične funkcije. Glasilo CK KPSZ sicer citira ameriškega predsednika, da bodo namreč ZDA, po zmagi nad Huseinom, »igrale vlogo zdravnika«, toda porajajo se vprašanja, kaj bo po vojni, kakšna bo usoda Iraka in kakšna usoda celotnega območja, se sprašuje Pravda.

Ali ne bo izbruhnil nov konflikt in ali ne bo nastopila potreba novega urejanja s silo? Jasnih odgovorov na ta vprašanja ni, ugotavlja komentator Kolesničenko. »Posledice te vojne so nepredvidljive, dasiravno del tiska, tudi sovjetskega, že govori o piru zmagovalcev,« ugotavlja Pravda, in dodaja, da še zdaleč ni izključena vojna ob sodelovanju Irana, Sirije, Turčije in Kurdov. Če bodo namreč oblast v Bagdadu prevzeli šiiti, potem lahko Ankara to razume kot razširitev iranskega vplivnega območja. Hkrati pa se tudi Iran boji vpada Turčije na severna iraška ozemlja, ki lahko služi uničenju Kurdov in zasedbi naftnih območij v Kirkuki. Doslej se namreč, tako Pravda, Turčija tem pretenzijam ni odrekla.

Tomas Kolesničenko sicer pravi, da nikogar vnaprej ne obtožuje, toda dodaja, da je skušnjava velika in da ni jasno ali se bodo ZDA znale vzdržati. Prav zato meni, da v zalivski vojni ne gre le za preizkušnje novega ameriškega orožja, temveč za mnogo več. Na preizkušnji je ves sistem mednarodnih odnosov, zgrajenih po koncu »hladne vojne«. Ta sistem pa je še krhek in ranljiv, zlasti kar zadeva sovjetsko-ameriške odnose. Zamenjati tekmovanje s sodelovanjem ni enostavno, ugotavlja Pravda. »Preizkušnjo vojne v Zalivu sta Moskva in Washington vzdržali. Potrebno bo vzdržati preizkušnjo miru, kar pa ni nič lažje, kajti spekter sovjetsko-ameriških vzajemnih odnosov je širok. Kako daleč bosta ZSSR in ZDA šli skupaj, pa je odvisno od obeh strani, dodaja Tomas Kolesničenko.

M. L.

Poziv Kitajske

PEKING — Kitajska poziva Irak k zmernosti in ga opozarja, naj ne precenjuje svoje moči. Tako piše dnevnik Wen Wei Po, ki naj bi bil glasnik kitajske vlade. Predstavnik kitajskega zunanjega ministrstva ni ne potrdil ne demantiral novice. Prav tako ni hotel komentirati vesti, da je kitajski premier Li Peng poslal v zvezi z Zalivom poslanico sovjetskemu predsedniku Gorbačovu. Priznal pa je, da sta bili sovjetska in kitajska vlada v stalnem stiku. Kitajska, je dejal predstavnik zunanjega ministrstva, obsoja invazijo Kuvajta, zavzema se pa za miroljubno rešitev.

Sadam odgovoril na papežev poziv

VATIKAN — Papež Janez Pavel II. je včeraj dobil odgovor na pismo, ki ga je 15. januarja, poslal iraškemu predsedniku Sadamu Huseinu. Pismo je prispelo v Vatikan po sovjetskih diplomatskih kanalih, papežu pa ga je izročil namestnik vatikanskega državnega tajnika monsignor Giovanni Re.

Vatikanski protokol narekuje, da pisem, ki so naslovljena osebno na papeža, ne objavljajo, zato bo tudi vsebina tega pisma ostala neznana. Razni informacijski viri pa kljub temu poročajo, da se Sadam papežu opravičuje za zamudo, za katero so krive predvsem njegove vojaške obveznosti, v pismu pa menda zavrača vse obtožbe in ponavlja že ustaljene trditve, da je za vojno kriv le ameriški predsednik. Papež je v svojem pismu pozval Sadama, naj »naredi radodarno gesto, da prepreči tragične posledice, ki jih bo zalivska vojna imela za vse človeštvo«.

Papež Wojtyla je včeraj na avdienci predstavnikov nekaterih neuvrščenih držav ponovno zaupal željo, da bi se položaj v Zalivu čim prej normaliziral.

Papežev namig, da bi Vatikan lahko priznal izraelsko državo, je naletel na velik odmev, ki pa ima večinoma negativen prizvok. Izraelski veleposlanik Drory je včeraj izjavil, da nima nič večjega upanja, da bi do tega prišlo, kot ga je imel doslej. »Diplomatskih stikov ni mogoče vzpostaviti po pošti ali po naročilu. Odkar sem v Rimu, sem vsakič, ko sem šel v Vatikan, sprožil to vprašanje, odgovora pa še nimam. Zato tudi danes ne vidim vzroka, ki bi opravičil papežev namig,« je dejal veleposlanik. Nekoliko drugačen ton je uporabil kardinal Silvio Oddi. Pojasnil je, da Vatikan ni nikoli povabil nobene države, da bi vzpostavili diplomatske stike. Običajno to dela druga stran. »Tudi v primeru, da bi Izrael naredil prvi korak, bi udarile na dan vse stare ovire, ki ne bodo rešene, dokler OZN ne bo točno opredelila teritorialnih meja Izraela.«

Naftne družbe se že pripravljajo na gašenje zažganih naftnih polj

LONDON — Transnacionalne naftne družbe se že pripravljajo, da bodo po koncu zalivske vojne začele z obnovo poškodovanih rafinerij, najprej pa bodo morali pogasiti goreče naftne vrtine. Že so stopile v stik z družbami, ki so specializirane za to zahtevno in nehvaležno delo, saj je iraška vojska že začela z zažiganjem kuvajtskih naftnih polj. Med najbolj znanimi strokovnjaki je nedvomno priletni Red Adair (Rdeči Teddy), ki je do sedaj pogasil že nešteto naftnih vrtin. Po njegovih trditvah taka operacija zahteva vsaj šest tednov garaškega dela. Toliko časa je namreč porabil leta 1964, da je pogasil požar na kuvajtskem naftnem polju Burgan, ki je drugo največje v svetu. Kuvajtske naftne vrtine imajo namreč to nevšečnost, da se nafta nahaja relativno nizko in pod precejšnjim pritiskom. V Burganu so bili plameni visoki do 150 metrov.

Za zajezitev in gašenje takih požarov so v rabi v glavnem štiri metode. Včasih je dovolj, da se zapre glavni ventil vrtine, a kaj, ko je ta ob požaru težko dostopen, pri namernem zažigu, pa bodo skoraj gotovo razstrelili prav te ventile. Druga in najbolj razširjena metoda je eksplozivna. Eksploziv, ki ga s posebnimi samohodnimi termično zavarovanimi roboti namestijo čim bliže goreči vrtini, razstrelijo, tako da zemlja, pesek in drugi material prekrije vrtino. Pri tretji metodi zaustavijo dotok nafte z vbrizgovanjem vode in blata v neko bližnjo vrtino, četrta in zadnja metoda je najzahtevnejša in najzamudnejša. V diagonali izvrtajo novo vrtino, po kateri nato preusmerijo nafto na varno.

Medtem pa prihajajo iz Zaliva prve zaskrbljujoče vesti. Južno od zažganih naftnih polj že pada gost, s sajami pomešan dež. Vsi se bojijo ekološke katastrofe, ki pa bo po prvih ugotovitvah omejena na Zaliv. Če Sadam Husein ne bo zažgal novih vrtin in rafinerij, se bo škoda omejila na omočje kakih 10 kilometrov od požara. V primeru, da bi mu uspelo zažgati vse vrtine in rafinerije v Kuvajtu, bi naravna katastrofa prizadela širše območje v oddaljenosti tudi do 500 kilometrov od požarov. Precej hujše bi bile posledice, da bi mu uspelo zažgati tudi naftna polja in rafinerije v Savdski Arabiji in v Združenih arabskih emiratih. V takem primeru bi bilo ekološko prizadeto celotno območje Zaliva vključno z Iranom. Posledice pa bi skoraj gotovo zaradi severozahodnih vetrov občutili celo v Pakistanu in morda tudi v Indiji. Za razliko od ognjeniških eksplozij, ki pošiljajo drobce prahu v visoko stratosfero, dim naftnih požarov lebdi bolj nizko, v sedanjih zalivskih vremenskih razmerah, pa ga dež v glavnem sproti »spere«. V nobenem primeru pa ne bi smeli sedanji in morebitni bodoči požari vplivati na podnebje severne polute kot trdijo razni naravovarstveniki. Tega mnenja je vsaj izvedenec za zračno onesnaženje pri državni ustanovi ENEA Vincenzo Ferrara.

Nedvomno pa bodo posledice za Zaliv zelo težke. Prav včeraj je Irak pri mednarodnih naravovarstvenih organizacijah obtožil Ameriko, da je v zalivskih vodah bombardirala dva tankerja, kar naj bi sedaj ogrožalo življenje v Zalivu.

Iraško zažiganje nekaterih naftnih polj v Kuvajtu

Sadam Husein je svoj vojaški arzenal še pred nedavnim kupoval v 7 državah

BAGDAD — Iraški vojni potencial zbuja strah skoraj vsemu svetu, pri vsem tem pa je treba povedati, da je še ne tako davno sedem držav zalagalo Sadama Huseina z orožjem. Na prvem mestu je Sovjetska zveza, njej ob boku pa stojijo Češkoslovaška, Brazilija in Kitajska, v tej družbi pa so tudi Francija, Nemčija in Egipt, ki danes predstavljajo sestavni del koalicije, ki je v vojni z Irakom. Prav lahko pa bi bila na seznamu tudi Italija, ki bi morala v skladu s pogodbami iz leta 1981 Bagdadu izročiti štiri fregate razreda »lupo« in šest korvet »wadi« s pripadajočo raketno oborožitvijo. Toda naročilo ni bilo izvršeno, ker je bilo prej blokirano od državnih oblasti.

Po doslej znanih podatkih naj bi Sovjetska zveza v obdobju od 1986 do 1988 Iraku prodala 350 raket scud-B, 1.000 tankov T-62 in 700 tankov T-72, ki so jih v Iraku v letih 1988 in 1989 deloma spremenili in dopolnili. SZ je Sadamu Huseinu prodala tudi 40 raket zemlja-zemlja AS-14 kedge, 80 granat vrste 2S3 152mm, 360 večcevnih raketnih izstrelišč vrste BM-21 122mm in 800 vozil vrste MT-LB za prevoz oklepnih enot.

Brazilija je Iraku dobavila 78 raketnih ramp vrste atros-II SS30 in 20 ramp SS-60, 250 tankov EE-9 cascavel, 13 radarjev astros guidance in 960 raket zemlja—zemlja SS-60. Kitajska je oboroževala oklepne enote in Iraku dobavila 700 tankov T-59 in 600 T-69 ter 720 topov vrste 59/1 130mm. ČSFR je v obdobju 1981 do 1989 prodala Bagdadu 1000 bojnih vozil BMP-1.

Pri Egipčanih je Sadam kupil 80 šolskih letal EMB-312 tucano, naročenih pa ima še 45 takih letal. Od Kaira je Irak dobil tudi 300 raketnih ramp SAKR-30 120mm in neznano število raket zemlja-zrak sakr eye. Francija je iraškim letalskim enotam prodajala letala mirage, dobavila pa jim je tudi 3 helikopterje AS-332, za letos pa je imela naročilo še za 6 helikopterjev AS-365N. Doslej so Iraku izročili tudi 106 od 135 naročenih vozil z raketami zemlja-zrak AMX-30 roland, 10 premičnih radarjev tiger, 18 protitankovskih raket AM-39 exocet, 700 protiradarskih raket armat, 180 raket zrak—zemlja AS-30L, 1.600 in 4.800 protitankovskih raket hot oziroma milan in 1.050 raket roland-2. Najmanj je s Sadamom trgovala Nemčija, ki je Bagdadu prodala 4 helikopterje vrste BK-117.

Na sliki AP: med »dobavitelje« Iraka bi lahko prišteli tudi podjetje italijanskega državljana Maria Mosellija, ki izdeluje makete tankov in letal ter drugega orožja. Precej tega je šlo na Bližnji vzhod in s tem lahko tudi v Irak, izdelke pa je podjetje reklamiralo s podobnimi letaki, kot je objavljen na naši sliki.

F 16 taktični lovec, proizvodnja ZDA

— model, ki ga izdeluje naše podjetje, je dovolj podoben resničnemu letalu, tako da ga je mogoče tudi na kratko razdaljo zamenjati s pravim;
— dele, ki sestavljajo karoserijo, je mogoče enostavno zamenjati, ker so pritrjeni na kovinsko strukturo;
— uporaba:
tarče za vaje;
izdelava lažnih načrtov.

Na kratko o Zalivu

LONDON — Sadam Husein že od samega začetka vojne živi v izredno zaščitenem podzemnem bunkerju, v javnosti pa namesto njega nastopajo njegovi dvojniki. Kaže, da je doslej vsaj štiri njemu podobne moške prepričal, da si videz še bolj popravijo s kirurškimi operacijami. Dva je menda pozneje umoril, ker nista bila vredna njegovega zaupanja. Sadam se je namreč zbal, da ga bosta izdala.

* * *

RIM — *V preteklih dneh je kar lepo število mladeničev, ki so že odslužili vojaščino, dobilo poziv za stanje pripravljenosti zaradi vojne v Zalivu. Potem ko so se javili na vojaškem okrožju, pa so ugotovili, da gre za lažen poziv, prav tako so ponarejeni lepaki, ki so se pojavili v raznih mestih in ki mlade moške kličejo pod orožje. Obrambno ministrstvo zato obvešča, da je vsak preplah odveč. Prav bi bilo, da bi se vsakdo, ki dobi kakršen koli poziv, takoj zglasi v vojaškem okrožju, kjer bo dobil potrebna pojasnila.*

* * *

TURIN — Klic pod orožje je neslana šala kakega topoumneža, vabilo, ki ga je objavil vsedržavni tajnik političnega gibanja Monarhisti za Evropo, pa je čisto pravo. Roberto Vittucci Righini je predlagal, da bi tudi v Italiji ustanovili tujsko legijo. »Naši vojaki tako ne bi kršili 11. člena ustave, ki zavrača vojno, uveljavili pa bi se tisti, ki so pripravljeni boriti se za intere države, ki predstavlja njihovo drugo domovino,« meni Righini. Reakcij na poziv zaenkrat še ni.

* * *

KUALA LAMPUR — *Od začetka vojne v Zalivu so v Malezijo že trem novorojenčkom dali ime Sadam Husein. Iraški voditelj uživa v tej eksotižni državi, kjer je večina prebivalstva muslimanska, velik ugled in spoštovanje. Malezijska tiskovna agencija Bernama s primernim poudarkom dodaja, da doslej niso še nobenega novorojenčka krstili za Georga Busha.*

* * *

LONDON — Britansko časopisje, ki sicer ne slovi po zavidanja vredni profesionalni korektnosti, se poslužuje neobičajnega besednega zaklada, ko poroča o vojni in o britanski vojaški misiji. Ugledni londonski Guardian, ki noče imeti nič skupnega s bulvarskim tiskom, je objavil zapis, v katerem našteva »nesiašnosti in retoriko« novinarjev. Najbolj donečih pridevnikov so deležni vojaki - naši fantje, ki so: pravi profesionalci, levjesrčneži, mladi noži, pogumni in se ne bojijo niti satana. Sovražnik pa je v glavnem: papirnata zver, bojazljivec, bastard, stekli pes, ki se skriva pod zemljo.

Kompjuter - prvi heroj zalivske vojne

NEW YORK — *Zalivska vojna ima svojega prvega heroja: kompjuter. Računalniki so povsod — na satelitih, s katerih nadzorujejo bojišča, na raketnih izstrelkih, katere vodijo z milimetrsko natančnostjo na tarče, na letalih, ki so nevidna izostrenemu radarskemu očesu, na »inteligentnih bombah«, ki lahko zadenejo katerikoli objektiv: skratka, brez računalnikov si je dandanes sploh nemogoče zamisliti kakršnokoli bojno akcijo.*

Kompjuterji so začeli delovati takoj po 2. avgustu, ko so v Pentagonu začeli načrtovati vojne plane. In samo kompjuterji, ki jih je v ameriškem generalštabu v Riadu na stotine, lahko koordinirajo, dan za dnem, ves razvoj vojnih operacij. »V glavnem smo odvisni od kompjuterjev,« pravi general Horner, ki je izdelal ameriški strateški načrt, »samo z njihovo pomočjo lahko spravimo skupaj tisoče podrobnosti, ki se potem vključijo v celovit načrt: računalniki določajo radijske frekvence, višine poletov, tip bomb, premike letal, ladij in tankov: brez njih bi bilo sploh nemogoče izdelati organski načrt.«

Kompjuterska vojna zagotavlja uspeh ameriškega bombardiranja in, kot se zdi absurd, ščiti človeška življenja na obeh straneh bojne črte. Kompjutersko vodeno bombardiranje je zamenjalo dosedanje nediskriminirano bombardiranje (tako kot je bilo recimo med drugo svetovno vojno, ali proti Vietnamu), kar omogoča skrbno izbiro ciljev, da bi se izognili civilnemu prebivalstvu.

Nikakor ni naključje, da so vojno začeli izstrelki cruise, ki so jih izstrelili z ameriških ladij v Zalivu. Cruisi imajo v svojem elektronskem spominu vse potrebne zemljevide, tako da letijo proti svojim tarčam z neverjetno natančnostjo, tudi na razdaljo 2000 kilometrov.

Trenutno je nabolj cenjen elektronski sistem, ki pelje ameriške izstrelke zemlja-zrak patriot proti iraškim raketam scud, katerih tarča so Izrael, Savdska Arabija in Bahrein. Elektronsko vodeni patrioti so se izkazali kot edino orožje proti slepim scudom.

In tako se je elektronika izkazala kot nepogrešljiva v moderni vojni: Zaliv pa je pravzaprav tudi velik preskusni laboratorj, saj so tu prvič v vojni preizkusili nekatere elektronske sisteme.

Razmišljanje o spomeniku žrtvam nacističnega terorja

Rižarna je simbol ljubezni do svobode in demokracije

Krožek Che Guevara je prejšnji teden priredil v Trstu javno srečanje o uničevalnem taborišču v Rižarni pri Sv. Soboti, da bi na ta način odgovoril na trditve misovskega senatorja Pisanoja, da je treba ta vsedržavni spomenik razstreliti. Srečanje je vodil vsedržavni predsednik ANED sen. Gianfranco Maris, spregovorila pa sta zgodovinarja Teodoro Sala in Jože Pirjevec. Razmišljanje Jožeta Pirjevca objavljamo v celoti, ker nazorno zavrača natolcevanja sen. Pisanoja, predvsem pa ponazarja, zakaj je Rižarna skupna dediščina vseh tistih, ki živijo v Trstu, simbol ljubezni do svobode, demokracije in pravice.

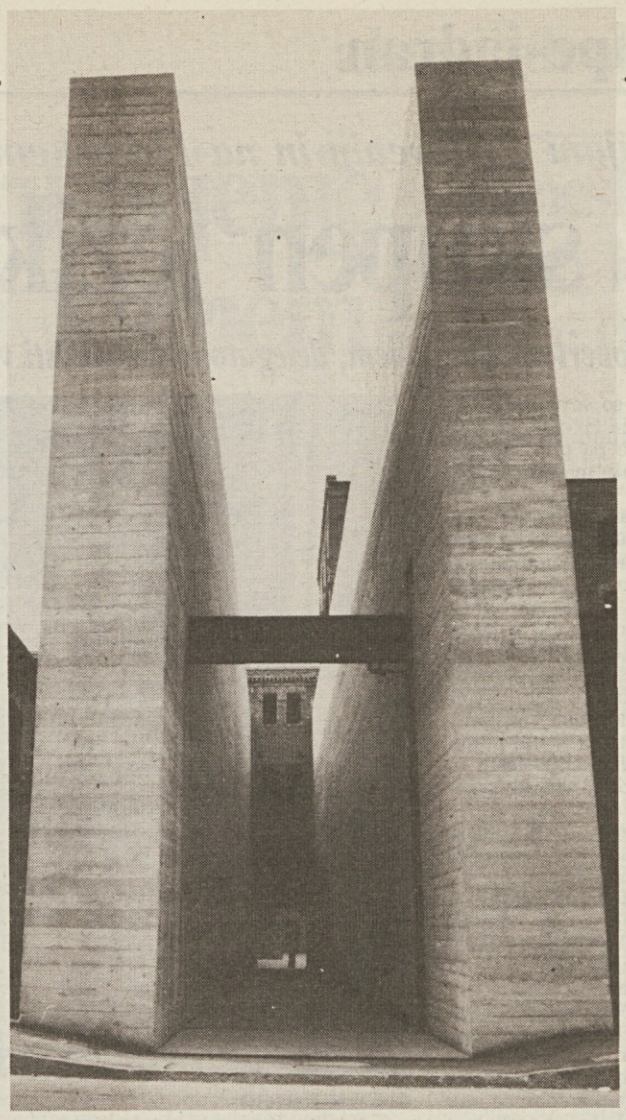

Na fotografijah, ki jih je posnel že pokojni Albin Bubnič, nekaj pogledov na Rižarno: ob naslovu vhod v taborišče, pod naslovom dvorišče Rižarne z obrisi krematorijske peči, v sredini celice političnih jetnikov, spodaj pa (od leve proti desni) tramovje desne hale, jeklena struktura, ki kaže, kje je bil dimnik, in notranjost ene od celic

V svoji znani zgodovini Nemčije 19. in 20. stoletja je Golo Mann zapisal: »Evropa ni hotela sprejeti takšne enotnosti, kakršno ji je vsiljeval Hitler. Odgovorila je, morala je odgovoriti, in to toliko bolj odločno, kolikor bolj so jo vzpodbujali zavezniki in kolikor bolj se je bližal dan osvoboditve. Proti temu so s svoje strani reagirale okupacijske sile, v prepričanju, da morajo ščititi svojo avtoriteto in varnost... Strahote so množile strahote... Na vzhodu je bilo drugače. Od začetka tu ni bilo govora o sodelovanju, temveč o uničenju, in tako so bile tu tudi žrtve deset- stotisočkrat številnejše. Temu se je pridružila še najstrastnejša in specifična norost nacistične stranke, sovraštvo do Judov. Ni šlo za reakcijo, saj so se Judje obnašali do zavojevalcev z nemočno popustljivostjo, polni strahu. Šlo je za enostransko uničevanje, ki je bilo povsod enako. Jude v Franciji in na Nizozemskem je doletela ista usoda kot tiste na Vzhodu. Težko je govoriti o tem, česar nisi okusil in česar si ne moreš predstavljati, čeprav so to zagrešili ljudje: ni mogoče govoriti o trpljenju ne o številkah. Teh ni bilo mogoče povsem določiti: račun niha med štirimi in šestimi milijoni. In kje je razlika? Kdo si lahko predstavlja štiri, šest milijonov ljudi, mož, žensk in otrok natlačenih v peklenske kopalnice Auschwitza in Maidaneka? Noč pokriva to dejanje, najnižje, kar jih je kdaj človek zagrešil proti človeku.«

Tako Golo Mann poln sramote in usmiljenja do svojega naroda in njegovih žrtev. Sen. Pisanò pa - brez sramu in usmiljenja - nima takšnih zadržkov. Njemu je, vsaj kar se tiče Rižarne, vse jasno: ne zanika, da je bilo v tem žalostnem kraju ubitih nekaj oseb, trdi pa, da ni prišlo do pokolov, kakor so nam zatrjevali celih 45 let. »Ni dvoma,« pravi. »Rižarno, takšno kakršna je, je treba podneti. Če se hočemo spomniti tistih nekaj deset ljudi, postavimo na tistem mestu kamnito obeležje.« Po njegovem je Rižarna izmišljotina iz šestdesetih let, izmišljotina tržaških antifašistov, ki so potrebovali zgodbo o uničevalnem lagerju pri Sv. Soboti, zato da bi z njim zakrili fojbe. Ta trditev, ki se mi zdi osrednja v senatorjevem razmišljanju, pa ne drži: iz papirjev slovenske OF je mogoče razbrati, da so partizani že spomladi 1944 vedeli o koncentracijskem taborišču in da so prav kmalu opozorili na njegove strahote. Poleti 1944. leta je bila ustanovljena pri Narodnoosvobodilnem svetu Slovenije posebna komisija za ugotovitev zločinov okupatorjev in njihovih hlapcev. Njen predsednik dr. Makso Šnuderl je objavil naslednje jeseni brošuro, ki obsega skoraj 200 strani, v kateri je nanizal, kolikor je bilo mogoče podrobno v tistem času, vsa nasilna dejanja, ki so jih domobranci pod zaščito fašistov in nacistov zagrešili proti civilnemu prebivalstvu. Na strani 99 te knjižice je zapisal:

»Raven najbolj rafiniranih in največjih zverstev je dosegel Trst v slovitem poslopju "Risiera", luščilnici riža med Škednjem in Žavljami. Dolgo časa stalno dovažajo v ondotne zapore ljudi iz okolice Trsta in Istre, zlasti Žide. Poslopje stražijo SS-ovci. Ker se nikoli ni opazilo, da bi kakega jetnika izpustili iz tega poslopja, se je raznesel glas, da tam ljudi pobijajo. Poizvedovalcem je uspelo, da so od enega teh stražarjev dobili pojasnilo. Izpovedal je, da nihče, ki prestopi prag te kasarne, ne pride več ven. Posebni ljudje zaslišujejo jetnike. Po zaslišanju dobi žrtev udarec s kladivom po glavi, nato jo vržejo v predal, ki ima dno iz železnih paličic. Ta se pomakne nad posebne peči, ki so napravljene nalašč v ta namen. Iz tega predala vržejo truplo v ogenj in tako vsake pol ure zgori po en človek. Umorjenih je bilo na ta način že okoli štiri tisoč Židov in več ujetih partizanov. Dokler žrtve ne pridejo na vrsto v peči, jih drže zaprte v posebnih celicah, kjer mora jetnik ležati ali sedeti, stati ne more, ker je strop prenizek. Ko je bil Trst bombardiran, so ti SS-ovski stražarji obkolili poslopje kljub temu, da so okoli njih padale bombe, in se niso umaknili s svojih mest, da bi v primeru poskusa pobega žrtve postrelili.«

Kot je očitno, gre za skopo, a pomembno pričevanje, če pomislimo na to, kar smo pozneje zvedeli o Rižarni, in tudi, da je bilo vedenje o krematorijskih pečeh, tudi v drugih nemških lagerjih bolj malo razširjeno. Šnuderl piše namreč dalje: »Tega poglavja ne bi bil zapisal, ker je preveč podobno izrodkom bolne fantazije, če ne bi imel v rokah tudi zapisnika s pričo, ki je bila v uničevalnem taborišču v Auschwitzu. Tam je postopek podoben onemu v tržaški Risieri. Tudi tam masovno sežigajo ljudi, zlasti Žide... Slična zverstva počenjajo v Mathausnu... Tudi v Strnišču pri Ptuju je taborišče, ki ne zaostaja za taborišči v Dachau in Massau. Tudi te vodijo SS-ovci. Zaradi tega ne more biti dvoma o resničnosti strahot v tržaški Risieri.«

To je torej prva javna obtožnica o tem, kar se je dogajalo pri Sv. Soboti, obtožnica, ki je pomembna predvsem zato, ker prišteva Rižarno med najgrozovitejša uničevalna taborišča. To pa sen. Pisanò zanika, češ: »Ex novo je bilo zgrajeno uničevalno taborišče, da bi tja peljali šolarje na oglede. Sv. Sobota ni Dachau ne Treblinka.«

S tem da sen. Pisanò na tako odločen način postavlja svojo tezo, lahkomiselno podcenjuje naciste, ki naj bi zbrali v Trstu nekatere od svojih najboljših profesionalcev smrti, samo zato da bi upravljali namišljeni lager. Globočnik, Wirth, Oberhauser, Herring, Stangl, Allers in drugi esesovci, ki so se začeli uriti v svoji morilski obrti na predvečer vojne, ko so likvidirali nemške handikapirance, in so se pozneje v njej izpopolnili v vzhodni Evropi, naj bi živeli v Trstu celo leto samo zato, da bi dvajset let pozneje lokalni antifašisti lahko oblikovali zgodovinsko potvorbo za šolske potrebe!

Toda ne glede na to ugovarjanje sen. Pisanoju, bi tu podčrtal še drugo misel, in se pri tem navezal na začetni citat Gola Manna. Če se spominjate, veliki nemški zgodovinar ločuje med tremi bivanjskimi situacijami v času nacističnega gospodstva: v zahodni Evropi so mnogi, tako pravi, odklanjali Hitlerjev »novi red«, narodi vzhodne Evrope so se borili za svoj politični in kulturni obstoj, Judje pa so bili povsod, kamor se je razširila senca kljukastega križa, obsojeni na »končno rešitev«. Zaradi svojega zemljepisnega položaja in zaradi svoje etnične zapletenosti je Trst poznal vse tri bivanjske položaje. Poznal je odklanjanje nacizma s strani italijanskih demokratov, slovensko odporništvo in judovski holokavst. V Rižarni je to naše mesto, ki ima toliko obrazov, ki se zdi včasih razdeljeno v neprodušne prostore, našlo, pa čeprav na žalost v trpljenju, neko svojo celovitost. Rižarna je skupna dediščina nas vseh: Italijanov, Slovencev, Judov, je simbol naše ljubezni do svobode, demokracije in pravice, v znaku katere moremo in moramo dvigniti našo civilizacijo najvišjo raven. Zaradi tega in ne samo iz pietete do mrtvih, ki so že tako daleč v času, se mi zdi potrebno braniti Rižarno pred napadi sen. Pisanoja in njegovih pristašev. Na koncu bi prebral dva slovenska napisa, ki ju je Diego de Henriquez odkril na zidovih ženskega oddelka Rižarne. Prvi je oblikovan po cerkveni pesmi:

Marija, pomagaj nam, vojskin je čas,
na tebe ozira se vsak izmed nas,
Marija, vse ljudstvo ječi,
Marija, pomagaj nam ti.

Drugi napis je še bolj lakoničen:

Bog se nas usmili,
reši iz te ječe strahovite.

V primeru s temi preprostimi besedami, kakšno težo imajo lahko besede sen. Pisanoja?

JOŽE PIRJEVEC

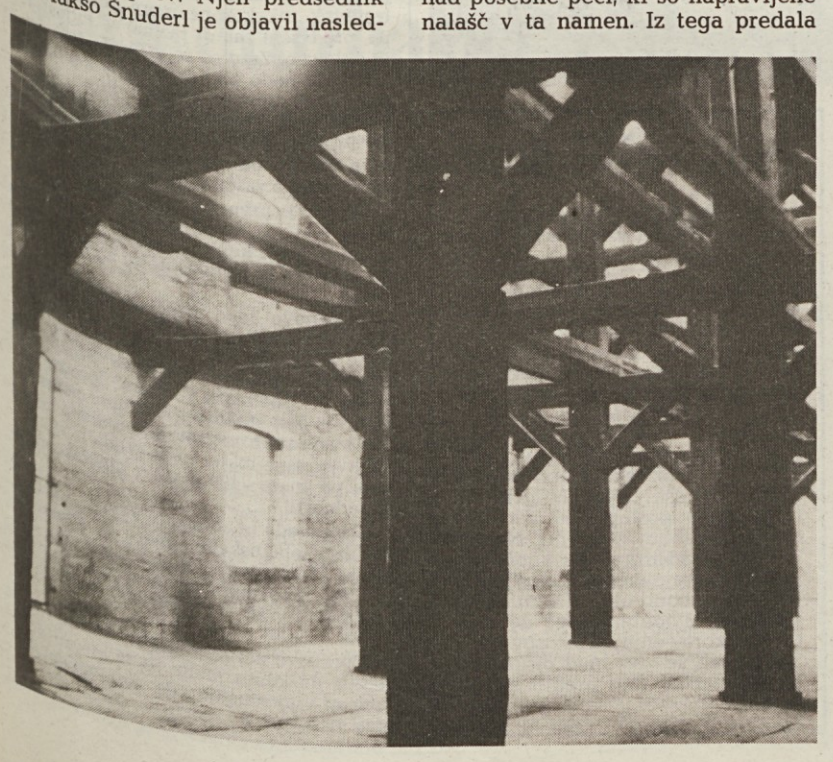

Italijani v Sloveniji in na Hrvaškem volijo svoje predstavnike na prvih demokratičnih volitvah

»Za skupen jezik z demokratičnimi silami«

Pogovor z Robertom Battellijem, delegatom narodnosti v slovenskem parlamentu, vodjo poslanskega kluba in predsednika komisije za narodnosti

KOPER — Začele so se volitve! Italijani v Sloveniji in na Hrvaškem volijo svoje predstavnike na prvih povojnih tajnih, neposrednih in demokratičnih volitvah.

Pomemben dogodek! Dolgo so se pripravljali nanj, četudi je bila zavest o potrebi takega prvega kamenčka, ki bi sprožil plaz sprememb, še starejša. Prelomnica torej, saj bi naj navoizvoljeni delegati z glasom vseh, še tako različnih mnenj in želja, sooblikovali novo organizacijo vseh Italijanov na slovenski Obali, v Istri, na Reki, Kvarjerju in še kje. Tudi krajevne organizcije italijanske skupnosti bi naj obnovili; novih moči v drugačnih časih in sodobnih razmerah torej, vse od temeljev dalje!

V veliki večini Skupnosti Italijanov se volitve v novo skupščino, nekakšen mini parlament bodoče Unije ali kakorkoli bo že ime nove narodnostne organizacije, začenjajo danes. Pohiteli so le na slovenski Obali, tako v Piranu, kjer so volili upravičenci, pred vpisani v volilne imenike, lahko med kandidati izbrali že od srede dalje, pa v Kopru od včeraj. Skoraj povsod pa bodo hkrati volili tudi nove delegate v skupščine krajevnih Skupnosti Italijanov, le v Kopru so napovedali še ene volitve po opravljenih spremembah v osrednji organizaciji.

Povabilu za priložnostni pogovor se je prijazno odzval Koprčan **ROBERTO BATTELLI**, sicer delegat italijanske narodnosti v slovenskem parlamentu, vodja poslanskega kluba in tudi predsednik skupščinske komisije za narodnosti, ki pa na volitvah ne kandidira.

Prve zahteve po prenovi zdaj že 45-letne Unije Italijanov Iskre in Reke so stare že več let. Zakaj je bilo za odločitev po korenitih spremembah potrebnega toliko časa in vztrajnosti, predvsem alternative v Skupini 88 in reškem Gibanju za konstituento?

»Sam si še enkrat in pravzprav še zmeraj postavljam enako vprašanje, ne da bi našel izčrpen odgovor! Menim pa, da je počasnost reforme v Uniji v dobri meri posledica pritiskov, ki jim je bila italijanska narodnostna skupnost dolga desetletja izpostavljena, zaradi ideološko oblastniških, delno pa tudi geostrateških razlogov.... Ti vzorci so, po moje, popolnoma preživeli; njihovo odpravljanje iz prakse in javne zavesti pa bo dolgotrajno.«

Volitve v novo skupščino nove osrednje organizacije vaše narodnosti so tu. Kaj vam pomenijo?

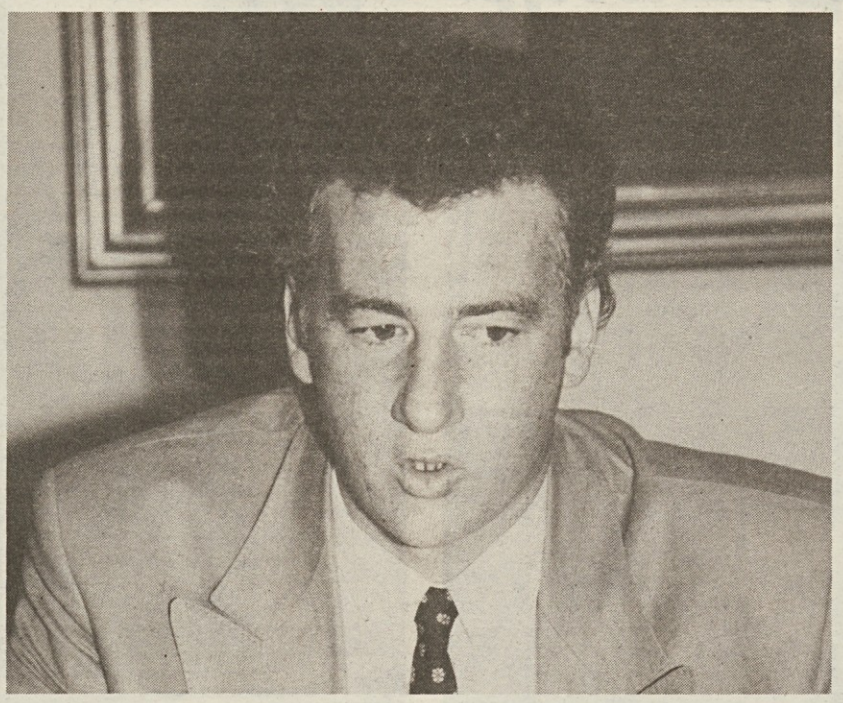

Roberto Battelli (Foto D. Križmančič)

Veliko! Predvsem pa možnost, da narodnost na novi, trdnejši osnovi, ponovno vzpostavi svoj odnos do teritorija, ki je tudi njen in da uveljavi svojo vlogo aktivnega, demokatičnega, kulturnega, družbenogospodarskega subjekta, uspešnega in odprtega, v skladu s svojimi potrebami, tako znotraj slovenske in hrvaške državne in družbene stvarnosti, kot v odnosu do matične Italije. Znotraj odnosov in interesov torej, ki te stvarnosti že po naravi povezujejo.«

O podobi in vsebini dela bodoče "Unije" se bodo pogovorili izvoljeni delegati v novem parlamentu od letošnjega marca dalje. Kakšno bi naj, po vašem mnenju, bila ta organizacija?

»Ko se pogovarjam s kandidati in berem njihove stališča in programe, razumem, da obstaja skoraj popolno soglasje o temeljnih pogledih obstoja razvoja narodnostne skupnosti: od skrbi za primerno šolstvo, tako za ustanove in vsebino njihovega dela, dalje za razvoj kulturnih in informativnih dejavnosti, gospodarskih, usklajeno z naravnimi danostmi naših krajev. Soglasni so tudi o potrebi po uveljavljanju narodnosti kot političnega subjekta, da upravlja in spoupravlja javne zadeve v prostoru, kjer narodnost živi, do zagotavljanja vseh ustavno pravnih zaščitnih okvirov, potrebnih za narodnosti obstoj in razvoj.

Zavest o teh in še drugih potrebah je močno prisotna. Menim, da bo nova organizacija italijanske narodnosti oblikovana in sestavljena tako, da bo v organizacijskem, programskem in kadrovskem smislu vsemu naštetemu kos.«

Italijansko skupnost ločuje slovensko hrvaška meja, posledice so razlike v narodnostnem položaju in pravicah. Kako bi naj bila temu kos nova organizacija?

»Vsaka narodna manjšina se sooča s stoglavo pošastjo - asimilacijo, s temno senco statistične, demografske, jezikovno kulturne smrti. Prepričan sem, da bo italijanska narodnostna skupnost v boju z njo, čeprav je na trenutke kazalo, da bodo posledice nepopravljive, našla skupen jezik z demokraitčnimi političnimi silami, vladami, tako Slovenije in Hrvaške, kot tudi Italije.«

Kaj je pričakovati v njenih odnosih do Beograda?

»Odgovor je seveda povezan z razreševanjem jugoslovanske krize, za katero upam, da se bo razpletla sporazumno, po mirni in demokratični poti, za kar se v slovenskem parlamentu tudi sam zavzemam. Vendar je tudi zdaj zakonodaja, ki ureja zaščito narodnih skupnosti, v pristojnostih posamezne republike, v skladu z načeli enakopravnosti, ki jih vsebuje zvezna ustava. V zvezni pristojnosti pa je seveda še zmeraj sklepanje in spoštovanje narodnih oziroma bilateralnih sporazumov.

Na našo pobudo je slovanska skupščina nedavno sprejela sklep, da bo v procesu popolnega osamosvajanja Slovenija spoštovala vse sporazume, ki zadevajo avtohtoni madžarsko in italijansko narodnost in da se bo zavzemala za čimprejšnje dogovarjanje s Hrvaško o spoštovanju enotnosti italijanske skupnosti. To je nadvse pomembno predvsem pri financiranju narodnostnih ustanov in zagotavljanju svobodnega gibanja ljudi preko morebitne slovenske hrvaške meje, za katero pa, upam, ne bo nikoli nič drugega, kot zgolj administrativna črta.

V nasprotnem bi bilo, po mojem mnenju, zelo hudo - ne samo za pripadnike narodnostne skupnosti, temveč za celovito prebivalstvo obeh republik in za njihovo prizadevanje po vključitvi v evropske tokove.«

Stiki in sodelovanje Italijanov v Jugoslaviji z matično Italijo so med vašimi najpomembnejšimi željami in zahtevami. Odnose nenazadnje potrjujejo trije projekti italijanske pomoči narodnosti v Kopru, Izoli in na Reki. Bi bilo po novem lahko kaj drugače?

»Projekti, ki ste jih omenili in so vključeni v paket kreditov iz memoranduma Mikulić-Goria, so za življenje in razvoj narodnosti, tako sam ocenjujem, ključnega pomena. Dokazujejo tudi bilj aktiven odnos Jugoslavije in Italije do naše narodne skupnosti. Tega ne gre prezreti. To je dokaz, da nas ne gledajo več kot na nekakšen zgodovinski ostanek, temveč kot na živ subjekt vreden pozornosti in podpore.

Za uresničitev teh projektov obstoje določene težave, ki so tako obejtivne kot subjektivne narave, menim pa, da so vsekakor premostljive in to v kratkem času. Po novem bo sodelovanje z našo matico Italijo lahko samo še bolj poglobljeno in pristno.«

Ezuli ali bengunci, ki so si nov dom našli v Italji, resda niso več »tabu tema«, vendar so vaši novejši odnosi z njimi še deležni strahu in celo nasprotovanja. Kaj menite, kaj bi lahko v teh stikih novega storili s spremembami po volitvah?

»Stiki med istrskim prebivalstvom in esuli so na individualni, družinski, človeški ravni zmeraj obstajali, če je meja to le dovoljevala. Novi so stiki med našimi in esulskimin organizacijami. Menim, da je to popolnoma normalno, saj gre za snidenje med dvema deloma istega jezikovno kulturnega in zgodovinskega telesa, ki je bilo nasilno razdvojeno. Ne vem, če se bo po volitvah v teh odnosih kaj bistvenega spremenilo; stiki se bodo seveda nadaljevali in poglabljali. Zavedati se moramo, da leto 1991. ni leto 1921, 1945 ali 1954. Razdvajanj, travm in nasilja pa je bilo v teh naših krajih menda dovolj, mar ne?!«

Znova sva pri volitvah! Volilci bodo povsod izbirali med več kandidati kot je delegatskih mest; pripadajo različnim miselnim skupinam, nekateri imajo svoje politične programe. Dovolj za zagotovitev pluralizma v narodnostnih vrstah in nenazadnje demokracije?

»Kaj pa je demokracija drugega kot možnost, da se na rednih ali izrednih volitvah izbira med več kandidati, ki imajo svoje programe, da je možen nadzor delovanja vodilnih in izvršnih organov s primernimi demokratičnimi institucijami?

V narodnosti je vedno obstajala različnost mišlenj in interesov. Problem je tičal v monolitnem enostrankarskem sistemu, ki je vse družbene interese podrejal lastnim. Zadnja leta je bilo tega vse manj! V odnosu med narodnostjo in strankarstvom pa je razumljivo, da gre vsakemu posamezniku svoboda političnega in vsakega drugega nazoda, organizacija narodnosti pa je izraz narodnosti kot take in uveljavlja njene interese tudi v politiki. Drugače res ne more biti!«

Napovedujejo se vam torej novi časi! Pri vsem pa vendarle ne gre pozabiti na vrednost dolgoletnega dela Unije Italijanov vse do današnjega položaja italijanske narodnostne skupnosti!

»V vsem obstaja kontinuiteta in vse spremembe na boljše so zmeraj proces. Tega se gre dobro zavedati tudi zato, da bi se ne znašli znova v položaju, ko bi morali koga rehabilitirati. Rast je možna ob slabih in dobrih izkušnjah. Slednjih pa je bilo v zgodovini italijanske narodnostne skupnosti kar dokaj!«

MIRJAM MUŽENIČ

PSI: Danes odločitev o deželni krizi

VIDEM — Danes se bo sestalo deželno vodstvo socialistične stranke, ki se bo izreklo o novostih v dveh važnih občinah naše dežele, v Tržiču in Cordenonsu, kjer sta bili izvoljeni upravi, ki slonita na sodelovanju med KD in KPI, socialisti pa so bili potisnjeni v opozicijo. Socialistično deželno vodstvo bo proučilo, ali je za tema dvema primeroma širši načrt sodelovanja med demokristjani in komunisti ter izoliranja socialistov, kot je hipotiziral podpredsednik deželne vlade Gioacchino Francescutto, ali pa gre za dva posebna lokalistična primera, kot zatrjuje stranka krščanske demokracije. Deželno vodstvo slednje se je sicer ogradilo od teh političnih operacij v Tržiču in Cordenonsu, bilo pa je brez moči, da bi spremenilo namere tamkajšnjih sekcijskih organizmov. V razpravo je posegel tudi sam predsednik deželne vlade Adriano Biasutti, ki je te krajevne sekcije pozval, naj se nikar ne spuščajo v zavezništva s komunisti. Njegove besede, ki jih je izrekel v deželnem svetu v okviru razprave o zadevi Gladio, niso imele nobenega odziva, saj sta se kljub temu v Tržiču in Cordenonsu oblikovali koaliciji med KD in KPI.

Drevi bodo torej socialisti odločali kako naprej s sodelovanjem z demokristjani. Zagrozili so namreč z odprtjem deželne krize. Komunisti pa so s svoje strani poudarili, da ta spor med KD in KPI je globlji od primerov dveh »anomalnih« koalicij. KPI v bistvu pravi, da v deželni večini vladajo globoka nesoglasja glede nekaterih bistvenih problemov, ki zadevajo nadaljnji razvoj naše dežele, glede katerih se bo moral z zakonskimi osnutki v kratkem izreči deželni svet. Zato se komunisti zavzemajo za nove odnose na levici in v tem okviru bi lahko bistveno vlogo lahko imela prav socialistična stranka. To je edina pot, pravi še KPI, če se resnično želi zmanjšati premoč KD tako na Deželi, kot v občinah.

Po dveh dneh so prekinili stavko v izolski ladjedelnici 2. oktober

IZOLA — Predvčerajšnjim in včeraj so delavci izolske ladjedelnice 2. oktober stavkali. Stavko so prekinili včeraj ob deseti uri, vendar so ob tem postavili nekaj pogojev. Zahtevajo predvsem izplačilo druge polovice novembrskega osebnega dohodka in decembrsko plačo in to do 31. januarja, sicer bodo stavko nadaljevali.

Člani sindikata, v katerem sta včlanjeni dve tretjini zaposlenih izolske ladjedelnice, so napisali pismo občinskim in republiškim organom, v katerem zahtevajo pomoč od republiškega ministra za promet in zveze Marjana Krajnca in od ministra za industrijo in gradbeništvo Izodorja Rejca, da bi čimprej prišli do denarja, ki jim ga že od lani dolguje vrsta jugoslovanskih podjetij in to v višini približno dveh milijonov dolarjev. Prav tako bi radi prišli do 620 tisoč klirinških dolarjev, ki so jih zaslužili s popravilom neke sovjetske ladje v lanskem letu in bi izplačilo morali dobiti po meddržavni pogodbi o klirinški menjavi.

Delavci (v ladjedelnici je zaposlenih 335 delavcev) tudi nasprotujejo uvedbi stečajnega postopka, do katerega naj bi prišlo zaradi predolge blokade žiro računa. Danes se bo na temeljnem sodišču v Kopru začel predstečajni postopek - prvi narok o ugotavljanju razmer v tem podjetju. Zaposleni (pa tudi služba družbenega knjigovodstva) trdijo, da podjetje ni v tako slabem

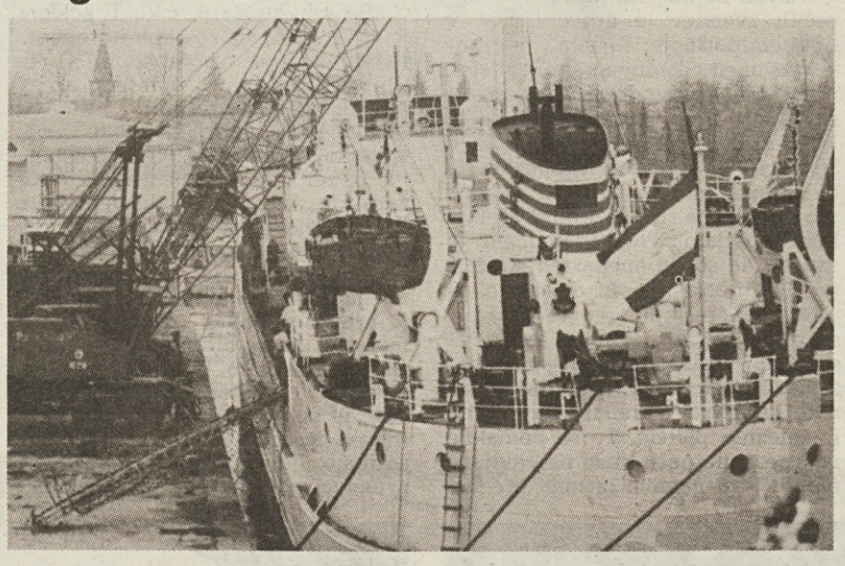

položaju, kot bi lahko sklepali samo iz podatka o blokiranem računu, podjetje nima izgube, ni podkapitalizirano, niti ne pretirano zadolženo.

Od republiške vlade tudi zahtevajo, da se čimprej izjasni o nadaljnji usodi te ladjedelnice.

Povejmo, da so v Izoli nezadovoljni tudi delavci Mehana, ki zdaj že čakajo decembrsko plačo, a te še niso dobili. Za zdaj še niso stavkali, vendar so na zboru delavcev izglasovali nezaupnico direktorju podjeta Marjanu Starcu ter o vseh problemih obvestili republiške organe. Seveda izglasovana nezaupnica direktorju formalno nič ne pomeni in direktor to funkcijo še naprej opravlja.

Š. B.

Nov vaški dom v Senožečah

SENOŽEČE — Senožeška krajevna skupnost je zadnja leta veliko naredila za lepšo podobo starega vaškega jedra, ki je nekdaj slovelo kot furmansko počivališče. Med drugim so obnovili tudi lep, več kot sto let star vaški vodnjak. Pred nekaj leti pa so začeli preurejati nekdanjo Miličevo hišo, ki jo je v šestdesetih letih odkupila senožeška kmetijska zadruga, v vaški dom. V pritličju mogočnega poslopja je nedavno odprl zasebno pekarno Nande Palčič, v nadstropju pa končujejo prostore krajevne skupnosti. Na podstrešju bodo uredili tudi nekaj stanovanj. Podobnih, več desetletij neizkoriščenih prostorov je v Senožečah še več, med prvimi pa bi Senožečani radi uredili kinodvorano.

J. O.

Zanemarjena stavba v Piranu

PIRAN — V piranski občini so pravzaprav dolgo mečkali in se pripravljali na prenovo t.i. Vogalne hiše na Tartinijevem trgu. Gre za najbolj zanemarjeno stavbo na osrednjem trgu, oziroma tik ob vhodu na ta trg, ki v precejšnji meri kazi podobo mesta. Stare stene pa skrivajo marsikaj zanimivega in privlačnega, kot na primer tudi stolp nekdanjega mestnega obzidja. Del tega sorazmerno velikega in za prenovo zahtevnega mestnega predela pa bi morali prenoviti še pred letošnjim poletjem.

V piranski občini so ves čas pričakovali, da bodo v Hotelih Piran uspeli prepričati tuje sovlagatelje, ki bi bili pripravljeni prispevati za obetavno prenovo Hotela Sidro, (ta je sestavni del predvidene prenove). Za prenovo tega hotela bi potrebovali kakih osem milijonov mark, ki jih samo piransko hotelsko podjetje ta trenutek nikakor ne more zbrati. Tujci pa, predvsem zaradi razmer v Jugoslaviji, oklevajo. Zato so se v Piranu zdaj odločili, da bodo prenovili tisto, kar lahko prenovijo sami, v Hotelih Piran pa se bodo v prenovo vključili kasneje. Za Hotel Piran je pomembno, da bi morali na ta način že od poletja polepšati videz zgodovinsko zaščitnega mesteca.

Odbor za prenovo pri piranskem izvršnem svetu je doslej že izbral soinvestitorje, ki bodo kupili prenovljene poslovne prostore in soinvestitorje za tri stanovanja.

S prenovo bodo pridobili šest poslovnih prostorov v skupni površini 400 kvadratnih metrov predvidena cena za kvadratni meter poslovnih prostorov znaša tri tisoč mark v dinarski protivrednosti) in šest stanovanj v skupni površini 453 kvadratnih metrov (predvidena cena za kvadratni meter prenovljenih stanovanj pa znaša 2400 mark v dinarski protivrednosti).

Gre seveda za sorazmerno visoke cene, ki jih v občinskem odboru za prenovo mesta Piran utemeljujejo z dejstvom, da gre za stanovanja na enem najbolj privlačnih, če že ne prestižnih predelov mesta.

S prenovo naj bi pričeli v mesecu februarju, do konca junija pa bi morali dokončati vsaj zunanji videz prenovljenega niza hiš.

Pripravila ga je Silvana Paletti

Letos že tretjič izšel Rozajanske kolindren

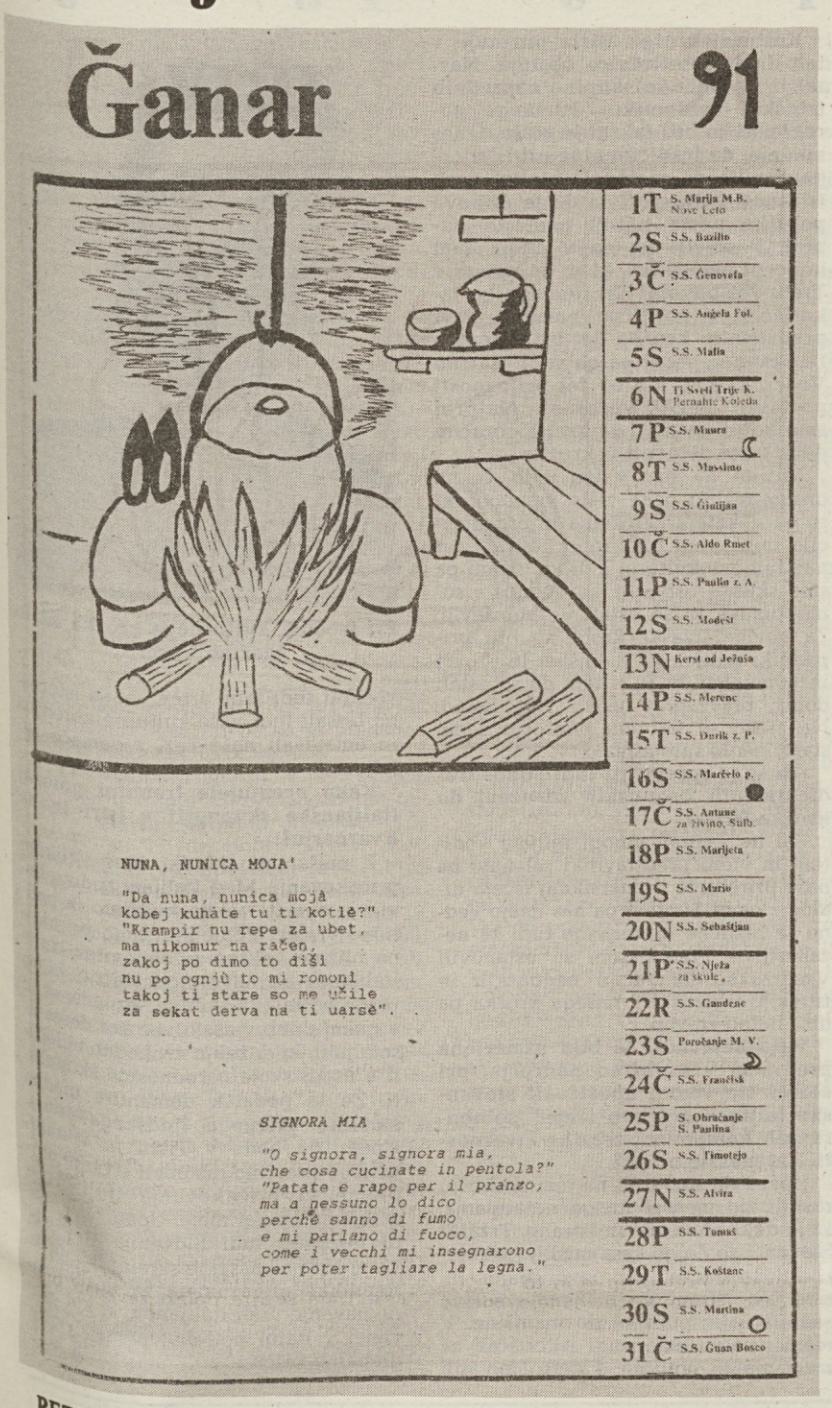

REZIJA — Letos je že tretje leto po vrsti izšel Rozajanske kolindren, to je stenski koledar, ki ga je pripravila Silvana Paletti. Letos je bil natisnjen s ciklostilom v sodelovanju z župnijo z Ravance.

Koledar je Silvana Paletti opremila s svojimi pesmimi, tako v rezijanskem narečju, kot v italijanščini. Imena mesecev, kot tudi svetnikov posameznih dni celega leta so seveda v rezijanskem narečju, po katerem smo sedaj v mesec Ganarju, njemu pa bodo sledili Favrar, Marč, Avril, Maj, Junj, Šužludor, Avošt, Setembar, Otobar, Novembar in Dicembar.

Koledar je bil izročen vsem naročnikom glasila All'ombra del Canin, kdor pa bi si ga želel priskrbeti se mora obrniti na župnišče v Ravanci. Na gornji sliki je prva stran koledarja, ki se nanaša na mesec januar.

Vabljivo ribarjenje (cipljev) v kalnem

PIRAN, KOPER — Člani izvršnega sveta občine Piran so sklenili prekiniti pogodbo z zasebnim ribičem Zlatkom Novogradcem, s katero so mu 26. decembra leta 1990 dovolili enkraten ulov cipljev v portoroškem ribiškem rezervatu. To je posledica zapleta, ki smo ga pred dnevi poimenovali ribiška vojna v Piranskem zalivu.

Člani piranskega izvršnega sveta so se za tak sklep odločili zato, ker naj bi Zlatko Novogradec kršil določila omenjene pogodbe. Tako naj bi lovil v nasprotju s krajevnimi običaji in tudi o pričetku ulova ni obvestil občinskih upravnih organov. Ob morebitnem sporu bo odločala arbitražna komisija, pogodba pa tudi predvideva, da Zlatko Novogradec ne bi smel deset let niti sodelovati pri lovu na ciplje, če bi mu dokazali kršitve predpisov, običajev in določil.

Občina Piran namerava ponovno razpisati natečaj za ulov cipljev, ki se v večji jati še zmeraj zadržujejo v Piranskem zalivu. Hkrati pa zaposliti ribiškega inšpektorja, ki naj bi poskrbel za večji red v ribiškem rezervatu.

O ribiški vojni so razpravljali tudi člani komisije za lov in ribolov pri skupščini skupnosti obalnih občin. Ugotovili so, da gre v tem primeru tudi za nekatere pravno nepojasnjene zadeve, kar pa naj bi preučila pravna služba pri obalnem izvršnem svetu. Predvsem gre za spor o tem, kdo naj odreja možnost ribolova v ribiškem rezervatu (občina ali organi obalne skupščine) in za spor v zvezi s pogodbo, ki naj bi jo Delamris sklenil s piransko občino.

Predsednik obalne komisije za lov in ribolov Andrej Avčin je tudi menil, da bi morali podrobneje pojasniti (opisati), kaj pravzaprav pomeni ribolov »v skladu s krajevnimi običaji« in zakaj je tak tradicionalni način ulova potreben. Na primer - ali sme ribič pri odkrivanju ribje jate uporabiti sonar, ali pa si sme pomagati le z očmi in drugimi izkušnjami (kakor so to počeli v preteklosti). Kdaj sme vreči mreže - jih sme vreči pred sončnim vzhodom in zakaj ne, koliko mora biti mreža oddaljena od gojišč rib in školjk, itd. Gre za podrobnosti, ki pa imajo svoj smisel in zaradi katerih lahko pride do nesporazumov. Pojasnjevanje je potrebno tudi zato, ker je prišlo do skoraj deset letne prekinitve tradicionalnega ulova cipljev in zato, ker se je v ribiški tradiciji ob slovenskem morju prav zadnjih deset let veliko stvari spremenilo.

Zanimivo pri vsem je, da so člani obalne komisije za lov in ribolov menili, da bi morali obalni upravni organi razpisati natečaj za dodelitev ribolovne pravice v portoroškem rezervatu.

Razmišljajo torej popolnoma nasprotno kot v piranski občini, kjer trdijo, da lahko o gospodarjenju v rezervatu odloča le občina.

Če še upravni organi med sabo ne vedo, čigava je katera pristojnost, ni čudno, da tudi ribičem ni vse jasno!

Š. B.

Beneški pust bo letos v Ažli

ČEDAD — Ko pišemo te vrstice je že znano, da so pustne prireditve po naši deželi že marsikod odpovedali. Drugod pa ljubitelji teh običajev, s katerimi se ohranjajo dolgoletne tradicije, delajo s polno paro. Tako je tudi v Špetru, kjer bo letos že 6. tradicionalni pust Nadiških dolin ter vzhodnih Alp. Do pusta manjka le malo dni, zaradi česar je delo organizatorjev še toliko bolj zahtevno.

Pustovanje je napovedano za predzadnjo nedeljo pusta, to je 3. februar. Iz Špetra, kjer se bodo zbrali ob 12.30 na športnem igrišču, se bodo pustovalci namenili v Ažlo, kjer se bodo zadržali v velikem toplem šotoru.

Vasi, ki se bodo udeležile tega tradicionalnega beneškega pusta so: Mažerole, Mersin, Ronac, Črni vrh, Hlodič, Kravar, Matajur, Klenje, Rabelj, Pontabelj, Naborjet, Čenta, Učeja in Bardo. Iz Slovenije pa bodo prišle skupine iz Drežnice, Cerkna, Ptuja in Liga, iz Avstrije pa iz kraja Schwaz.

Laže za obnovo starih hiš

SEŽANA — Lani je sežanski Zavod za urbanistično načrtovanje izdal približno 40 lokacijskih dokumentacij za prenovo starih zgradb v starih vaških jedrih. Ker je takšnih zahtev, posebno pa potreb za obnovo še več, je občinski sekretariat za urbanizem, gradbene, komunalne in stanovanjske zadeve pripravil oceno stroškov za izdelavo takšne dokumentacije. Izračunali so, da bo treba letos za takšne lokacijske dokumente za obnovo vključno z vsemi soglasji plačati 7.570 dinarjev. Po besedah sekretarja Vladimirja Mljača bodo investitorji glede na pričakovano odločitev občinskega izvršnega sveta lahko uveljavljali nadomestilo dela ali celotnega zneska, potrebnega za plačilo teh dokumentov. Denar za to naj bi zagotovili v občinskem proračunu.

J. O.

»Mi smo že dve leti v vojni...«

KOPER — »Mi smo že dve leti v vojni in smo na vse te "frke" navajeni,« nam je povedal trgovec, ko smo ga pobarali, kako to, da v obalnih trgovinah pravzaprav ni videti kakšne pretirane nakupovalne mrzlice ali histerije.

Vendar sta direktorja dveh največjih trgovskih podjetij (Jestvina Koper in Mercator Degro), s prehrambenimi izdelki Božo Ostanek in Boris Požar zatrdila, da je po izbruhu vojne v Zalivu in po jugoslovanskih grožnjah z vojsko, v trgovinah ob morju vendarle občutiti za spoznanje več nakupov kot običajno. Glede na to, da gre nekaj več takih izdelkov, ki so trajnejši (sladkor, moka, olje), sklepajo, da je to pač nekakšna reakcija na vojno. Nekaj več so nakupovali prebivalci iz zamejskih italijanskih krajev. Iz Italije namreč poročajo o nenavadno velikih nakupih in oblikovanju zalog, tako da je celo njim, ki imajo hrane na pretek, na trenutke v nekaterih trgovinah zmanjkalo tega ali onega. Po drugi strani je v obmejnih trgovinah več nakupov tudi zaradi realnejšega tečaja dinarja, ko se tujcem spet nekoliko bolj splača kupovati v Jugoslaviji (še posebej, če devize zamenjajo na črno), Jugoslovanom pa se zdaj veliko manj splača kupovati v tujini in so slovenski trgovci že zaradi tega prodali več blaga domačim kupcem, ki zdaj bolj premislijo, kaj bodo še kupili čez mejo.

Kljub vsemu temu se v obalnih trgovinah ne bojijo, da bi jim česa zmanjkalo, saj pravega obleganja trgovin niso zabeležili.

Drugače pa je seveda na bankah ob deviznih okencih. Devize prihajajo po kapljicah in vsi, ki bi radi do njih, se že v jutranjih urah postavljajo v vrste.

V Križu pri Sežani odprli majhno trgovino »Barbi« s pestro ponudbo

SEŽANA — V Križu pri Sežani so zraven avtobusne postaje odprli trgovino z mešanim blagom, ki pomeni pomemben doprinos za krajane v popestritvi ponudbe, pestri izbiri blaga in konkurenčnih cenah. Trgovino so poimenovali »Barbi«, odprla pa jo je mlada 20-letna prodajalka Barbara Benčič.

Pri ureditvi trgovine sta Barbari pomagala zlasti starša Irena in Mirko. Barbara, ki je sicer po poklicu medicinska sestra, se je za trgovino odločila predvsem zato, ker je zelo težko dobiti ustrezno službo, sicer pa jo je to delo veselilo od mladih nog. Zato tudi prijazen nasmeh na njenih ustih pred številnimi strankami v njeni trgovini ni nikakršna redkost. Poleg vljudnosti pa bo skrbela tudi za konkurenčne cene svojih izdelkov.

Na zalogi ima vsakodnevno blago kot denimo mleko, kruh, mlečne izdelke, razna živila in mesne izdelke, od katerih velja poudariti suhomesnate izdelke in kraški pršut po konkurenčnih cenah. Sladokusci bodo gotovo prišli na svoj račun, saj je pestra ponudba slaščic, peciva, raznih tort in drugih dobrot, ki navadno gredo v prodajo ob praznikih. Postreže z ostalim drogerijskim in galanterijskim blagom, pekovskimi izdelki (otrobi, pšenica, ječmen). Ima tudi nekaj parfumerije in tekstilnih izdelkov.

Trgovina je tudi s primernim urnikom bliže potrošnikom. Tako je odprta tudi popoldan, ko delavci prihajajo z dela in lahko kupijo vsakodnevna živila kar v bližini doma. Trgovina je lahko v ponos domačinom in jim obenem prihrani nekaj nepotrebnih poti.

-OKS-

Nova družba za Palace

PORTOROŽ — Bodo letos vendarle začeli prenavljati najstarejši (skoraj 80 let star) portoroški hotel? Če bi to uresničili (vse pa je najbolj odvisno od tujega kapitala), bi hotel začeli prenavljati točno sto let potem, ko je v Portorožu zrasel prvi zdraviliški hotel.

Hoteli Palace, portoroška Igralnica in tuji italijanski partner so v Portorožu že podpisali protokol o ustanovitvi delniške družbe. Ta delniška družba pa naj bi skrbela za približno 25 milijonov dolarjev "težko" investicijo - prenovo starega v najbolj elitni portoroški hotel. Po besedah Antona Spinellija, direktorja portoroške Igralnice, so se že dogovorili, da bodo pogodbo o ustanovitvi te družbe podpisali 8. februarja. Ustanovni kapital te družbe bo znašal sedem milijonov dolarjev, od česar bodo 4,5 milijona dolarjev prispevali Hoteli Palace (z vrednostjo obstoječega objekta in zemljišča), 400 tisoč dolarjev Igralnica in 2,1 milijona dolarjev tuji partner. To pomeni, da bo delež slovenskih podjetij znašal 70 odstotkov, tujega pa 30 odstotkov. Celotni ustanovni delež nove družbe pa pomeni že skoraj tretjino za prenovo hotela potrebnega denarja.

S pripravljalnimi deli (gradnjo nadomestnih stanovanj za najbližje sosede starega Hotela Palace) bodo začeli kmalu po podpisu pogodbe, s pravo prenovo pa naj bi začeli jeseni. Predvidevajo, da bo prenova trajala 20 mesecev in bi jo torej morali zaključiti pred turistično sezono leta 1993. V prenovljenem Hotelu Palace (ki je zaščiten kot arhitekturni spomenik) bo tudi igralnica za najbolj petične iskalce sreče v pristanišču rož. Prostori zdajšnje portoroške igralnice pa bodo namenjeni množičnemu obisku igralcev.

Ob vseh načrtih pa bo najpomembneje zagotoviti potreben denar za naložbo. Tega lahko slovenski turizem pričakuje le iz tujine, ki pa iz razumljivih razlogov, omahuje. Sama prenova starega hotela pa se zdi za slovenski turizem izredno pomembna in ni naključje, da se je pri pripravah na prenovo vključil tudi slovenski minister za turizem Ingo Paš, ki se je prav včeraj v Portorožu sestal z dvema predstavnikoma kapitala iz ZDA.

Poziv Peterletu za piranski turizem

PIRAN — Hoteli v Portorožu in Piranu bi za pripravo na letošnjo turistično sezono potrebovali okoli 120 milijonov dinarjev namenskih kreditov pod posebej ugodnimi pogoji iz republiškega proračuna. Navedeni znesek bi hotelirjem piranske občine zadoščal le v primeru, da ne bi prišlo do večje inflacije, je zapisal Andrej Grahor, predsednik piranskega izvršnega sveta v pismu, ki ga je naslovil svojemu »nadrejenemu« - Lojzetu Peterletu, predsedniku Izvršnega sveta Republike Slovenije.

S pismom je želel predsednika republiške vlade opozoriti na velike težave, v katerih se je znašlo slovensko (še posebej obmorsko) turistično gospodarstvo po letu 1990, saj je izredno izvozno naravnano. To je lani pomenilo hibo, v letih, ki prihajajo, pa bi znal prav turizem v veliki meri pomagati slovenskemu gospodarstvu iz težav in pri uravnavanju devizne bilance. Doslej pa so nekatere akcije slovenske vlade pokazale dobršno mero razumevanja do poslovanja in razvoja turizma in gostinstva.

V piranski občini med drugim predlagajo, da bi v Sloveniji čimprej sprejeli nov, z Evropo usklajen sistem kategorizacije hotelov, skupni program predstavitve slovenskega turizma, predlagajo sodelovanje pri izdelavi zakona o turizmu in drugih predpisih s področja turizma in gostinstva, dogovor z republiko Hrvaško o skupnem propagandnem nastopu turističnega gospodarstva itd. Predlagajo, da bi turizmu tudi v letu 1991 priznali primerne vzpodbude za neto devizni priliv, da bi izvozniki s področja turizma lahko plačevali republiške dajatve z obveznicami, da Republika Slovenija uredi plačevanje prometnega davka od nabavne cene pijač in hrane, da bi zmanjšali obremenitve turističnega gospodarstva, oziroma jih porazredili tako, da bi primeren del nosile tudi agencije, prevozniki, ki nimajo sedeža v Sloveniji. Republiška vlada naj bi ustanovila republiško agencijo za razvoj turizma, s pomočjo katere bi Republika Slovenija nepovratno, kot delniški kapital, vložila denar za posodobitev najpomembnejših turističnih kapacitet.

Ob vsem tem je predsednik piranske občinske vlade opozoril Lojzeta Peterleta tudi na dva projekta, ki bi bila širšega pomena za Slovenijo. Prvi je ta, da bi občino Piran radi postopoma opredelili kot »zeleno« občino. To pa pomeni, da bi morali predvsem ustrezno dograditi čistilno napravo in ustrezen sistem odstranjevanja odpadkov. Ob tem pa čaka občino še vrsto drugih za varovanje prostora pomembnih nalog. Drugi projekt, pri katerem prosijo republiško vlado za pomoč, pa je ugotavljanje možnosti gospodarnega izkoriščanja tople (termalne) vode, ki so jo odkrili geologi 500 metrov globoko, nedaleč od lucijske marine, oziroma kampa. Vedo, da znaša temperatura vode med 24 in 30 stopinj Celzija, ne vedo pa še, koliko je te vode in ali bi jo bilo smiselno izkoriščati. Za to bi potrebovali tri milijone dinarjev. Če bi se izkazalo, da so globoko pod Lucijo večje zaloge tople vode, bi to v veliki meri spremenilo gospodarske in turistične možnosti te občine.

Zdaj v piranski občini čakajo na odgovor predsednika Lojzeta Peterleta.

B. Š.

Srečanji sindikatov z lastništvom in z odbornikom Carbonejem

Prvi rezultat Pittinijevega ultimata: pozitivno mnenje KZE za obrat Linde

Vprašanje preustroja škedenjske železarne oziroma ovir za izvedbo Pittinijevega industrijskega načrta je bilo tudi včeraj v središču pozornosti. Dopoldne so se na to temo na sedežu Združenja tržaških industrijcev sestali predstavniki pokrajinskih tajništev kovinarskih sindikatov FIM-CISL, FIOM-CGIL in UILM in lastništva škedenjske železarne, popoldne pa je tržaške sindikalne tajnike sklical deželni odbornik Gianfranco Carbone, da bi jim orisal podrobnosti predvčerajšnjim doseženega sporazuma o varnosti tovarniških naprav in prevozov na območju škedenjskega obrata oziroma jih predvsem seznanil z ugodno rešitvijo tim. problema Linde.

Sindikalni predstavniki so se na sedežu Združenja industrijcev pogovarjali z generalnim direktorjem železarne dr. Felicejem in s predstavnikom družbe Ilva, ki je manjšinski delničar pri Pittinijevi družbi, Addamijem, medtem ko se sam Pittini srečanja zaradi službene odsotnosti ni mogel udeležiti. Sindikalisti so najprej poslušali informacijo o rezultatih sestanka upravnega sveta družbe »Alti Forni e Ferriere di Servola«, ki je bil v sredo in na katerem so upravitelji v pričakovanju nadaljnjega razvoja dogodkov praktično zamrznili Pittinijev predlog o likvidaciji družbe. Nekatere glavne ovire birokratske in institucionalne narave, ki so Pittiniju narekovale to »grožnjo«, bi namreč morali odstraniti že v teh dneh, tako da industrijec ne bi imel več razloga za vztrajanje pri razpustu svoje družbe.

Pokrajinska tajništva kovinarskih sindikatov so vsekakor takoj po sestanku na sedežu industrijcev izdala tiskovno sporočilo, v katerem potrjujejo svojo negativno oceno do Pittinijevega zadržanja, ki - pa čeprav v prizadevanju, da bi prišel do rešitve realnih problemov - povzroča močno zaskrbljenost med delavci škedenjske železarne. Sindikalne organizacije namreč menijo, da bi zapletenost odprtih problemov namesto »kapitulacije« morala narekovati bitko za modernejšo industrijsko kulturo, kar pomeni, da bi morale predstaviti svoje konkretne predloge in zamisli tudi proizvodne sile same. In prav v ta namen so sindikalisti predstavnikom lastništva škedenjske železarne predlagali, da bi z Združenjem industrijcem opravili bilateralni pregled položaja in tako poglobili tehnično-politične vidike osnovnega problema, kot tudi nekatere spremne aspekte. To naj bi namreč služilo za pripravo na konkretno soočenje s krajevnimi upravami in ustanovami glede vodenja, realnih časovnih rokov in procesov preureditve in industrijskega razvoja železarne.

Včerajšnji sestanek na Združenju industrijcev je vsekakor potrdil, da se je vodstvo Pittinijeve družbe odločilo preprosto za neke vrste »zamrznitev« predloga o njeni likvidaciji (upravni svet naj bi se ponovno sestal v začetku marca), saj ostajajo veljavni vsi pridržki v zvezi z neodločnostjo pristojnih krajevnih uprav in uradov pri reševanju problemov v zvezi z izvajanjem načrta za preustroj železarne. Medtem pa je seveda vse večja tudi zaskrbljenost železarjev, kot nam je včeraj potrdil tudi član tovarniškega sveta Silvano Cek, saj bi zaprtje tovarne pomenilo ogrozitev več kot 800 delovnih mest v že sicer nespodbudni tržaški zaposlitveni panorami.

Kot rečeno, pa je bilo vprašanje škedenjske železarne - ki je v teh dneh zaključila lanski poslovni obračun s primanjkljajem več kot 10 milijard lir na 110 milijard skupnega prometa - včeraj tudi predmet srečanja predstavnikov pokrajinskih sindikatov CGIL, CISL in UIL (ki so jih zastopali Mauri, Petrini in Trebbi) z deželnim odbornikom oziroma predsednikom odbora za industrijska tveganja Carbonejem. Lakonično vabilo, s katerim je Carbone sklical sindikalne predstavnike, da bi jim »sporočil novosti v zvezi z železarno«, se je na koncu izkazalo za zelo konkretno: na osnovi note izrednega komisarja tržaške Krajevne zdravstvene enote dr. Domenica Mazzurca, ki jo je izdal po predvčerajšnjem tehničnem preverjanju položaja v škedenjskem obratu, bo tržaška občinska uprava lahko izdala gradbeno dovoljenje za obrat za proizvodnjo utekočinjenega kisika družbe Linde. Tehnični zapisnik Krajevne zdravstvene ustanove, ki omogoča izdajo gradbenega dovoljenja, pa vsekakor dokazuje - je opozoril odbornik - da so bile skrbi glede varnosti osnovane in torej narekuje ustrezne rešitve za njihovo ublažitev.

Rešitev vprašanja Linde pa po Carbonejevih besedah pušča nerešene vse ostale probleme (na primer vprašanje cene vode, cestnih povezav, prevoznega sistema, energetskih naprav, izgradnje stanovanj za zaposlene tehnike, dostopa do pristanišča itd.), za katere pa že obstaja obveza za novo srečanje, ki naj bi bilo prihodnji teden. Na njem bi morali podrobno preučiti vse postopke, predpise, metode in formalne akte, tako da bi se lahko teh preostalih problemov, ki so povezani s splošnim programom industrijskega preustroja škedenjske železarne, lotili in jih tudi rešili na globalen način.

Colonijev poseg v poslanski zbornici v prid škedenjske železarne

Tudi Trstu denar za reindustrializacijo

Poslanska zbornica je včeraj skupaj z normativom za podjetja z državno udeležbo, ki bo omogočil investicije za 10 milijard lir, odobrila tudi dve resoluciji, ki ju je skupaj z nekaterimi drugimi parlamentarci predstavil tržaški poslanec Sergio Coloni. Na osnovi prve resolucije bo morala vlada preko družbe SPI podpreti posege za reindustrializacijo, in to zlasti na območjih, ki jih je prizadela železarska oziroma jeklarska kriza. V času, ko je Pittini prevzemal škedenjsko železarno, je bil tudi Trst vključen med ta območja, opozarja posl. Coloni in dodaja, da bo sedaj njegova naloga, da na to dejstvo opomni pristojne upravne organe. Druga resolucija pa vlado obvezuje, da naloži zavodu IRI nalogo za izvedbo racionalizacije dejavnosti grupe Italstat, s čimer bi zagotovili njihovo koncentracijo v strateško pomembnih sektorjih. Njen namen je namreč po Colonijevih besedah v tem, da bi se izognili pretirani udeležbi države pri drobnih in po vsej državi razpršenih dejavnostih in da bi jo vpregli v uresničevanje velikih strateških infrastruktur, kakršna je npr. v naši deželi avtocesta Alpe-Adria.

Pogovor s predsednikom Marinom Voccijem

Kulturni krožek Istria praznuje 10 let obstoja

Kulturni krožek Istria praznuje v teh dneh desetletnico obstoja. Nastal je na pobudo skupine naprednih tržaških razumnikov istrskega porekla, ki so bili takrat in so še danes mnenja, da tradicionalne ezulske organizacije ne zastopajo stališč vseh Istranov v diaspori in da je njihova politika uprta nazaj, namesto naprej. Postavili pa so v dvom sam koncept begunstva, ki so ga mnogi v Trstu ves povojni čas demagoško izkoriščali v politične namene. Prvi predsednik krožka je bil Giorgio Depangher, sedaj pa ga vodi Marino Vocci, ki smo mu ob tej priložnosti postavili nekaj vprašanj. Najprej smo hoteli zvedeti za krajši obračun desetletne dejavnosti krožka.

Mislim, da smo v teh letih, če ne drugo, razbili neke vrste monopol, ki so ga nekatera združenja in organizacije imele nad tukajšnjimi Istrani ter nad njihovo kulturo. Z druge strani pa smo skušali ustvariti nov odnos s sonarodnjaki, ki so ostali v Jugoslaviji. Za mnoge tržaške kroge so bili pripadniki italijanske manjšine le titovci in komunisti, ki so, s tem da so ostali doma, pravzaprav izdali svoj narod. Na srečo se na tem področju sedaj stvari naglo spreminjajo.

Ali se je spremenil tudi odnos tradicionalnih begunskih združenj do krožka Istria?

Žal ne, čeprav mnogi njihovi voditelji in vidni predstavniki zahajajo na naše prireditve in marsikdaj iščejo dialog z nami. Uradno pa nas imajo vedno za različne in verjetno tudi za nezanesljive. Pred časom so ustanovili Vsedržavno federacijo begunskih in istrskih organizacij, našega krožka pa niso hoteli zraven.

Vaša dejavnost je bila usmerjena predvsem v kulturno področje, pri čemer ste vedno upoštevali slovensko kulturo kot eno izmed polnopravnih komponent tržaške stvarnosti. Kaj menite o tem?

Upam, da smo tudi na tem področju razbili zid medsebojnega nezaupanja, ki je delil Slovence in Istrane. Tržaški Slovenci so dolgo časa mislili (nekateri žal še danes tako razmišljajo), da smo bili Istrani premišljeno sredstvo asimilacijske politike do manjšine. V resnici pa so nas drugi izkoriščali za izvajanje te politike, katere smo bili večkrat tudi sami žrtev, saj so istočasno brisali tudi naše kulturne korenine in omejevali naše vezi z domačo zemljo.

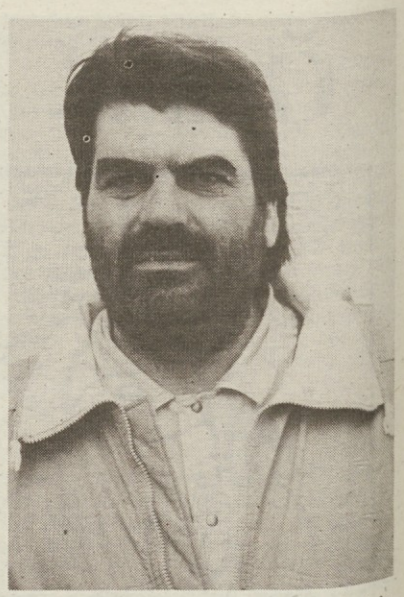

Predsednik kulturnega krožka Istria Marino Vocci

Kako ocenjujete trenutni položaj italijanske skupnosti v Istri in na Kvarnerju?

Z mešanimi občutki in z velikimi pričakovanji. Med Italijani v Jugoslaviji je opaziti veliko kulturno in politično vrenje. Poglejmo samo priprave na bližnje volitve za obnovitev Unije Italijanov ali nove organizacije, ki bo iz nje nastala. V volilne sezname se je v nekaj dneh vpisalo več kot deset tisoč ljudi, ki si želijo svobodno odločati o usodi svoje narodnostne skupnosti. Že ta podatek demantira uradne številke zadnjega ljudskega štetja. Upam, da bodo v Trstu in v Italiji končno pravilno razumeli stvarne probleme in pričakovanja italijanske manjšine onkraj meje. Upam, da bosta to razumeli tudi Slovenija in predvsem Hrvatska, saj je skrajni čas, da se republiki sporazumeta za enako obravnavanje vseh Italijanov, ki kot Slovenci v Italiji potrebujejo neke vrste globalno zaščito.

S. T.

Danes na Pomorski postaji

Javna manifestacija jamstvenega odbora o skladiščih GPL

Mestni jamstveni odbor, organizacija, ki se bori proti načrtovanim gradnjam rezervoarjev utekočinjenega plina GPL v Miljskem zalivu, prireja danes, ob 20.45, v dvorani Oceania na Pomorski postaji zborovanje, da bi javnosti predstavil svoja stališča. Kot znano, se Mestni jamstveni odbor bori proti gradnji rezervoarjev utekočinjenega plina na področju bivše naftne čistilnice Aquila, iz ekoloških, varnostnih ter ekonomskih razlogov. Na zborovanju bodo spregovorili ravnatelj Fakultete za prirodoslovje tržaške univerze prof. Giacomo Costa, prof. Guido Bressan, prof. Giancarlo Ghirardi, prof. Elide Catalfamo, kantautor Angelo Baiguera, poslanec Willer Bordon, deželni svetovalec Andrea Wehrenfenning ter tržaški občinski svetovalec Paolo Ghersina.

Na večeru na Pomorski postaji bodo tudi zbirali podpise pod peticijo, ki jo je že podpisalo več kot 3.500 občanov.

■ **5. februarja zapade rok** za prošnje za premestitev na osnovnih in višjih srednjih šolah. Potrebne obrazce in informacije nudi Sindikat slovenske šole, Ul. Carducci 8/III, tel. 370301 vsak torek in četrtek med 11. in 13. uro, v sredo med 17. in 18. uro, v petek med 16. in 17. uro.

V krožku Che Guevara zanimiva in polemična javna razprava o »skrivnostih republike«

»Vlada ni povedala javnosti vse resnice o obsegu in dejanskih ciljih tajne organizacije Gladio«

Da bi prispeval k razčiščevanju nekaterih ozadij afere Gladio , je krožek Che Guevara v sredo zvečer organiziral javno debato z naslovom »Skrivnosti republike«. O tej temi so razpravljali senator Sergio Flamigni, ki je bil svojčas član parlamentarnih komisij za boj proti mafiji in za preiskavo o prostozidarski loži P2, profesor Giuseppe De Lutiis, sociolog in avtor knjige »Storia dei servizi segreti in Italia«, ter goriški komunistični senator Nereo Battello, ki je član senatne pravosodne komisije.

Pred razpravo, ki jo je vodila predsednica krožka Che Guevara Margherita Hack, je Giacomo Sezione prebral apel proti vojni v Zalivu, ki so ga sestavili krajevni predstavniki Združenja za mir, ACLI ter Mladinske levice.

Senator Flamigni, ki je v knjigi »La tela del ragno« podrobno raziskoval ozadje ugrabitve Alda Mora, je poudaril, da so italijanske tajne službe praktično vsa povojna leta protiustavno rovarile zoper italijansko demokracijo. Prevratniška dejavnost tajnih služb je bila logična posledica dejstva, da je bila italijanska suverenost, zaradi blokovske razdelitve sveta, omejena. »Obstajajo dokazi,« je dejal Flamigni, »da sta CIA ter SIFAR že leta 1951 podpisali tajni protokol, ki je med drugim predvideval, da se bodo z vsemi sredstvi, tudi nezakonitimi, borili proti Italijanski komunistični partiji. Gladio so uporabili ravno za to nalogo.« Po trditvah sen. Flamignija so vodstva tajnih služb uporabile Gladio za razne protisindikalne manifestacije ter za nezakonit nadzor nad prebivalstvom. Dejal je, da obstaja utemeljen sum, da so člani Gladia kot informatorji sestavljali nezakonite dosjeje SIFAR, teh pa je bilo kar 157 tisoč. »Andreotti ni povedal resnice o Gladiu.« je dejal predavatelj. »Stalno so govorili, da ima organizacija 622 članov, objavili pa so seznam, ki obsega komaj 535 imen. Številne osebe pa, ki so se znašle na tistem seznamu, so brez vsakega dvoma dokazale, da niso nikdar pripadale Gladiu. Vladnih laži pa ni še konec. Na seznamih je bil tudi nekiBertoli, ki se je "slučajno" rodil isti dan kot provokator, ki je svojčas izvedel atentat na Kvesturo v Milanu. Andreotti zanika, da je to bila ista oseba. Do danes pa nam niso še pokazali "pravega" Bertolija.«

»Obstajajo dokumenti iz leta 1956, kjer je črno na belem zapisano, da italijanske tajne službe lahko v trenutku razpolagajo s 1500 pripadniki tajne protikomunistične organizacije, ravno toliko pa bi jih lahko mobilizirali v nekaj dnevih,« je dejal De Lutiis, ki je poudaril, da je to jasen dokaz, da je bila organizacija, ki jo danes poznamo z imenom Gladio, sredstvo, s katerim so vlada ter tajne službe nadzorovale italijansko družbo. »Gladio je bila brez dvoma vpletena v razne poskuse državnega udara. Tega dejstva pa ni bilo mogoče nikdar dokazati, ker je vlada prikrivala resnico z uvedbo vojaške skrivnosti,« je končal svoj poseg De Lutiis.

Senator Battello je svojčas branil skupino Goričanov, ki so jih karabinjerji po nedolžnem obtožili pokola v Petovljah. »Zaradi te svoje odvetniške izkušnje sem prišel do spoznanja, da kljub vsej dobri volji posameznikov, ga ni sodnika, ki bi lahko dokazal resnico o strategiji napetosti. Resnico bodo napisali zgodovinarji, ker resnica ima pač to slabo lastnost, da pravno večkrat ni dokazljiva.« (w)

Na sliki (foto Magajna) **z leve De Lutiis, Flamigni, Battello in Hackova.**

primorski dnevnik

PREDNAROČNINA ZA LETO 1991

Celoletna ..... 200.000 lir
Mesečna ..... 22.000 lir

□ Celoletna prednaročnina za **Primorski dnevnik** 200.000 lir velja za tiste, ki jo poravnajo do 31. januarja 1991. Po tem datumu bo celoletna naročnina znašala 264.000 lir.

□ Naročnikom bomo še naprej nudili **brezplačno male oglase** in **čestitke.**

□ Naročnino lahko poravnate:
— na **upravi Primorskega dnevnika v Trstu in Gorici**
— pri **raznašalcih časopisa**
— preko **pošte na t/rn ZTT št. 13512348**
— in pri vseh **slovenskih denarnih zavodih.**

Vse tiste, ki poravnajo naročnino preko pošte ali denarnih zavodov prosimo, da ob plačilu navedejo točen priimek in ime ter naslov naročnika.

Pred kratkim je izšla brošura Tržaške trgovinske zbornice za leto 1989

Med podatki o ekonomskih gibanjih izstopa nezadržen demografski padec

V založbi tržaške Trgovinske zbornice je te dni izšla brošura s statističnimi podatki o ekonomskih gibanjih v pokrajini za leto 1989, ki imajo torej bolj arhivsko kot praktično uporabnost. Za popolno sliko desetletnih gibanj bi bili namreč nujni tudi podatki za leto 1990, na katere pa bo očitno treba počakati do prihodnjega leta.

Iz obsežnega gradiva izstopajo podatki o demografskem gibanju, ki pričajo, da je tržaška pokrajina v devetih letih (1980-1989) izgubila 25.080 prebivalcev: konec leta 1980 jih je štela 288.988, ob koncu leta 1989 pa 263.908. Levji delež tega demografskega padca gre seveda na račun tržaške občine, kjer se je število prebivalcev v obravnavanih devetih letih znižalo za 24.650, medtem ko so okoliške občine izgubile samo 430 prebivalcev. Pri tem pa je treba tudi ta minimalni negativni znesek pojasniti z demografskim upadanjem v miljski občini, ki je s tega vidika precej podobna tržaški,medtem ko je v ostalih občinah to gibanje mnogo bolj uravnovešeno.

Trgovinska zbornica zamrznila sklep o podražitvi

Neobdavčeni bencin za zdaj po stari ceni

Cena neobdavčenega bencina se za zdaj ne bo povišala. Tako je sinoči sklenil razširjeni odbor Tržaške trgovinske zbornice na predlog predsednika Giorgia Tombesija. Odločitev resnici na ljubo ni dokončna, saj odbor včeraj ni preklical že sprejetega sklepa o podražitvi cene neobdavčenega bencina, pač pa je le za nedoločen čas prekinil njegovo učinkovitost.

Sinočnja odločitev razširjenega odbora Tržaške trgovinske zbornice ne preseneča, saj je njegov sklep, da bi neobdavčeni bencin podražili za 100 lir pri litru, naletel na zelo ostre kritike. Celotno zadevo je na včerajšnjem zasedanju nadrobno obnovil sam predsednik Tombesi. Spomnil je, kako je razširjenemu odboru prvič omenil možnost, da bi podražili ceno bencina za 100 lir pri litru, 20. novembra lani, in sicer potem ko je takšen ukrep že sprejelo vodstvo Videmske trgovinske zbornice. Tombesi je tedaj dal ta predlog v razmislek vsem pristojnim ustanovam in organizacijam. Sam sklep št. 70 o podražitvi je razširjeni odbor potem dejansko sprejel na svojem zasedanju z dne 17. decembra 1990. Proti je tedaj glasoval edinole predstavnik sindikatov, vzdržal pa se je predstavnik miljske občinske uprave.

Predsednik Tombesi se je v svojem včerajšnjem poročilu razširjenemu odboru kritično obregnil ob dejstvo, da so se po 17. decembru izrekli proti podražitvi neobdavčenega bencina tudi nekateri člani razširjenega odbora, ki so bili odsotni na seji z dne 17. decembra, in to kljub temu da so bili seznanjeni z dnevnim redom, ki je obsegal tudi predlog o podražitvi. Tombesi je pri tem mislil predvsem na predstavnike tržaške občinske uprave, ki so še zlasti v zadnjih časih zavzeli ostro negativno stališče do podražitve.

Predsednik Tržaške trgovinske zbornice se je v svojem včerajšnjem poročilu seveda dotaknil tudi srečanja med predstavniki same zbornice, deželne uprave, združenja trgovcev in združenja bencinskih črpalkarjev ter tržaškim županom in tržaškimi parlamentarci, do katerega je prišlo 12. januarja. Srečanje je bilo sklicano zato, da bi se na njem dogovorili za skupen nastop pri vladi v Rimu za podaljšanje veljavnosti ukrepa o neobdavčenem bencinu tudi po njegovi zapadlosti ob koncu leta 1991, spričo polemike, ki je že poprej izbruhnila, pa je Tombesi skušal na sestanku utemeljiti sklep o podražitvi bencina. Tedaj je dejal, da bi s takšnim ukrepom 1. zmanjšali razliko v ceni med neobdavčenim in jugoslovanskim bencinom, 2. izenačili ceno neobdavčenega bencina v Trstu in Vidmu, 3. povečali dohodke tako imenovanega bencinskega sklada, iz katerega se črpajo sredstva za gospodarsko koristne pobude na Tržaškem.

Kljub vsemu temu pa so se kritike proti podražitvi cene neobdavčenega bencina za 100 lir pri litru nadaljevale. Na samem srečanju z dne 12. januarja so jih posebno glasno in ostro iznesli nekateri predstavniki LpT in PSI, a kritično so se oglašali tudi predstavniki bencinskih črpalkarjev, trgovcev in sindikatov. Pokrajinska tajništva sindikatov CGIL, CISL in UIL so se o zadevi zadnjič izrekla včeraj, prav takrat, ko je zasedal tudi zborničin razširjeni odbor. Po njihovem mnenju je sklep o podražitvi v nasprotju s samo »filozofijo« uvedbe bencina po neobdavčeni ceni, poleg tega pa ga ne opravičuje niti gibanje cene bencina v Jugoslaviji. Kar se tiče uporabe bencinskega sklada, pa bi po mnenju sindikatov ta sredstva za razliko od dosedanje prakse kazalo porazdeliti po naslednjem ključu: 30% naj bi jih šlo Tržaški pristaniški ustanovi, 30% Ustanovi za tržaško industrijsko cono, 30% padriškemu Centru za raziskave, 10% pa zavodu za ljudska stanovanja IACP. Vse to potem, ko bi si Tržaška trgovinska zbornica zase pridržala že 10% vseh razpoložljivih sredstev.

Spričo vse glasnejših kritik je Tombesi že pred včerajšnjim zasedanjem razširjenega odbora Tržaške trgovinske zbornice prosil pristojno ministrstvo, naj zaenkrat ne izda odlokov za izvajanje sklepa 70 z dne 17. decembra 1990. Na samem včerajšnjem zasedanju pa je, kot uvodoma rečeno, predlagal, naj bi učinkovitost tega sklepa zamrznili. To je utemeljil tudi s sklicevanjem na politično krizo, v kateri se nahajajo osrednje tržaške krajevne uprave in ki ne dovoljuje, da bi ukrep o podražitvi zdaj skupno in mirno pretresle vse pristojne strani. Razširjeni odbor Tržaške trgovinske zbornice je Tombesijev predlog soglasno odobril.

Občinska uprava o zamudah in zastojih pri delu na mestni prometnici

Ulica Rossetti: odprta rana ki se ne bo kmalu zacelila

Leto dni življenja ob razriti cesti, še posebno če je to Ulica Rossetti, ena glavnih mestnih prometnic, lahko marsikoga spravi ob živce. Občina Trst je še pred dvema mesecema posredovala tiskovno sporočilo, v katerem je obljubljala, da bo do 7. januarja letos dokončala dela na desnem delu cestišča Ulice Rossetti do Ulice Foscolo, do včeraj, to je 25. januarja, pa naj bi uredili vsaj polovico cestišča na odseku med prečnima ulicama Foscolo in Pascoli. Občinska uprava je zabeležila tudi datum (7. februar), ko naj bi bilo izjemnega stanja konec.

Ob tem pa je vsem na dlani, da je Ulica Rossetti še vedno podobna veliki rani, ki se noče zaceliti. Brez slehernega pretiravanja lahko trdimo, da bi lahko po cestnem traku vadil Orioli, saj najbrž ni v deželi »proge«, ki bi tako od blizu spominjala na pot do Dakarja. Sicer pa je sleherna ironična opazka - med stanovalci in rednimi porabniki Ulice Rossetti so pikre pripombe na dnevnem redu - žal le odraz nemoči pred dejstvom, da ne bodo še tako kmalu odstranili gradbišč. Prav pred kratkim so celo ponovno razkopali odsek, ki so ga že pred meseci prekrili z novo in »primerno« nagubano plastjo bitumna.

Občina ne bo torej spoštovala obljub, občani pa se upravičeno sprašujejo, zakaj je prišlo do zapletov in kako to, da ni bilo mogoče predčasno napovedati tako dolgotrajnega posega. Občinski odbornik za javna dela Lucio Cernitz je na kritike odgovoril s tiskovnim sporočilom, v katerem naglaša, da je treba krivdo pošteno porazdeliti med sokrivci. Dejstvo, da še vedno niso zaprli jarka, ki zeva sredi Ulice Rossetti, je treba delno pripisati videmskemu podjetju, ki ima v zakupu dela, delno pa podjetju Acega.Slednje je namreč odgovorno tudi zaplinsko omrežje, do danes pa še niso začasno prekinili dobave plina na območju, kjer bi morali poseči delavci. Tehniki so namreč ugotovili, da bi morali odstraniti nekaj metrov stare cementne plinske cevi in jo zamenjati z novo. Odbornik Cernitz je povedal, da se Acega ni še odločila za datum, ko naj bi prekinila dobavo metana, čeprav so se na sestanku, ki je bil 19. januarja, okvirno domenili za zadnji konec januarja. Pri tem je treba seveda upoštevati tudi ritem dela gradbenega podjetja Cea, ki se za sedaj ni posebno izkazalo.

Kljub velikosti gradbišča so namreč vključili v produkcijo le skupinico delavcev, zamude v poletnem času pa so se boleče poznale v zimskem obdobju, ko je sorazmerno dolga doba nenehnih padavin onemogočila nekatere tudi nujne posege. Občina je vsekakor napovedala, da bo poskrbela za nadzorovanje del, saj bodo menda le na ta način lahko konkretno posegli v primeru nadaljnjih neupravičenih zamud in zavlačevanj. Od vremena bo tudi odvisno, kdaj bo Acega zaprl svoje ventile, kot je v tiskovnem sporočilu podčrtal tudi občinski odbornik za javna dela, ki mu očitno ni več do obljub

Kljub temu je najavil, da bi morali verjetno že na začetku februarja dokončno ukiniti sedanje »trim steze«, tako da bodo avtomobili spet redno vozili po sicer enopasovni cesti, ki pa ne bo več zahtevala od šoferjev neobičajne vozniške, lahko bi rekli slalomske tehnike.

Do marca naj bi uredili tudi pločnike na odseku med ulicama Ginnastica in Pascoli. Glede na trud in na potrpežljivost občanov pa velja naglasiti dejstvo, da bodo pločniki zgrajeni (tako je vsaj razvidno od načrtov) v duhu najsodobnejšega načrtovanja mesta brez arhitektonskih pregrad. Potem bo odvisno od drugih, če bodo rampe res na voljo prizadetim osebam, ali če bodo to le olajšave za avtomobiliste v brezupnem iskanju parkirišč.

(ef)

Na sliki (foto Magajna) **delavci na delu včeraj popoldne na Ul. Rossetti, kjer so odprli nov jarek blizu križišča z Ul. Chiadino.**

Kakšna bodočnost za tržaško pokrajino

Ustanovni odbor Mladinske levice (bivša ZKMI) prireja v ponedeljek ob 18. uri, v dvorani v Ulici Madonnina 19 javno razpravo Kakšna bodočnost za tržaško pokrajino. O tej temi bodo razpravljali načelnik skupine KPI v občini Devin-Nabrežina Giorgio Depangher, svetovalec zelene liste v devinsko-nabrežinskem občinskem svetu Alessandro Sgambati, botanik Livio Poldini, geolog Bruno Grego ter deželni tajnik WWF Dario Predonzan.

Zakladni minister Carli je včeraj sprejel Tombesija

Zakladni minister Carli je včeraj sprejel predsednika Trgovinske zbornice Tombesija in senatorja Andreatto. Ministru Carliju sta gosta orisala zaključke zasedanja o finančnem centru off-shore, ki se je odvijal preteklo soboto na sedežu same zbornice. Minister je Tombesiju izrekel pohvalo za delovanje Trgovinske zbornice, kateri je priznal pomembno vlogo, ki jo bo lahko odigrala prav v času, ko bo treba tudi praktično poskrbeti za uresničitev zahtevne pobude o finančni coni off-shore.

Avto pri Sv. Jakobu hudo ranil pešakinjo

Ob Trgu sv. Jakoba se je včeraj nekaj pred poldne pripetila prometna nesreča, v kateri se je precej hudo ranila starejša gospa. Gre za 58-letno upokojenko Nado Stolfa, stanujočo v Ul. Cormorana 6 v Trstu.

Ženska je okrog 11.30 prečkala ulico po prehodu za pešče, ko je vanjo trčil avtomobil in jo zbil na tla. Pri padcu si je nesrečnica zlomila stegnenico in dobila več udarcev. Na kraj nesreče je takoj prispel rešilec Rdečega križa in ranjenko odpeljal v katinarsko bolnišnico. Tu so jo sprejeli na ortopedskem oddelku. Zdravniki so po natančnejšem pregledu napovedali, da se bo morala zdraviti kakih 90 dni. Izvide o nesreči so opravili karabinjerji iz Istrske ulice.

Deželna komisija za zdravstvo v akcijo za starejše prebivalce

Status ostarele osebe je v našem mestu največkrat vezan na status osamele osebe, z vsem, kar lahko to pomeni v sodobni družbi. O vprašanju starejšega prebivalstva so že dalj časa razpravljali deželni svetovalci, po včerajšnjem zasedanju pa je problem postal osrednjega pomena, saj bodo prav temu posvetili posebno pozornosti. Deželni svet je namreč sprejel prošnjo, ki jo je komisiji za zdravstvo naslovila skupina 474 priletnih Tržačanov, in bo zato tudi primerno ukrepal.

Podpisnike neobičanje peticije je skrbel predvsem razvoj deželne politike, ki neposredno zadeva starejše prebivalstvo, saj so navedli nič koliko primerov, po katerih naj bi brez težav ugotovili, kako težko je biti star v mestu, kot je Trst. Predsednik komisije za zdravstvo Oscarre Lepre si je prevzel nalogo, da bo z ekipo sodelavcev zbral vse podatke, s katerimi razpolagajo posamezna deželna vodstva zdravstvenih sektorjev, nato pa bo informacije dopolnil še z doprinosom, ki ga lahko nudijo krajevne javne uprave. Na podlagi zbranega gradiva naj bi sestavili sliko tistega dela naše družbe, ki ima 60 in več let. Svetovalca Augusta De Piero Barbina in Alberto Tomat sta posegla v razpravo in dejala, da bi morali zbiranje podatkov zaključiti čim prej, saj bo mogoče pričeti z delom le na podlagi res verodostojnih informacij.

Zbiranje podatkov na deželni ravni, vendar s temeljnim doprinosom krajevnih uprav, je rezultat dogovora med predsednikom komisije za zdravstvo in svetovalci, ki so, kot komunistka Perla Lusa, zahtevali, da imajo glavno besedo javne uprave, predvsem pa občine. Lusa je izhajala iz dejstva, da so podpisniki pisma o pravicah priletnih oseb nakazali tudi nekaj otipljivih problemov, ki bi jih morali čim prej rešiti. Dejali so namreč, da bi morali najprej poskrbeti za primerno ureditev posebnih domov za ostarele, ki so potrebni zdravniške pomoči, in šele nato bi smeli krčiti število ležišč v bolnišnicah. Omenili so tudi vprašanje oseb, ki se sicer ne morejo vpisati v sezname onemoglih, pa so vendar odvisne od drugih. Naj navedemo primer oseb, ki stanujejo v šestem nadstropju v hišah, kjer ni dvigala. Očitno so odvisne od drugih, ko morajo po nakupih, »tehnično« pa niso onemogle. V Trstu je še posebno veliko primerov oseb, ki nimajo sorodnikov, da bi jim priskočili na pomoč.

Trst bo zato nedvomno lahko solidno prispeval k uspehu deželne akcije, ki seveda ni izključno zdravstvenega značaja. Priletnemu prebivalstvu je treba nuditi tudi »kulturo«. S tem ne mislimo na »univerzitetne« tečaje, pač pa na razvejano kulturno dejavnost, ki bi morala pomagati starejšim osebam, da ohranijo dovolj elana tudi takrat, ko mnogi neupravičeno menijo, da imajo pred sabo le zaton življenja.

Danes popoldne skupščina levičarske komponente PSI

V hotelu Savoia Excelsior bo danes ob 17.30 javna skupščina levičarske komponente tržaške PSI, na kateri bo tekla beseda o političnem položaju v krajevni stvarnosti s posebnim poudarkom na položaj na Pokrajini in Občini Trst. Na skupščini bodo govorili deželni voditelj levičarske struje Craxijeve stranke videmski senator Franco Castiglione, tržaški podžupan Augusto Seghene, ki vodi levico na krajevni ravni ter senator Arduino Agnelli, ki se je v zadnjem času zelo približal tej komponenti.

Na Tržaškem je levica v ostri polemiki s komponentama deželnih svetovalcev Carboneja in Tersarja, ki imata večino v tržaški PSI. Polemike se nanašajo na miljsko občino, kjer so tamkajšnji socialisti dali nezaupnico županu in somišljeniku Rossiniju ter s tem odprli pot izvolitvi novega župana PSI Ulcigraia. Rossini je prav na zadnji seji občinske skupščine napovedal ustanovitev samostojne svetovalske skupine, ki vodi opozicijo do novega miljskega občinskega odbora. Tudi glede tržaške občinske uprave pa obstajajo pri socialistih različna mnenja. Naravni kandidat za župana je bil dolgo časa Seghene, sedaj pa ni več tako, saj se govori o kandidaturah pokrajinskega sekretarja Perellija ter odbornika za urbanistiko Cecchinija.

Skupščina ACT še ni odobrila bilance Svetovalci KPI kritični do odložitve

Skupščina Konzorcialnega podjeta za prevoze ACT je na zadnji seji odložila odobritev finančnega proračuna za tekoče leto. Odložitev je uradno predlagal socialist Anghelone z utemeljitvijo, da je bilanca odvisna od sredstev, ki jih bo podjetje dobilo od pristojnih teles za poravnavo deficita ustanove. Povsem odprto je tudi vprašanje prispevkov posameznih občinskih uprav. Predsednik skupščine Weber je vsekakor zagotovil, da bodo o proračunu glasovali najkasneje v začetku februarja.

S tem v zvezi so federacija KPI in strankine sekcije uslužbencev prevoznega podjetja ACT ter ACEGA in ENEL izdale tiskovno sporočilo, v katerem kritično ocenjujejo zadržanje KD, PSI in SSk, ki so se izrekle za odložitev proračunskega glasovanja »brez otipljivih tehničnih in političnih motivacij«. Odložitev odobritve bilance bo po mnenju predstavnikov KPI med drugim prizadela tudi uslužbence, ki že dolgo časa zaman čakajo na izvajanje vsedržavne delovne pogodbe ter notranjih sindikalnih sporazumov.

Blizu Proseka odkrili cisterno ki bi lahko vsebovala veliko bencina

V bližini Proseka so v teh dneh odkrili podzemsko cisterno, ki bi po mnenju nekaterih lahko vsebovala do 1 milijona litrov bencina. Šlo naj bi za objekt, ki so ga zgradili Nemci med drugo svetovno vojno. Odkrila ga je mestna skupina speleološkega društva Società adriatica di speleologia, ki jo vodi jamar Armando Halupca.

Kaj je v cisterni oziroma ali je sploh kaj v njej, je težko ugotoviti, saj so njene stene nenavadno debele. So železobetonske in kar 3 metre široke. Nad cisterno je kakih 100 kvadratnih metrov velik bunker, iz katerega se spustijo v cisterno razne kovinske cevi, ki pa so na več mestih pokvarjene oziroma zamašene.

Izvedenci so ugotovili, da je objekt zgrajen po istem vzorcu, po katerem so Nemci zgradili več bencinskih cistern med drugo svetovno vojno. Nedaleč od proseške cisterne so našli tudi kabino, v kateri naj bi bila naprava za razstrelitev cisterne. Prav zato, ker je ni nihče razstrelil, računajo, da bi v njej lahko bil še bencin.

Deželni odbornik pohvalil zaslužna gozdna čuvaja

Deželni odbornik za gozdove Nemo Gonano je v imenu deželne uprave izrazil priznanje marešalu gozdnih čuvajev Tulliu Cusulinu in gozdnemu čuvaju Tarcisiu Zorzenonu z devinske postaje zaradi hvalevrednega humanega dejanja, ki sta ga opravila 18. t. m. Tistega dne sta priskočila na pomoč ženski, ki je bila v smrtni nevarnosti na neki cesti na kraški planoti. Ta dogodek po mnenju deželnega odbornika dokazuje »veliko stopnjo občutljivosti in dovzetnosti gozdnih čuvajev za probleme sočloveka, ki gresta onkraj službenih dolžnosti«.

Pakistanec obsojen na 8 let zapora zaradi prekupčevanja z mamili

Tržaško sodišče je včeraj obsodilo pakistanskega razpečevalca mamil na 8 let zapora. Pakistancu je ime Ahmed Shabir, star je 29 let, v Italiji pa ima stalno bivališče v Rimu v Ul. Marsala 109. Obsojen je bil zato, ker so ga zasačili s skoraj pol kilograma heroina.

Mladi Pakistanec je padel v mrežo policistov 13. januarja letos, ko je skušal pretihotapiti iz Jugoslavije v Italijo po mejnem prehodu pri Rabujezu 353 gramov heroina v dvojnem dnu potovalne torbe. Heroin je vseboval 114 gramov aktivne snovi, tako da bi zadoščal za pripravo od 4.560 do 7.600 doz.

Ahmeda Shamira so po odkritju prepeljali v koronejski zapor, kjer bo gotovo moral odsedeti vsaj del svoje kazni, saj je sodišče zavrnilo zahtevo, da bi ga sputili na začasno svobodo do dokončne obsodbe. Na procesu ga je branil odvetnik Lunder, toda sodišče, ki mu je predsedoval dr. Brenci, ga je prepoznalo za krivega in obsodilo na 8 let zaporne kazni. Pristavimo naj, da je javni tožilec Reinotti zahteval še strožjo kazen, in sicer 10 let ječe.

Koristno srečanje dijakinj šol Slomšek in Carducci

Prejeli smo s prošnjo za objavo:

Smo nekatere dijakinje 2. razreda Pedagoškega liceja Anton Martin Slomšek in bi vas rade seznanile s srečanjem, ki smo ga imele z drugim razredom italijanskega Pedagoškega liceja Giosuè Carducci iz Trsta. Žal se oglašamo z nekolikšno zamudo, in sicer zato, ker so nas pretresljivi dogodki na Bližnjem vzhodu tako prevzeli, da je šlo vse drugo v ozadje. Kljub temu pa mislimo, da je omenjeno srečanje vredno omembe v tisku.

Lanskega septembra sta se na tečaju »Progetto giovani« v Trstu srečali naša profesorica naravoslovja Lili Čebulec in profesorica literarnih predmetov na liceju Carducci Maria Benes in takoj navezali prijateljske stike. Prof. Benesova je tedaj predlagala, da bi priredili srečanje med njihovimi in našimi dijaki. Načrt, ki ga je nato za srečanje izoblikovala prof. Veronika Brecelj, smo v razredu sprejeli z velikim navdušenjem, saj smo že dolgo želeli, da bi se spoprijateljili z našimi italijanskimi vrstniki.

Resnici na ljubo smo spočetka srečanje pričakovali z določenim pridržkom, kajti prepričani smo bili, da se razdalja med nami ne bo bistveno zmanjšala s takšno pobudo. Toda ta neutemeljeni predsodek je delno izginil že ob vstopu italijanskih dijakov v našo šolo. Kmalu smo spoznali, da ni nobene meje, ki bi nas nepremostljivo ločevala od njih. Uvideli smo, da nas družijo isti interesi, želje in ideali... razlika je le v materinem jeziku.

Na srečanje smo se skušali pripraviti tako organizacijsko kot miselno. V razredu smo skupno preučili razpravo o odnosih med Italijani in Slovenci v Trstu psihoanalitika dr. Pavla Fonde, ki nam je sicer po srečanju o tem tudi osebno predaval.

Srečanje, do katerega je prišlo 11. t. m., se je začelo z ogledom učnih prostorov, zaključilo pa se je s prigrizkom ob dobri glasbi, ki nas je spodbujala k medsebojnemu pogovarjanju. Med srečanjem so nam tudi nekatere italijanske vrstnice predstavile svojo šolo. Dopoldne je tako hitro steklo v prijetnem prijateljskem in sproščenem vzdušju. Mislimo, da je tudi to srečanje lahko pomenljiv dokaz, kako je mogoče zbližanje med Italijani in Slovenci v teh krajih, kljub težki zgodovinski dediščini.

Suzana Bandi, Erika Kraljič in Tanja Sturman iz 2. razreda Pedagoškega liceja A. M. Slomšek

Tečaj o vinarstvu in vinogradništvu

Na sedežu bivšega centra Olimpia na Trgu republike v Miljah se je v torek začel vinogradniški in vinarski tečaj, ki ga prireja Deželna zveza kmetov Furlanije-Julijske krajine v sodelovanju s Kmečko zvezo, Zvezo neposrednih obdelovalcev in Unijo kmetov ter pod pokroviteljstvom Občine Milje. Prvo predavanje je imel dr. Claudio Fabbro od deželnega odborništva za kmetijstvo, na prihodnjih lekcijah - druga bo na vrsti danes - pa bodo govorili ravnatelj Konzorcija Isonzo dr. Ugo Cucit, enotehnika Stefano Trinco in Adriano Teston ter uslužbenec Deželnega centra za vinogradništvo Marco Zampar. Predavanja so vsak torek in petek do 8. februarja, vedno s pričetkom ob 17. uri.

koncerti

Società dei concerti - Tržaško koncertno društvo

V ponedeljek, 28. t. m., ob 20.30 bodo v gledališču Rossetti nastopili A. Specchi, F. Maggio, A. Bennici, A. Pay in P. Pollastri.

V gostilni Pri županstvu v Dolini bo nocoj ob 20. uri ROCK BLUES KONCERT skupine D.D.Z. Vabljeni!

V ponedeljek, 11. februarja, bo v gledališču Verdi na sporedu izreden RECITAL ameriške pevke SHIRLEY VERRETT ob spremljavi pianista Warrena Georga WILSONA. Na sporedu skladbe Brahmsa, Nina, Masseneta, Debussyja in Verdija. Predprodaja vstopnic od 30. t. m. dalje.

razna obvestila

Zveza sindikatov upokojencev SPI CGIL za Križ, Prosek-Kontovel in Občino Zgonik prireja v ponedeljek, 28. t. m., ob 17. uri v Domu A. Sirka v Križu PRAZNIK VČLANJEVANJA. Vabljeni vsi upokojenci.

Sindikat upokojencev CGIL vabi na PRAZNIK VČLANJEVANJA, ki bo jutri, 26. t. m., ob 17. uri v gostilni »Pri Klopu« v Nabrežini.

gledališča

VERDI
Operna sezona 1990/91

Nocoj ob 20. uri premierska predstava (red A) Verdijeve opere NABUCCO. Dirigent Piergiorgio Morandi, režiser Pasquale D'Ascola. V nedeljo ob 16. uri (red D) ponovitev.

Prodaja vstopnic pri blagajni gledališča Verdi.

GLEDALIŠČE ROSSETTI

Pri blagajni gledališča so na razpolago posebne gledališke karte za 8 predstav po ugodni ceni.

Od 29. t. m. do 10. februarja bo Stalno gledališče Furlanije-Julijske krajine predstavilo delo C. Magrisa STADELMAN. V glavnih vlogah nastopata T. Schirinzi in B. Valmarin. Režija E. Marcucci. V abonmaju odrezek št. 5. Predprodaja vstopnic pri osrednji blagajni v Pasaži Protti.

LA CONTRADA
Gledališče Cristallo

Jutri ob 20.30 bo na sporedu delo Slavomira Mrozka EMIGRANTI. Režija Francesco Macedonio. V glavnih vlogah nastopata Cochi Ponzoni in Orazio Bobbio.

Gledališče Ul. Ananian

Nocoj ob 20.30 bo na odru peta predstava na repertoarju: R. Grenzi UN SOLO TREDICI, ki ga bo predstavila skupina Amici di S. Giovanni. Ponovitve v soboto, nedeljo ter 1., 2. in 3. februarja.

razne prireditve

Slovenski kulturni klub, Ul. Donizetti 3, vabi na predavanje, ki bo jutri, 26. t. m., ob 18.30. Psihologinja Jana Hosta bo govorila o ljubezenskih problemih, s katerimi se srečujejo odraščajoči fantje in dekleta.

KD Kraški dom vabi na ogled veseloigre »Poročil se bom s svojo ženo« v izvedbi amaterskega odra Jaka Štoka s Proseka-Kontovela. Predstava bo v nedeljo, 27. t. m., ob 17. uri v Kulturnem domu na Colu.

KD Rdeča zvezda priredi v nedeljo, 27. t. m., ob 17.30 v Športno kulturnem centru v Zgoniku koncert SYNTHESIS 4. Vabljeni.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Federico Garcia Lorca

Kaj pravijo rože

Režija: META HOČEVAR

Danes, 25. t. m., ob 20.00, abonma red K - **Jutri**, 26. t. m., ob 20.30, abonma red F - v **nedeljo**, 27. t. m., ob 16.00, abonma red G - v **torek**, 29. t. m., ob 20.30, abonma red E

— — —

GOSTUJE MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANSKO

Stanko Vuk

Tako srečen bi bil, če bi ti razumela te moje besede

Režija JOŽE BABIČ, izvaja TONE KUNTNER

V **sredo**, 30. t.m., ob 20.30, (ob 23.30 zaključena predstava) - v **četrtek,** 31. t. m., ob 20.30, (ob 23.30 zaključena predstava).

razstave

V TK Galeriji, Ul. sv. Frančiška 20 je na ogled razstava fotografij VANNIJA CALANCE in RAFAELA PODOBNIKA. Urnik: od torka do petka 9-13, 14-19.

V Palači Economo na Trgu Libertà 7 je na ogled razstava o restavriranjih in najdbah v deželi Furlaniji-Julijski krajini. Razstava bo trajala do 31. t. m., na ogled pa je ob delavnikih od 9. do 13. ure.

V Studiu Bassanese - Trg Giotti 8/I - je na ogled razstava preprog PIERA DORAZIA. Razstava je odprta ob delavnikih od 17. do 20. ure.

Na Gradu sv. Justa - Bastione fiorito - je na ogled razstava z naslovom DIEGO DE HENRIQUEZ - Fotografije za muzej. Razstavo so organizirali Dežela F-Jk, Pokrajina Trst, Občina Trst in Vojaški zgodovinski muzej.

V Občinski razstavni dvorani na Trgu Unità bodo v petek, 1. februarja, ob 18. uri odprli osebno razstavo olj, tušev in temper slikarja CLAUDIA COSSUJA.

Danes slavi svoj 50. rojstni dan
ZDRAVKO GRUDEN
Da bi preživel še mnogo zdravih in srečnih let v krogu svojih dragih mu želi žena Meri, hči Valentina, sin Adriano z ženo Moreno in tašča Slava. Posebno pa voščita nonotu Sara in Martina, ter mu pošiljata 50 vročih poljubčkov.

čestitke

Danes praznuje v Dolini 14. rojstni dan naša draga METKA. Da bi bila vedno pridna doma in v šoli ji želijo Erika, mama, tata in nona.

Pred dnevi je praznoval 75 let naš dolgoletni član in odbornik ANTON KURET. Vse najboljše mu želi SKD Slavec.

kino

ARISTON - 16.45, 22.00 **Il tè nel deserto**, r. B. Bertolucci, i. D. Winger (jutri in v petek v angleščini).
EXCELSIOR - 17.00, 22.15 **Mamma, ho perso l'aereo**, r. Chris Columbus, i. Macaulay Culkin, Joe Pesci.
EXCELSIOR AZZURRA - 16.30, 22.00 **Taxi Blues**, r. Pavel Lounguine.
NAZIONALE I - 16.30, 22.15 **Senza esclusione di colpi**.
NAZIONALE II - 16.00, 22.00 **In nome del popolo sovrano**, i. Nino Manfredi, Serena Grandi, Elena Sofia Ricci.
NAZIONALE III - 16.00, 22.00 **La bestia del peccato,** porn., □□
NAZIONALE IV - 16.30, 22.15 **Verso sera**, i. Marcello Mastroianni.
GRATTACIELO - 16.30, 22.15 **Atto di forza**, i. A. Schwarzenegger.
MIGNON - 17.00, 22.00 **Il tè nel deserto**. r. B. Bertolucci.
EDEN - 15.30 22.00 **Swoosie la sposa ingorda**,porn., □□
CAPITOL - 16.00, 22.00 **La sirenetta**, prod. Walt Disney..
LUMIERE - 17.45, 22.15 **Cuore selvaggio**, r. David Lynch, i. Isabella Rossellini, Williem Dafoe.
ALCIONE - 17.00, 22.15 **La stazione**, r.-i. Sergio Rubini.

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

včeraj - danes

Danes, PETEK, 25. januarja 1991

SAVEL

Sonce vzide ob 7.35 in zatone ob 17.00 - Dolžina dneva 9.25 - Luna vzide ob 11.42 in zatone ob 2.54.

Jutri, SOBOTA, 26. januarja 1991

TIMOTEJ

PLIMOVANJE DANES: ob 4.36 najvišja 34 cm, ob 12.35 najnižja -40 cm, ob 19.42 najvišja 11 cm, ob 23.49 najnižja 0 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 5,5 stopinje, zračni tlak 1038 mb, ustaljen, veter 12 km na uro, vzhodnik, vlaga 41-odstotna, nebo skoraj jasno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 7,8 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODIL SE JE: Andrea Vasari.

UMRLI SO: 72-letni Tobia D'Ambrosio, 71-letni Enrico Lorenzut, 71-letna Vida Volpi, 87-letna Michelina Ferrelli, 86-letna Angela Moscolin, 85-letna Maria Giorgieri, 70-letni Mario Tellini, 79-letni Giulio Decimani, 76-letni Danilo Coloni, 70-letni Armando Chiaradia, 77-letna Irene Sorrentino, 89-letna Bianca Martini, 75-letni Ottone Giurissevich, 93-letna Antonia Simcic, 80-letni Giuseppe Luccardi, 79-letni Giuseppe Fabretti.

SLUŽBA LEKARN

Od ponedeljka, 21., do sobote, 27. januarja 1991

Dnevna služba - od 8.30 do 19.30
Trg Venezia 2, Ul. F. Severo 112.
BAZOVICA - Ul. Gruden 27 (tel. 226210) samo po telefonu za najnujnejše primere.

Dnevna služba - od 19.30 do 20.30
Trg Venezia 2, Ul. F. Severo 112, Ul. Ginnastica 6.
BAZOVICA - Ul. Gruden (tel. 226210) samo po telefonu za najnujnejše primere.

Nočna služba - od 20.30 do 8.30
Ul. Ginnastica 6.

SLUŽBA KZE ZA DOSTAVLJANJE ZDRAVIL NA DOM TEL. 350505

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA
Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

V okviru pripravljalnega tečaja za učitelje, ki se udeležujejo natečaja za vstop v stalež, bo 28. in 29. t.m. ob 16.30 v Ul. Donizetti 3 predavala prof. Mira Cenčič s Pedagoške akademije na temo: »Izvajanje šolske reforme na slovenskih osnovnih šolah«. Učitelji naj javijo svojo udeležbo Sindikatu slovenske šole na tel. št. 370301 med 11. in 13. uro jutri in v ponedeljek.

mali oglasi

IŠČEM katerokoli zaposlitev v Gorici. Tel. (003865) 25901.

PISARNA išče knjigovodjo s prakso. Tel. 365260.

V SREDIŠČU Opčin dajemo v najem prostore za urade ali zdravniške ambulante in skladišče. Tel. 211043.

PRODAM 80-basovsko harmoniko. Tel. (0481) 882179.

GOSTILNA na Krasu išče kuhinjsko pomočnico. Tel. 421481 ob jutranjih urah.

PRODAM star fiat 128. Cena po dogovoru. Telefon 212293.

OSMICO imata odprto Mirko in Danila v Zabrežcu št. 4.

V NAJEM išče društvo skromne prostore tudi potrebne popravil za tedenske sestanke, eventualna možnost odkupa, v okolici Opčin do Sesljana. Telefon 722301-9-13.

PRODAM renault 5 GTR, s petero vrati, sive barve, letnik '88. Telefon 208955.

ITALIJANSKO podjetje išče komunikativne in sposobne osebe za trgovsko poslovanje z Jugoslavijo. Telefonirati samo resni interesenti od 8. do 9. ure in od 13. do 14. ure na št. (040) 299012.

Darujte za
Slovenski visokošolski sklad
Sergij Tončič

prispevki

Ob vplačanju članarine darujejo N.N. 8.000 lir, Milan Bolčič 10.000 lir, Amalija Pertot 5.000 lir, Vera Vidmar 15.000 lir in Laura 5.000 lir.

V spomin na pok. moža prof. Maksa Šaha daruje Jelka Šah-Terčon 300.000 lir za pevski zbor Fantje izpod Grmade.

V spomin na prof. Maksa Šaha darujeta Marija in Marko Udovič 100.000 lir za pevski zbor Fantje izpod Grmade.

V spomin na dr. Stanislava Pavlico daruje Tanja 50.000 lir za Sklad Mitje Čuka.

V spomin na Edija Grgiča darujeta Marija in Avgust Castellani 20.000 lir za Sklad Mitje Čuka.

V spomin na pok. Karla Furlana, Franca Ukmarja, Ivana Ferfoljo, Romana Daneua, Marte Malalan in Milka Miliča darujeta Marija in Egon Bukavec z družino 100.000 lir za Kulturni dom Prosek-Kontovel.

V spomin na Karla Furlana darujeta Berta in Drago Bukavec 20.000 lir za Kulturni dom Prosek-Kontovel.

V počastitev spomina Romana Daneua darujeta Karla in Gigi 30.000 lir za kulturni dom Prosek-Kontovel.

V spomin na Romana Daneua in na Marto Malalan daruje Fani Sardoč 50.000 lir za FC Primorje.

Namesto cvetja na grob Nade Briščak daruje Rudi Zidarič 20.000 lir za Godbeno društvo Nabrežina.

Ob obletnici smrti predragega in nepozabnega očeta Adalberta Stubla darujejo Sonja, Berti in Lori 50.000 lir za Slovenski visokošolski sklad "Sergij Tončič".

V počastitev spomina dr. Pavlice darujeta Ondina in Veljko Pavletič 100.000 lir za Slovensko dobrodelno društvo.

V spomin na Marto Tence Malalan darujeta Gička in Marjo 20.000 lir za ŠD Kontovel.

V spomin na prof. Maksa Šaha daruje Elda Veljak Doles 20.000 lir za Mladiko.

V počastitev spomin na Miroslava Logarja daruje Ivanka Wilhelm 100.000 lir za orkester Glasbene matice.

Ob obletnici smrti Mirka Grudna darujeta Živa in Pavla 50.000 lir za SKD Tabor.

Namesto cvetja na grob dr. Stanka Pavlice darujeta Dana in Boris Možina 50.000 lir za Glasbeno matico.

V spomin na nepozabnega moža Milkota darujeta žena Valerija in Mariza z družino 50.000 lir za ŽPZ Prosek-Kontovel, 50.000 lir za cerkveni pevski zbor s Proseka in 100.000 lir za ŠD Primorje.

V spomin na Marto Tence Malalan darujeta Lojzka in Milena z družino 20.000 lir za ŽPZ Prosek-Kontovel.

V spomin na dr. Stanislava Pavlico darujejo Drago, Petrica in Marijan Bajc 300.000 lir za Slovensko dobrodelno društvo.

menjalnica

24. 1. 1991

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1116.—	1100.—
Nemška marka	751,95	745.—
Francoski frank	221,21	218.—
Holandski florint	667.—	660.—
Belgijski frank	36,488	35,50
Funt šterling	2185,30	2160.—
Irski šterling	2004,90	1970.—
Danska krona	195,28	191.—
Grška drahma	7,053	6,50
Kanadski dolar	963,10	920.—

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Japonski jen	8,463	8,20
Švicarski frank	891,25	885.—
Avstrijski šiling	106,846	105,50
Norveška krona	192,20	188.—
Švedska krona	201,18	197.—
Portugalski eskudo	8,456	7,50
Španska peseta	11,963	11.—
Avstralski dolar	881,65	820.—
Jugoslov. dinar	—	60.—
ECU	1548,65	—

BCIKB BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA Telef.: Sedež 040/67001 Agencija Domjo 831-131 Agencija Rojan 411-611

Januarski urnik mejnih prehodov na Tržaškem, Goriškem in Videmskem

NA TRŽAŠKEM

Prehodi prve kategorije:
FERNETIČI, BAZOVICA, PESEK, ŠKOFIJE, LAZARET

Prehodi druge kategorije:
ŠEMPOLAJ - od 7.30 do 19.30
REPEN - od 7. do 19. ure
SOCERB - od 8. do 17. ure
OREH - od 7. do 20. ure
MAČKOLJE - od 8. do 19. ure
KOROŠCI - od 8. do 19. ure
ČAMPORE - od 8. do 19. ure

Prehodi za dvolastnike (s prošnjo 48 ur prej):
BOTAČ, GROČANA A in B, DRAGA, CEREJ, GROPADA, MAVHINJE

NA GORIŠKEM

Prehodi prve kategorije:
VRTOJBA, RDEČA HIŠA

Prehodi druge kategorije:
MIRNIK-GOLOBRDO - od 8. do 19. ure
JENKOVO-NEBLO - od 7. do 21. ure
PLEŠIVO - od 8. do 19. ure
CAST. VERSA-VIPOLŽE - od 6.30 do 18. ure ob nedeljah in praznikih od 8. ure
ŠTEVERJAN-HUM - od 8. do 18. ure
SOLKAN - od 7. ure do 20. ure
UL. SV. GABRIJELA-NOVA GORICA - od 8. do 19. ure ob nedeljah zaprt
RAFUT-PRISTAVA - od 8. do 17. ure ob nedeljah in praznikih zaprt
ŠEMPETER - od 7. od 20. ure
MIREN - od 7. do 19. ure
DEVETAKI-LOKVICA - od 9. do 18. ure
JAMLJE-KLARIČI - od 8. do 19. ure

Prehodi za dvolastnike:
CEGLO-MEDANA - od 8. do 17. ure
V KLANCU-VALERIŠČE - od 8. do 18. ure
PODSABOTIN - od 8. do 17. ure
SOLKAN 2-POLJE - od 10. do 17. ure

Prehodi za dvolastnike so ob nedeljah in praznikih zaprti, prehod V klancu je še januarja odprt samo ob četrtkih, petkih, sobotah.

ŠKRLJEVO in ŠTMAVER - z obvestilom 48 ur prej
PALKIŠČE MIKOLI-OPATJE SELO - z obvestilom 48 ur prej

NA VIDEMSKEM

Prehodi prve kategorije:
STUPICA (pri Špetru)
PREDEL (pri Rabeljskem jezeru)
FUŽINE (pri Trbižu)
UČJA (za Rezijo) - od 9. do 20. ure

Prehodi druge kategorije v Benečiji:
POLAVA - od 8. do 18. ure
PONTEVITTORIO (pri Prosnidu) - od 9. do 17. ure
ROBEDIŠČE (pri Čeneboli) - do konca marca zaprt
STARI MLIN - od 9. do 17. ure

Prehodi za dvolastnike (s predhodno prošnjo):
SOLARIA - zaprt do konca junija
PONTECLINAZ - zaprt do konca januarja
FATAGNE A in B, KOSCINA
STOPA A in B, PODREG, OSTRUNJA
PONTEMISECCO, MELINA, ROVAN

● *Urniki se bodo na Goriškem spremenili 1. 3., na Tržaškem in Videmskem pa 1. 4. Na Učji se lahko spremeni zaradi snega.*

Ob »zalivskih« polemikah Chiambretti gleda na Vzhod

Vojna v Zalivu je naložila časnikarjem kar precejšnjo odgovornost, še posebno pa je razburila in razmigala televizijsko okolje, saj je mali ekran najboljše sredstvo za hitro posredovanje najnovejših vesti, v bistvu skoraj isti trenutek, ko se dogodki odvijajo. V preteklih dneh so polemike zajele predvsem državne mreže, da se je vodstvo kar večkrat sestalo in se odločilo za mnoge ukrepe, ki naj bi zagotovili gledalcem čim hitrejše in čim korektnejše informiranje.

Po zadnjih poročilih in posegih, ki so jih v sredo podali predsednik Manca in direktor Pasquarelli, pa tudi direktorji posameznih mrež in redakcij, je vodstvo RAI sklenilo, da bodo poročila imela vrsto izrednih izdaj, po potrebi bodo lahko daljša, časnikarji bodo morali preverjati vire informacij in se izogibati nepotrebnega alarmizma. Zanimivejši je morda drugi del sklepa, ki zadeva preučevanje možnosti za nove strukture informiranja. Posebna skupina bo v čim krajšem času pripravila načrt za novo mrežo, ki naj bi skrbela za medcelinsko povezavo preko satelita. Pri tem bi bilo nujno sodelovanje med evropskimi državami (načrt Euronews), zanimivi pa so tudi predlogi japonske televizije NHK. Spodbud je ta trenutek dovolj, da bodo načrt čimprej predložili upravnemu odboru.

V okviru posameznih mrež pa se seveda nadaljujejo manjša razburjenja. Precejšnjih kritik je bil, denimo, deležen torkov Rumeni telefon (Telefono giallo), ki je usmeril pozornost prav v vojno v Zalivu. Na RAI 1 je Sergio Zavoli pravkar sporočil, da ne namerava prevzeti odgovornosti za tednik TG 1, ki je bil predviden za torek, 5. februarja. Sicer je potrdil, da bo sodeloval z intervjuji in reportažami, oddajo pa bosta podpisala Piero di Pasquale in Franco Porcarelli. Tudi prva oddaja tega tednika po posvečena vojni v zalivu.

V popolnoma drugačno smer pa gleda Piero Chiambretti s svojo oddajo Good Bye Cortina, ki naj bi se prikazala na tretji mreži v soboto zvečer. Direktor RAI 3 Angelo Guglielmi je na včerajšnji tiskovni konferenci poudaril, da bo oddaja skoraj gotovo na sporedu v soboto, ker pa gre za televizijo resnice, bi se lahko zgodilo, da bo prepustila mesto važnejšim dogodkom. Očitno je tu mislil na dogodke v Zalivu in prav medtem ko je pozornost vseh usmerjana na Bližnji vzhod, se bo Chiambretti s svojo vedno nekoliko noro ekipo podal na severovzhod in obiskal Češkoslovaško, Bolgarijo, Romunijo, Sovjetsko zvezo in končno Albanijo.

Za novo Chiambrettijevo oddajo je pravzaprav najteže najti oznako, saj bo zanimiva zmes raznih žanrov in smeri: predvsem bo to kronika, ki jo bodo podajali v zabavnem tonu, ne da bi bila variete, kajti spoštovala bo načela TV resnice, a bo pri vsem tem le skušala zabavati. Za svoje stikanje po vzhodnih državah so si Chiambretti, Paternostro, Mariannini, Sanguinetti in drugi omislili novo TV mrežo z imenom »Trois« (namig na Berlusconijevo Cinq je jasen). Kot običajno bodo skušali seči stvarem do živega. Primer bo najbolj zgovoren: da bi obravnavali problem pomanjkanja hrane in praznih trgovin z jestvinami, bodo poslali v vrsto svoje igralce in bodo po dveh ali treh urah čakanja na mrazu snemali njihove reakcije. Med obiski v največjih mestih omenjenih držav bo ekipa stopila do ustanov, predvsem pa bo skušala najti stik z ljudmi. Trenutno se Chiambretti s sodelavci mudi v Bukarešti, med tiskovno konferenco se je namreč oglasil iz studiov romunske TV.

V prvi oddaji bo ekipa odpotovala iz Milana na malih »126« poljske izdelave. V Pragi se bo vtihotapila v predsedniško palačo Vaclava Havla, pomešala se bo z množico na glavnem mestnem trgu, vtaknila bo svoj nos v lokale, med katerimi bo posebne pozornosti deležna slavna pivnica Fleku. Nedvomno bo to TV resnice, a prav gotovo tudi v Chiambrettijevem slogu.

filmske premiere

eva fornazarič

V družbi, kjer vlada nasilje

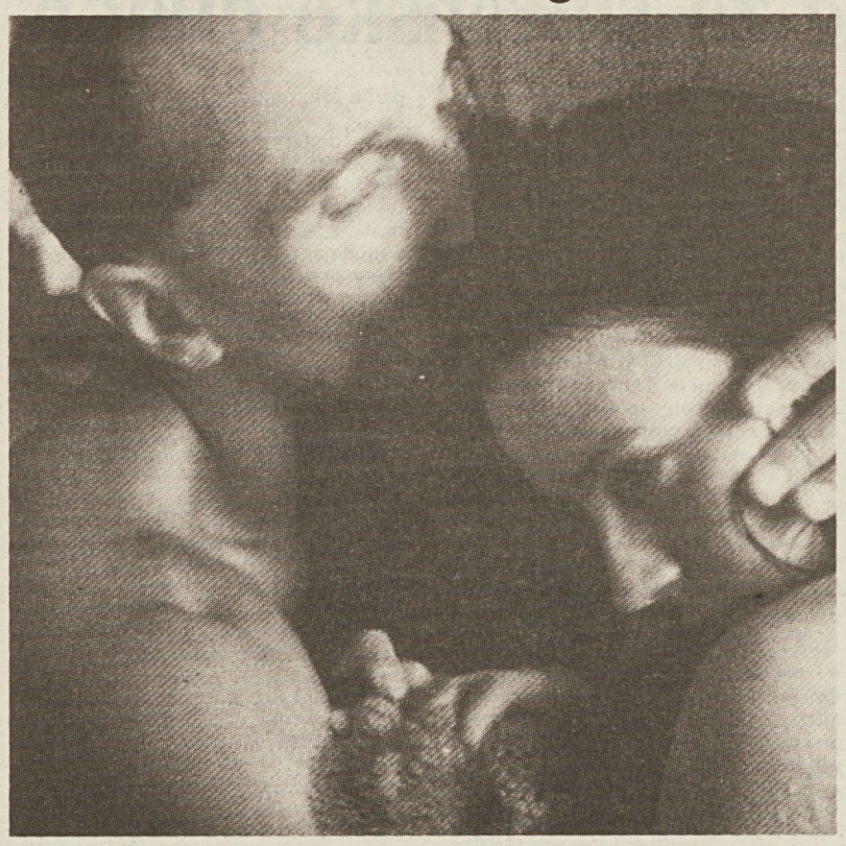

Nameravala sem posvetiti tokratno rubriko »filmu« sezone, to je povsem neobičajni, a kljub temu skoraj sramotno banalni TV nadaljevanki Twin Peaks. Ker bo serija razsajala (v dobrem, pa tudi v slabem), še nič koliko časa, pa se mi zdi prav, da se posvetim sodobni sovjetski produkciji.

Presenetilo me je namreč dejstvo, da je končno prišel tudi k nam film *Taksi blues* Pavla Lounguina. Naj vam takoj osvežim spomin: sovjetski film je lani prejel zlato palmo za najboljšo režijo na canneskem festivalu. Nagrado vseh nagrad je prejel Lynch, Lounguinov film pa je marsikateri kritik gladko prezrl, češ da gre za »manjše« delo, kar je bila seveda velika napaka. *Taksi blues* spada sicer v kategorijo filmov, ki jih neradi gledamo, ker so boleče realistični, tako kruti, da se nam zdijo pretiravanja na celuloidnem traku. Pa ni tako.

Spominjam se filma, ki so ga pred leti uvrstili v program beneškega festivala. Morda je bil tehnično šibek, prikazoval pa je življenje ločenega para, ki se krega zaradi stanovanja, hčerke, socialnega skrbstva, vodke, hrane... V stanovanjskem bloku iz časa prve dobe Gorbačova je vladalo nasilje. Nihče se ni umival, mož in žena sta se pretepala ob vsakem koraku in to seveda pred ne ravno nedolžno hčerko.

Po projekciji so mnogi kritiki izrazili dvom, da gre le za zlobno pretvarjanje resnice in se je šele po tiskovni konferenci režiserke izkazalo, da morda le ni tako. Mila res niso imeli, s slabo vodko pa so tudi intelektualci gasili prehude življenjske probleme, od stanovanja, ki so si ga družine delile po sobah, do ljubezni, za katero je bilo malo prostora in časa v odreveneli družbi zrahljanega komunizma.

Taksi blues učinkuje na gledalca kot prava klofuta, ki jo kdo dobi nepričakovano. Kdo bi si lahko mislil, da obstaja nekje na svetu (v SZ, pa tudi v Bolgariji, kot smo videli letos v Benetkah) skupina debitantov, ki hoče pokazati svetu, v kakšnem turobnem svetu mora živeti. Tudi Pavel Lounguine je debitant, ki mu je do prvega filma pomagal francoski producent Marin Karmitz, saj bi s samo sovjetsko subvencijo najbrž ne prišel do filma, ki ni najbolj komercialnega značaja.

Filmska zgodba je sicer preprosta in skoraj banalna. Taksist Šilkov (Pjotr Zaitčenko) bo navezal čudno prijateljsko razmerje s faliranim glasbenikom Liočo (ena slavnih moskovskih rock zvezd Pjotr Mamonov), ki mu ni hotel plačati vožnje. Taksist je navajen na trdo življenje v družbi, kjer prevladujejo logika črne borze, plačevanje uslug po najbolj naravnih - in ne povsem etičnih - poteh in nasilje za vsako ceno. Takemu človeku težko obrazložimo, da nimamo denarja...

Tako se bo stvar zapletla, oba protagonista in z njima tudi vsi ostali, ki so prišli v sktik s parom, pa bo odnesel vrtinec sovjetske družbe v porodniških krčih. Lounguine je film posnel v živo in je s tem podal skoraj »fizično« sliko dela sodobne sovjetske družbe. Ko so dnevniki polni vesti o napetosti v sovjetskih republikah, postane lahko tudi film, še posebno če je to skoraj dokumentarno podajanje vsakdanjega nasilja, priložnost, da nam postanejo nekateri podatki bližji, otipljivejši in zato lažje razumljivi. *Taksi blues* ni film-razvedrilo, je pa film, ki bi ga morali poznati.

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1

6.55 Aktualno: Uno mattina
10.15 Nanizanka: Un anno nella vita
11.00 Jutranji dnevnik
11.05 Nanizanka: Benvenuti a »Le Dune«
11.40 Variete: Occhio al biglietto
11.55 Vreme in kratke vesti
12.05 Variete: Piacere Raiuno
13.30 Dnevnik - tri minute
14.00 Kvarkov svet
14.30 Dok.: Conoscere
15.30 Otroški variete: L'albero azzurro
16.00 Mladinska oddaja: Big!
17.55 Iz parlamenta in vesti
18.05 Aktualno: Italia ore 6
18.45 Možnosti za vikend: Piacere Arezzo
19.40 Almanah in dnevnik
20.40 Film: Intrigo internazionale (r. Alfred Hitchcock)
23.00 Dnevnik
23.10 Dokumentarec: Le disavventure di Capitan Salgari (r. Leonardo Settimelli, i. Mario Brusa, Santo Versace)
24.05 Dnevnik in vreme
0.30 Rubrika: Mezzanotte e dintorni
0.45 Izobraževalna oddaja: Handikapirani vo svetu

RAI 2

7.00 Risanke, nan. Lassie in otroški variete
8.30 Nanizanka: Adderly
9.30 Aktualno: Radio anch'io
10.20 Tečaj angleščine in francoščine
10.50 Nadaljevanka: Capitol
11.55 Variete: I fatti vostri
13.00 Dnevnik - Gospodarstvo
13.30 Rubrika o medicini
13.45 Nadaljevanke: Beautiful, 14.15 Quando si ama, 15.05 Destini
15.35 Film: Blunt, il quarto uomo (krim., VB 1986, r. John Glenister, i. Ian Richardson)
17.00 Vesti in Iz parlamenta
17.10 Tednik o košarki: Tutti a canestro
17.30 Videocomic
17.45 Nan.: Punky Brewster
18.10 Knjige: Casablanca
18.20 Šport in Rock Cafè
18.45 Nanizanka: Hunter
19.45 Dnevnik in šport
20.30 Variete: Club '92
22.40 Nanizanka: Villa Arzilla
23.15 Dnevnik, Pegaz, Dosje
24.15 Rally v Monte Carlu 1991 (povzetek)
0.30 Film: Strada a doppia corsia (dram., ZDA 1971, r. Monte Hellman, i. James Taylor)

RAI 3

9.30 Smučarski tek
12.00 Vabilo v gledališče: La cicogna si diverte (André Roussin, r. Marco Parodi, i. Gianni Agus, Marzia Ubaldi)
14.00 Deželne vesti
14.30 Dokumentarna oddaja: Aladinova svetilka (vodi Barbara Ronchi della Rocca)
15.30 Italijanski rokomet
16.30 Tednik o zimskem športu: A tutta neve
17.10 Gospodarski tednik
17.40 Nan.: Vita da strega
18.05 Dok. oddaja: Geo
18.35 Drobci barvnega radia
18.45 Športna rubrika: Derby
18.55 Vreme in dnevnik
19.30 Deželne vesti
19.45 BlobCartoon
20.00 Varieteja: Blob. Di tutto di più, Una cartolina spedita da Andrea Barbato
20.30 Aktualno: Speciale Chi l'ha visto?
23.05 Večerni dnevnik
23.10 Variete: Harem - o odnosu med sestrami (vodi Catherine Sppak)
24.15 Nočni dnevnik
0.45 EP v umetnostnem drsanju (iz Sofije)

TV Slovenija 1

8.50 Video strani
9.00 Mozaik. Star papir 1990
9.30 Nanizanka: Simenon
10.30 Video strani
15.15 Video strani
15.25 Sova, vmes nanizanki Vse razen ljubezni in Vrnitev Arsena Lupina (ponovitev)
16.55 Poslovne informacije
17.00 Dnevnik
17.05 Mozaik: Tednik (pon.)
18.05 Video strani
18.10 Spored za otroke: lutkovna igrica Pravljica o carju Saltanu (Puškin, 4. del)
18.25 Nanizanka: Cirkuške živali
18.55 Risanka in TV okno
19.30 Dnevnik in vreme
19.59 Zrcalo tedna
20.20 Dokumentarna serija: Midasov dotik (3. del)
21.25 Nanizanka: Zakon v Los Angelesu
22.00 Dnevnik in vreme
22.25 Nočni program Sova, vmes nanizanka Družinske vezi in film Maurice (dram., VB 1987, r. James Ivory, i. James Wilby)
1.10 Video strani

TV Koper

16.00 Športni pregled
18.30 Spored v slovenščini
18.45 Odprta meja
19.00 TVD Novice
19.20 Video agenda
19.25 Otroška oddaja: Lanterna magica, vmes nanizanka Giorno per giorno in risanka Don Chuck, il castoro
20.00 Dokumentarec: Uomini e nazioni del XX. secolo
20.30 Nadaljevanka: Il diario di Sara (4. del)
21.30 Nanizanka: Justice
22.15 TVD Novice
22.30 Rubrika: Goli z evropskih igrišč

TV Slovenija 2

12.20 SP v smučanju: ženski smuk (iz Saalbacha)
13.30 Tenis - Davisov pokal
15.45 EP v umet. drsanju
16.30 Ženski smuk (posnetki)
17.30 Studio Maribor: Tele M
19.00 Video meh (pon.)
19.30 Dnevnik in Žarišče
20.30 Oči kritke
21.10 Izraelski komorni orkester (1. del)
22.05 EP v umet. drsanju
23.25 Yutel

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Aladinova svetilka; 8.40 Country glasba; 9.30 To je življenje; 9.45 Melodije; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Z opernega in koncertnega repertoarja; 11.30 Roman: Kaplan Martin Čedermac (22. del); 11.45 Rock zvezde; 12.00 Iz filmskega sveta; 12.15 Glasba; 12.40 Zborovska glasba; 12.50 Orkestralna glasba; 13.20 Poslušali boste; 13.25 Narodnozabavna glasba; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Otroški kotiček; 14.30 Od Milj do Devina; 15.00 Francoski šansoni; 15.30 Blues; 16.00 Mi in glasba: Mladi operni pevci; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Kulturni dogodki; 17.40 Mladi val; 19.20 Zaključek.

RADIO SLOVENIJA

5.00, 6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 17.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Znanja široka cesta; 8.35 Pesmice na potepu; 9.05 Glasbena matineja; 10.00 Gospodarstvo in glasba; 11.05 Petkovo srečanje; 12.10 Pojemo in godemo; 12.30 Kmetijski nasveti; 12.40 Glasba; 13.38 Do štirinajstih; 14.05 Gremo v kino; 14.40 Merkurček; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Melodije; 17.00 V studiu; 18.05 Vodomet melodij; 19.45 Lahko noč, otroci!; 19.45 Instrumentalni ansambli; 20.00 Oddaja za pomorščake; 20.30 Slovencem po svetu; 22.00 Zrcalo dneva; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Nočna glasba.

RADIO KOPER (slovenski program)

13.30, 19.00 Dnevnik; 7.30, 14.30, 16.30 Poročila; 6.00 Za dobro jutro; 6.05 Na današnji dan; 6.10 Vremenska napoved in prometni servis; 6.30 Jutranjik in cestne informacije; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.35 Kulturni servis; 8.00 Prenos Radia Lj; 13.15 Mladi val Radia Koper; 14.35 Pesem tedna; 15.00 Kviz o avtomobilih in avtomobilistih; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 O glasbi ob glasbi; 18.30 Glasbene želje po telefonu; 19.00 Radio Ljubljana.

RADIO KOPER (italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Glasba; 6.07 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 7.00 Simfonija zvezd; 7.35 Skupaj; 8.00 Pošiljam ti razglednico; 8.25 Pesem tedna; 8.40 Vsega po nekaj; 9.00 Clic; 9.20 Pesem po želji; 9.45 Edig Galletti; 10.00 Pregled tiska; 10.40 Družina; 11.00 Pripoved; 11.30 Italiana; 12.00 Glasba po željah in čestitke v živo; 14.40 Pesem tedna; 15.00 Naše sanje; 16.00 Aktualnopolitična oddaja; 17.00 Glasba; 18.00 Souvenir d'Italy; 18.32 Instrumentalna glasba; 19.00 Klasična glasba; 20.00 Nočna glasba.

RADIO OPČINE

7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja; 18.00 Keltska glasba; 19.00 V svetu fantazije; 20.00 Mix Time.

CANALE 5

8.00 Nan.: La famiglia Brady
8.30 Film: La rivolta di Haiti (pust., ZDA 1952)
10.25 Aktualno: Gente comune
11.45 Kvizi: Il pranzo è servito, 12.35 Tris
12.55 Canale 5 News
13.20 Kviza: O.K. Il prezzo è giusto!, 14.20 Il gioco delle coppie
15.00 Aktualno: Agenzia matrimoniale, 15.30 Ti amo... parliamone
16.00 Otroški variete
18.15 Nanizanka: I Robinson
18.40 Canale 5 News
18.45 Kviza: Il gioco dei nove, Tra moglie e marito
20.15 Aktualno: Radio Londra
20.25 Striscia la notizia
20.40 Film: Sotto il vestito niente (krim., It. 1985, r. Carlo Vanzina, i. Renée Simonsen)
22.40 Varieteja: Rivediamoli, 23.10 Maurizio Costanzo Show
24.00 Canale 5 News
1.15 Striscia la notizia
1.30 Radio Londra (pon.)
1.40 Nan.: Marcus Welby, 2.40 Operazione ladro

RETE 4

8.30 Nadaljevanke: Aspettando il domani, 9.30 Così gira il mondo, 9.30 Señorita Andrea, 10.30 Per Elisa, 11.30 Topazio
13.05 Nadaljevanke: Ribelle, 13.45 Sentieri, 14.45 La mia piccola solitudine, 15.15 Piccola Cenerentola,16.15 La valle dei pini, 16.45 General Hospital, 17.15 Febbre d'amore
18.15 Kviz: Cari genitori
19.00 Aktualno: C'eravamo tanto amati (vodi Luca Barbareschi)
19.30 Aktualno: Linea continua (vodi Rita Dalla Chiesa
19.40 Nadaljevanka: Marilena
20.30 Film: Il tormento e l'estasi (biog., ZDA 1965, r. Carol Reed, i. Charlton Heston, Rex Harrison)
22.50 Aktualno: Linea continua (2. del)
23.20 Filmska rubrika: Ciak
0.10 Aktualno: Kronika (vodi Emilio Fede)
1.00 Film: Sequestro pericoloso (krim., VB 1972, r. Stephen Frears, i. Albert Finney, Billie Whitelaw)

ITALIA 1

7.00 Otroška oddaja: Ciao Ciao in risanke
8.30 Nanizanke: La famiglia Addams, 9.00 L'uomo da sei milioni di dollari, 10.00 La donna bionica, 11.00 Sulle strade della California, 12.00 T.J. Hooker - Troppo tardi per amare, 13.00 Happy Days
13.30 Otroška oddaja: Ciao Ciao in risanke
14.30 Kviz: Urka
15.30 Nanizanke: Tutti al college - Terapia d'urto, 16.00 Compagni di scuola, 16.30 Mai dire si, 17.30 Simon & Simon, 18.30 MacGyver - Quando lei sorride, 19.30 Genitori in blue-jeans
20.00 Nanizanki: Cri Cri - Il trio comico, 20.30 Chiara e gli altri
21.30 Variete: Paperissima (vodita Lorella Cuccarini in Ezio Greggio)
22.20 Rubrika: Calciomania
23.35 Nanizanke: Valentina - Violoncello, 0.05 Cin Cin - La notte degli scapoli, 0.35 Kung Fu - Il calice, 1.35 Samurai

ODEON

13.00 Dokumentarec: Človek in zemlja
13.30 Risanke
15.00 Nad.: Signore e padrone, 16.00 Pasiones
17.00 Film: Due magnifiche canaglie (kom., ZDA 1956, r. Sherman Rose, i. Mickey Rooney, Jack Carson, Jeff Donnell)
19.30 Risanke
20.00 Nan.: Capitan Power
20.30 Film: Pasqualino Cammarata... capitano di fregata (It. 1974, r. Mario Amendola, i. Aldo Giuffrè, Agata Flori)
22.30 Nanizanka: Casalingo superpiù
23.00 Film: Pronto ad uccidere - Allo sbaraglio (krim., It. 1976, r. Franco Prosperi, i. Elke Sommer, Ray Lovelock)

TMC

8.30 Nanizanka: Get Smart
9.00 Dokumentarec: Prijateljska narava
9.30 Nan.: Sceriffo Lobo
10.30 Nadaljevanki: Terre sconfinate, 11.15 Potere
11.50 Kosilo z Wilmo
12.20 SP v smučanj: ženski smuk (iz Saalbacha)
13.30 Dnevnik in šport
14.00 Rubrika: Ženska TV
14.30 EP v umetnostnem drsaanju (iz Sofije)
18.10 Nanizanka: Autostop per il cielo
19.15 Dokumentarec: Neurejeni potopis
20.00 Vesti: TMC News
20.30 Variete: Settimo squillo
22.30 Šport: Mondocalcio
24.00 Nočne vesti
0.30 EP v umetnostnem drsanju (iz Sofije)

TELEFRIULI

15.00 Roza salon
16.00 Otroška oddaja
18.00 Nad.: Vite rubate
19.00 Igra: Marameo
19.30 Dnevnik
20.00 Rubrika: Videocar
20.25 Nadaljevanka: Delitto di stato
21.30 Nanizanka
22.00 Furlanske zgodbe: Album
22.30 Nočne vesti
23.00 Čakajoč na polnoč
24.00 Rubrika: Videocar
0.30 Nočne vesti

TELE 4

(Se povezuje s sporedi Italia 1) Lastne oddaje:
19.30 Dogodki in odmevi

Nadzorni organ ni odobril sklepa pokrajinskega sveta

Sporno javno finansiranje tečaja italijanščine za slovenske dijake

Ali imajo tuji (v konkretnem primeru večinoma novogoriški) dijaki, ki obiskujejo šole v Gorici, pravico, da se na stroške javne uprave učijo italijanščino? Vse kaže, da se deželni nadzorni odbor nagiba za odklonilni odgovor. Pred nekaj dnevi so namreč suspendirali sklep goriškega pokrajinskega sveta, ki je pred dobrim mesecem skoraj soglasno odobril finansiranje tečaja italijanščine za dijake iz sosednjega obmejnega območja, ki obiskujejo šole v Gorici.

Novogoriški dijaki že precej let obiskujejo nekatere šole tostran meje. Več desetin jih na primer oblikuje višjo srednjo šolo za likovno izobraževanje, kar je povsem razumljivo, saj bi sicer morali potovati v Ljubljano. V tem šolskem letu pa se je število novogoriških dijakov občutno povečalo tako v nekaterih italijanskih kot v slovenskih višjih srednjih šolah v Gorici. Letošnje šolsko leto jih obiskuje goriške šole že okrog sto. Izbirajo predvsem humanistične in take tehnične šolske smeri, ki jih šole na Novogoriškem ne nudijo. Pri tem pa se dijaki srečujejo z vrsto težav, od birokratskih do didaktičnih, ki izvirajo iz razlik med učnimi sistemi dveh držav. Ne nazadnje pa je za mnoge velika ovira tudi italijanski jezik, saj ga ne obvladajo v zadostni meri.

Sindikat slovenske šole in ravnateljstvo zavoda Cankar s priključeno sekcijo zavoda Zois sta upoštevajoč te probleme v sodelovanju s pokrajinskim odborništvom za šolstvo priredila tečaj italijanščine, ki ga obiskuje okrog 60 dijakov. Pokrajinski odbornik dr. Mirko Špacapan je 18. decembra predstavil pokrajinskemu svetu v odobritev sklep za finansiranje tečaja s 7,5 milijoni lir iz postavke proračuna Pokrajine za kulturne dejavnosti. V utemeljitvi je bilo med drugim poudarjeno, da je prisotnost dijakov z druge strani meje zelo pozitiven dejavnik za uveljavljanje in poglabljanje sodelovanja ob meji. Tega mnenja je bila tudi velika večina pokrajinskih svetovalcev, ki so skoraj soglasno (20 na 21) odobrili sklep.

Edini, ki mu javno finansiranje tečaja italijanščine ni bilo pogodu (kar se dokaj čudno sliši za vnetega zagovornika italijanstva, kakršen je), je bil misovec Sergio Cosma. Ugovarjal je, da je finansiranje neupravičeno, ker ti "tuji državljani prostovoljno obiskujejo italijanske šole s slovenskim učnim jezikom" in ker poleg tega Pokrajina ni predvidela, da bi tudi sami delno prispevali h kritju stroškov. Ker je pri glasovanju ostal osamljen, je Cosma nekaj dni kasneje vložil priziv zoper sklep na Deželni nadzorni odbor.

V prejšnjih dneh so s tega organa obvestili pokrajinsko upravo, da so začasno suspendirali postopek za potrditev veljavnosti sklepa in pozvali Pokrajino, naj vloži morebitne protiugovore. Čeprav bo končna odločitev padla šele po dodatnem pretresu zadeve, pa z nadzornega odbora postavljajo še dodatni ugovor: sklicevanje na zakon št. 142/90 v utemeljitvi sklepa naj bi ne bilo umestno, ker da člen tega zakona obravnava samo obvezne posege, ki jih državna in deželna zakonodaja nalaga pokrajinam na šolskem področju, ne pa morebitne druge dejavnosti - tak naj bi bil primer tečaja -, za katere se odloči krajevna uprava.

Skupščina mladih socialistov

Na sedežu stranke - Korzo Italia 90/1 bo drevi ob 20.30 pokrajinska skupščina mladinskega gibanja PSI. Mladi bodo največ pozornosti namenili trem sklopom vprašanj: oceni političnega položaja na Goriškem, programu pobud gibanja v letu 1991 in oceni položaja mladih v Gorici.

■ Županstvo opozarja na skorajšnjo zapadlost roka (31. jan.) za plačilo občinske takse za trgovske lokale. Taksa za leto 1991 znaša 206.500 lir za trgovske obrate s prodajno površino do 200 kv. metrov, za trgovske obrate s prodajno površino od 200 do 1500 kv. metrov pa znaša 411.000 lir. Vplačilo je treba opraviti po poštnem tekočem računu št. 10545499.

Danes na Espomegu na pobudo INAIL

Razprava o varnosti in nezgodah na delu

Zavod za nezgodno zavarovanje INAIL prireja danes dopoldne v konferenčni dvorani razstavišča Espomego posvet o varnosti na delu s posebnim ozirom na pogoste nezgode na delu v ladjedelnici in na gradbiščih. Pozornost bodo posvetili zlasti pojavu podzakupa določenih del manjšim podjetjem, ki zaradi pogodbenih pogojev in slabše organizacije dela ne zagotavljajo spoštovanja vseh predpisov o varnosti.

Na posvetu bosta sodelovala vsedržavni predsednik INAIL inž. Alberto Tommasini in generalni ravnatelj dr. Mario Palma. Poleg njiju bodo na posvetovanju s poročili sodelovali dr. Carla Maciocci, ki bo analizirala frekvenco nezgod na delu z ozirom na posamezna področja. O zdravstvenih aspektih problema bo govoril prof. Ferdinando Gobbato, docent medicine dela na Tržaški univerzi, državni pravdnik na goriški preturi dr. Finazzer Flori pa bo obrazložil kazenske odgovornosti na področju zakupov in podzakupov.

Gian Antonio Sambo, deželni predstavnik združenja javnih industrijcev Intersind bo govoril o varnosti na delu iz vidika delodajalcev, pokrajinski tajnik CISL Vittorio Brancati pa bo predstavil poglede sindikalnih organizacij. Niz poročil bo zaokrožil novinar Ranieri Ponis, ki bo govoril o svetlih in temnih plateh delovnega okolja iz novinarskega zornega kota.

Poročilom bo sledila razprava, zaključke pa bo povzel predsednik INAIL Tommasini. Posvet se bo začel ob 9.30 in bo predvidoma trajal do 13. ure.

Knjižnica v Ronkah

Jutri ob 11. uri bodo v Ronkah, odprli novi sedež občinske knjižnice. Ta ustanova bo odslej delovala v prostorih na Trgu Unità, nasproti občinske palače. Dogodek je pomemben tudi za naše rojake v Laškem, saj se bo v nove prostore preselil tudi slovenski oddelek knjižnice, ki je do nedavna bil nameščen v Romjanu.

Občinska knjižnica bo razmeščena v treh nadstropjih. Slovenski odsek bo imel poseben prostor.

Po sobotni slovesnosti ob odprtju novih prostorov, bo slovenski odsek občinske knjižnice spet redno na razpolago občanom ob ponedeljkih, sredah in petkih od 15.30 do 18. ure.

Bivši borci obsojajo misovsko provokacijo

Včeraj so se sestali pokrajinski odbori in mestne sekcije združenj bivših partizanov VZPI-ANPI in AVL ter deportirancev v nacistična taborišča ANED in soglasno obsodili provokacijo, ki jo misovska stranka napoveduje jutri popoldne v Gorici. Poslanec Pisanò, ki se je pred časom proslavil z zanikanjem obstoja uničevalnega taborišča v tržaški Rižarni, naj bi ob 17.30 v Palace hotelu govoril na temo Proces odporništvu.

V skupni protestni izjavi člani navedenih združenj poudarjajo, da je demokracija v Italiji pridobitev, ki je terjala težke žrtve in boj proti fašizmu. Fašistični režim je odvzel italijanskemu prebivalstvu svobodo, mu vsilil pogubno vojno, našo deželo pa odtujil in jo prepustil nemškemu protektoratu, kakršen je bil Adriatisches Küstenland. Odbori CLN, ki so vodili odporništvo, so nastali po zaslugi vseh demokratičnih strank. Misovska pobuda pomeni napad na to veliko ljudsko gibanje, ne pa potrebno zgodovinsko poglabljanje takratnega dogajanja. Zato borčevska združenja pozivajo vse demokratične stranke in javne inštitucije, naj osamijo in zavrnejo ta napad na temeljne vrednote Italijanske republike.

Potrdila o ticketu

Goriško županstvo priporoča občanom, ki so bili do konca lanskega leta oproščeni plačevanja participacije (ticketa) na osnovi skromnih dohodkov, naj skrbno hranijo potrdila o vplačani participaciji za nakup zdravil, zdravniške preglede in druge zdravstvene usluge.

Na podlagi teh potrdil bodo namreč lahko zahtevali povrnitev vplačanih zneskov v primeru da bodo, tudi na osnovi zdaj veljavnih predpisov, ponovno oproščeni plačevanja ticketa.

Trenutno velja določilo, da morajo do nadaljnjega ti občani plačevati participacijo, občina pa pripravlja in preverja poseben seznam občanov, ki naj bi bili v prihodnje oproščeni plačevanja, na podlagi višine dohodka.

Na prvem letošnjem Vrtiljaku nastopili gosti iz Vipave

Lutkovna igra Salon expon

Nad petdeset otrok se je v sredo popoldne zbralo v goriškem Kulturnem domu na Našem vrtiljaku, ki se je v novem letu prvič zavrtel in ki je našim najmlajšim to pot predstavil lutkovno delo Salon expon v izvedbi osnovnošolske skupine Drago Bajc iz Vipave. Lutkovna predstava, ki jo je zrežirala Ada Bačar, je povsem pritegnila pozornost mladih gledalcev, ki so z zanimanjem in radovednostjo sledili dogodivščinam mladih lutk. Prireditelji vrtiljaka, Kulturni dom, dijaški dom Simona Gregorčiča, ZSKD in knjižnica D. Feigla, pa se že pripravljajo na prihodnje srečanje, oziroma drugi letošnji vrtiljak. Izvedeli smo, da bo na njem veliko zabave in enkratno presenečenje.

Na sliki - foto Pavšič - **trenutek z lutkovnega popoldneva v Kulturnem domu.**

razna obvestila

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO obvešča, da je še nekaj prostih mest za **PLANINSKI PLES** , ki bo 2. februarja v Kulturnem domu. Vstop samo z vabili, ki so na razpolago v trgovini Bauzon in danes, med 17. in 19. uro tudi na sedežu društva.

razstave

V pokrajinskem muzeju na gradu je do 31. januarja odprta razstava o rudniku živega srebra v Idriji. Ogled je vsak dan, razen ponedeljka od 9. do 19. ure.

V galeriji Katoliške knjigarne je do 23. februarja odprta razstava grafik Staneta Žerka. Ogled razstave je ob delavnikih, razen ponedeljka, od 8.30 do 12.30 in od 15. do 19. ure.

V galeriji Meblo v Novi Gorici razstavlja do 2. februarja, umetniško keramiko Cesare Sartori.

kino

Gorica

CORSO 17.30-22.00 »Stasera a casa di Alice«.

VERDI 18.00-22.00 »Mamma, ho perso l'aereo«.

VITTORIA 17.30-22.00 »Giochi di lingue di una moglie infedele«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Tržič

EXCELSIOR 18.00-22.00 »Atto di forza«.

COMUNALE 20.30 Koncert Simfoničnega orkestra RTV Slovenija in violinistke Liane Issakadze.

Nova Gorica

SOČA (Kulturni dom) 18.00 in 20.00 »Dobri fantje«. **Filmsko gledališče** (mala dvorana Kulturnega doma) 18.15 in 20.15 »Hladno poletje 1953«.

SVOBODA (Šempeter) 20.00 »Totalni poziv«. Ob 20. uri »Seks z duhom«.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Bassi Thea - Raštel 52 - tel. 533349.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Občinska lekarna št. 1 - Ul. Terenziana 26 - tel. 482787.

pogrebi

Danes ob 10.10 Gisella Galoppin vdova Ferletti iz splošne bolnišnice v Štarancan, ob 12.30 Pasqua Volpato por. Sturni iz bolnišnice Janeza od Boga v Štarancan, ob 13.30 Serafina Gerin vdova Gerin iz splošne bolnišnice v Vileš.

Nocoj v Doberdobu manifestacija proti vojni

V teh dneh, ko nam časopisi in televizijski dnevniki vsak dan posredujejo dramatične informacije o vojni v Zalivu, je najbrž vest vsakogar v precepu med vdanim sprejemanjem tragičnih posledic vojne in odporom do uporabe tako skrajnih sredstev za razreševanje mednarodnih sporov. Vsem, ki v teh dneh izpričujejo svojo zavzetost za mir in zavračajo vojno, se pridružuje tudi občinska uprava v Doberdobu, ki prireja nocoj ob 20. uri v glasbeni sobi v Doberdobu manifestacijo za mir in proti vojni v Zalivu. K udeležbi so vabljeni vsi občani ter predstavniki društev in organizacij.

Sovodenjska pevska revija

V nedeljo popoldne bo v sovodenjskem Kulturnem domu pevska revija Sovodenjska poje. Pevsko srečanje zborov, ki delujejo na območju sovodenjske občine, prireja Kulturno društvo Sovodnje. Letošnja izvedba je že osma po vrsti in se bodo na njej kot vsako letos predstavili vsi domači pevski zbori. Na vseh dosedanjih izvedbah je prireditev žela veliko zanimanje občinstva in se uveljavila kot ena od najbolj priljubljenih krajevnih pevskih revij.

Letošnji zborovski koncert Sovodenjska poje bo v nedeljo, 27. t. m., ob 18. uri.

Mirovniški izziv pred tržiško ladjedelnico

»Podmornica naj bo rumena«

Skupinica goriških antimilitaristov - med njimi tudi oba pokrajinska svetovalca zelenih golobice Fiorelli in Giorgi - se je včeraj navsezgodaj utaborila pred vhodom v tržiško ladjedelnico: na pločniku so postavili šotor, ob prihodu delavcev prve izmene pa so začeli deliti letake za mir, proti vojni in še posebej proti vojaški proizvodnji v tržiški ladjedelnici. Delavce so z namigom na znano pesem Beatlesov pozivali, naj prebarvajo z rumeno barvo podmornico, ki jo izdelujejo v Tržiču.

Mimo provokativnega predloga so v letakih utemeljevali, da je vojna neizbežna posledica proizvodnje in kopičenja orožja, saj se prej ali slej najde nekoga, ki bo to orožje uporabil. Kdor je proti vojni naj bi zato ne proizvajal več orožja in drugih bojnih sredstev, vključno s tistimi, ki jih proizvajajo v tržiški ladjedelnici.

Protest pred ladjedelnico, naj bi trajal kar nekaj časa. Skupinica demonstrantov, ki so se jim včeraj čez dan pridružili še drugi somišljeniki, je namreč napovedovala, da imajo trden namen vztrajati tudi čez noč, ki so jo kljub ostremu mrazu nameravali prebiti pod šotorom.

Na sliki (foto Marinčič) **protest pred ladjedelnico.**

Lokomotiva je iztirila

Na stranski železniški progi, ki povezuje ladjedelnico s postajo v Ronkah je v sredo zvečer iztirila lokomotiva. Hujših posledic ni bilo, pač pa so se delavci podjetja CTF iz San Giorgia di Nogaro včeraj trudili, da bi skoraj šestdeset ton težak stroj spet postavili na tir. Lokomotiva je vlekla kompozicijo treh vagonov, iz ladjedelnice proti južni železniški postaji v Ronkah. Po vsej verjetnosti je do iztirjenja, v neposredni bližini Ronk, prišlo zaradi vzdrževalnih del, ki so v teku na tem odseku železnice. Pod pritiskom teže lokomotive naj bi se tira razmaknila, stroj pa je zdrsnil na nasip, oziroma na podlago. Na mestu, kjer je prišlo do nezgode, dela železnica rahel ovinek.

Nezgodna kronika

Po daljšem, razmeroma mirnem obdobju, so v sredo zvečer na Goriškem spet zabeležili serijo prometnih nesreč, pri katerih je bilo pet oseb laže ranjenih. V Koprivnem je avtomobilist iz Vidma zadel 48-letno Carmelo Pauletti, ki je peš skušala preko ceste. Na srečo je zadobila le poškodbe lažjega značaja. Do trčenja med tremi avtomobili je prišlo kmalu zatem v križišču Ulice Cellini v Krminu z državno cesto št. 305. Laže so bili ranjeni Maria Elena Turisani iz Krmina, Mauro Tortul iz Krmina in njegova žena Elvia. V Gradišču, v križišču državne ceste št. 351 za Romans pa se je poškodoval 67-letni kolesar Livio Rigotti. Pridržali so ga na zdravljenju.

Načrti Društva slovenskih pisateljev

Širjenje slovenske književnosti v svetu

V četrtek, 17. januarja, je bila v Ljubljani zadnja seja upravnega odbora Društva slovenskih pisateljev pred občnim zborom društva. Seja je bila v veliki meri posvečena vprašanju naslednika dosedanjega predsednika Rudija Šeliga in pa evidentiranju novih odbornikov. Razprava je tekla tudi o vlogi v slovenski družbi, ki jo bo moralo Društvo slovenskih pisateljev razvijati po velikih spremembah, ki so zajele Slovenijo v zadnjem času.

Društvo je bilo ena od vodilnih sil, še prej pa eden od pobudnikov premikov, ki so privedli do demokratične oblasti in do odločitve za lastno državo. Ta vloga Društva slovenskih pisateljev je zdaj izpolnjena, nove naloge, ki bodo zadevale odbor, ki bo izšel z občnega zbora, pa bodo morale težiti predvsem k utiranju poti slovenski književnosti (sodobni in pretekli) v svet. Ena od poglavitnih skrbi novega odbora bo moralo biti prav seznanjanje svetovne javnosti z dosežki slovenske umetniške besede.

Uresničevanje teh teženj pa ni brez možnosti, kajti Društvo slovenskih pisateljev uživa velik ugled v Evropi; pred časom je prišla iz Madžarske ponudba tamkajšnjih pisateljev o sklenitvi dogovora o sodelovanju, iz Varšave pa vabilo za dva ustvarjalca, ki naj bi obiskala poljske pisatelje. Prihodnji mesec bosta v Pariz na knjižni sejem potovala Veno Taufer in Tomaž Šalamun. Aprila pa bo v Sloveniji teden nemške kulture in bo Društvo slovenskih pisateljev gostilo tri nemške pisatelje. Februarja bodo v Sloveniji na povratnem obisku tudi hrvaški pisatelji. To gostovanje se bo dotaknilo tudi Trsta, saj bodo 20. februarja imeli literarni večer v našem mestu, ki ga bosta organizirala Združenje književnikov Primorske in Slovenski klub.

Ob Prešernovem dnevu načrtuje Društvo slovenskih pisateljev tudi letos okroglo mizo na temo Krst pri Savici (povezava z bojem za samostojnost med zgodovinskim časom v katerem se Prešernova pesnitev dogaja in današnjim, je očitna); debatni večer bo 6. februarja v Cankarjevem domu. Tržaške pisatelje bo na njem zastopal Miran Košuta, dan prej pa bo prav tako v Cankarjevem domu veliki literarni večer na katerem bodo nastopili pesniki in pisatelji, ki so v preteklem letu izdali knjigo. Zadnje dejanje, ki ga bo sedanji upravni odbor opravil, pa bo občni zbor in sicer v četrtek, 14. februarja, ob 16. uri v Cankarjevem domu.

(Ris)

Na pobudo Študijskega centra za mladinsko književnost

Razstava ilustracij A. D'Osualda o kulturi in življenju Langobardov

Morda postajajo prav zaradi nasilnosti televizijskega medija knjižne izdaje vedno bolj prikupne. Pozornost založnikov pa pritegujejo še zlasti knjige z didaktično vsebino. Na mednarodnih sejmih knjig za otroško literaturo pridejo te novosti takoj do izraza in to še posebej takrat, ko dopolnjujejo bogate tekste kvalitetne ilustracije. Univerzalni jezik podob vzbuja v bralcu čut do estetskih vrednot in ljubezen do knjig.

Kulturno društvo A. Alberti iz Trsta si že vrsto let prizadeva približati občinstvu svet ilustracije kot spodbudno vzgojno sredstvo. Prav v tem smislu prireja zanimivo razstavo ilustracij o Langobardih. Razstava bo v Miljah in v Trstu, na svoj način pa se navezuje tudi na znamenito čedajsko razstavo, ob kateri so nastale različne pobude in zanimive publikacije.

»Prihajajo Langobardi« je vabljiv naslov razstave ilustracij Alessandra D'Osualda, umetnika in grafika, ki zna preko podob in stripov približati mlajšim langobardsko civilizacijo.

Razstavo je omogočil kulturni center za mladinsko literaturo A. Alberti iz Trsta v sodelovanju s Knjižnico Ljudske univerze in Združenja za langobardsko civilizacijo ter ob podpori miljske in tržaške občinske uprave. Razstava bo tako najprej na ogled v Miljah, nato še v Trstu.

Miljska občinska galerija bo razstavo gostovala med 25. in 31. januarjem (Trg republike št. 4). V prostorih tržaške razstavne dvorane Državne ljudske knjižnice (Ulica del Teatro Romano) bo ista razstava na ogled med 2. in 10. februarjem.

Razstavljene ilustracije poznamo že iz knjige, ki je lani izšla v Vidmu v založbi langobardskih izdaj Giuseppa Missia in nosi isti naslov: »Prihajajo Langobardi«. Podobe so bogato dopolnilo k tekstu, saj nam na prvi pogled veliko povedo o navadah, religiji, kulturi, oblačilih, o upravni in družbeni ureditvi te velike civilizacije.

Furlanski ilustrator D'Osualdo že vrsto let deluje na tem področju ter se rad poslužuje oblike stripa, da bi na najučinkovitejši način približal publiki zgodovinske prizore.

Preko stripa si prizadeva tudi za ovrednotenje manjšinskih jezikov. D'Osualdo je med drugim avtor serije stripov »Tarvos« (založnik Chiaretti), ki predstavlja prvi primer uporabe furlanskega jezika v stripu. Dežela Aosta pa je izdala vrsto knjig »Tsan«, katerih avtor je D'Osualdo. Ob svojem delu ilustratorja se je predstavil še na številnih razstavah, tako doma kot v tujini. Leta 1985 je imel osebno razstavo v Internationale Jugendbibliothek v Münchnu.

Udeležil se je srečanja Stornoway in srečanja na temo mladinske literature manjšinskih jezikov v Trstu iz leta 1988. Ukvarja se z oblikovanjem in založništvom.

Ob odprtju razstave danes, 25. t. m., ob 18. uri bo o ilustratorju D'Osualdu spregovoril izvedenec na področju mladinske literature in podpredsednik italijanske sekcije Mednarodnega združenja za mladinsko književnost IBBY Livio Sossi.

V okviru te pobude je ob razstavi predviden laboratorij za osnovnošolsko in srednješolsko mladino, ki se bo odvijal v jutranjih urah v soboto po odprtju razstave. Ilustrator bo prisotnim prikazal ob gledanju diapozitivov zgodovino Langobardov ter mladim bralcem in poslušalcem približal stripovski jezik z razgovorom o ilustracijah.

Docenti, ki jih pobuda zanima, se lahko telefonsko prijavijo na številko: 371403. Gre vsekakor za edinstveno priložnost, ki se dinamično vključuje v potrebe novih učnih načrtov.

JASNA MERKÙ

V knjižnici Srečka Vilharja večer z Milanom Rakovcem

Osrednja knjižnica Srečka Vilharja in Klub Istra Koper prirejata zanimivo literarno srečanje s pesnikom, pisateljem in publicistom Milanom Rakovcem. Večer bo drevi s pričetkom ob 19. uri. Avtorja bo občinstvu predstavil kritik dr. Tonko Maroević. Odlomke iz romana "Snovid" bo brala Sonja Polanc.

Srečanje z Milanom Rakovcem bo vsekakor zanimivo in aktualno, saj gre za pisatelja in publicista, ki je s svojim delom zaznamoval sedanje prelomne trenutke in prispeval marsikatero izvirno misel.

Publicist Braco Zavrnik v zbirki Znameniti Slovenci

Podroben portret A. M. Slomška

Čeprav avtor monografije o škofu Antonu Martinu Slomšku, ugledni mariborski časnikar in publicist Braco Zavrnik, že na zavitku knjige (zbirka Znameniti Slovenci: Anton Martin Slomšek, izdala Partizanska knjiga v Ljubljani ob koncu laskega leta, 101 str., opremil Janez Suhadolc) zatrjuje, da ne gre za nič drugega, kot publicistični poskus umestiti škofa Slomška v kolikor toliko objektivne okvire, dobi bralec hitro vtis, da smo Slovenci po dolgih letih naposled le dobili celovito zasnovano portretno študijo tega velikega rojaka.

Slomškov portret, ki kot monografija lahko služi tudi kot učbenik, torej kot širše branje, namenjeno tako šolanim kot manj šolanim, izobraženim ali povsem preprostim ljudem, je Zavrnik poživljeno izrisal dokaj plastično in z mnogimi živopisnimi poddrobnostmi izdelano sliko o osebnosti, življenju in delu slovenskega duhovnega velikana 19. stoletja. Gre za prijetno napisano, vsakomur razumljivo, v lepem domačem slovenskem jeziku zaokroženo portretno podobo Slomška kot dušnega pastirja, narodnega buditelja, vzgojitelja in svetovalca v povsem praktičnih vprašanjih kmečkega dela in življenja na slovenskem podeželju njegove dobe. Ne nazadnje sodi knjiga o Slomšku v zbirki Znameniti slovenci tudi v knjižni program dejavnosti mariborske škofije, mestnih kulturnih inštitucij v Mariboru in celotne slovenske javnosti v Slomškovem triletju 1989-1992, ki vsebuje tri vrhunce.

Lani je minilo 190 let od rojstva A. M. Slomška, ki je s svojim duhovnim delovanjem zakoličil meje slovenstva na najobčutljivejšem nemško-slovenskem narodnostnem stičišču. S prenosom sedeža lavantinske škofije (1859 - 1989 smo počastili 130. obletnico tega za Slovence zgodovinskega dogodka) iz Št. Anža v Labotski dolini na Koroškem v Maribor, pa je Slomšek brez dvoma opravil enega najpomembnejših narodnostno utemeljitvenih dejanj v slovenski zgodovini.

Letošnjo jesen (verjetno zadnjo septembrsko nedeljo, ko v mariborski škofiji že po tradiciji praznujejo Slomškovo nedeljo), se nam obeta na trgu pred mariborsko stolnico sv. Janeza Krstnika odkritje veličastnega Slomškovega spomenika, triletje pa bo sklenjeno prihodnje leto s počastitvijo 130. obletnice smrti A. M. Slomška (1862-1992).

Vse te zunanje slovesnosti in spominski jubileji so že doslej ali še bodo terjali temeljit prikaz Slomškove izjemno bogate in raznolike življenjske poti, pa tudi bolj poglobljeno analizo njegove duhovne zapuščine. Te vsekakor zelo zahtevne naloge se je uspešno lotil Braco Zavrnik, pri čemer se je, kot sam pravi, kar zadeva biografske podatke o Slomšku, opiral na tri obstoječe življenjepise (Medvedovega, Hrastljevega, Kosarjevega in Kovačičevega; za Zavrnika je delo slednjih dveh edina prava Slomškova biografija!) in na pretežno objavljene vire, zlasti na Slomškovo korespondenco in pastirska pisma. V veliki meri pa se je kajpak naslanjal tudi na izsledke Slomškovega simpozija, ki ga je slovenska Cerkev organizirala leta 1983 v Rimu.

V knjigi Anton Martin Slomšek, ki jo je avtor razdelil na šest poglavij (Prolog, Obetavna mladika, Duhovnik selivec, Nadžupnik, Škof lavantinski in Epilog), opremljenih s 16 zanimivimi črno-belimi fo-

A. M. Slomšek

tografijami škofovih življenjskih in službenih postaj, je bržčas najbolj zanimivo poglavje Epilog. V njem Zavrnik piše, da je politično izročilo A. M. Slomška, knezoškofa lavantinskega, čas že zdavnaj presegel. Vendar bi pri tem želel opozoriti predvsem na drugo, pomembnejšo in usodnejšo razsežnost Slomškovih misli in hotenj. Dojemamo in ocenjujemo jih nepristransko šele iz dananšnje zgodovinske perspektive in časovne dalje. Avtor je namreč prepričan, da bodo Slomška v cerkvenih krogih vedno cenili kot nepopustljivega ustvarjalca vere in moči Cerkve. Na drugi strani pa mu bodo morali Slovenci končno le priznati, da je bil nadvse spreten in srčen narodnostni buditelj in prosvetitelj, ki je deloval v razmerah, ki si jih danes komaj lahko predstavljamo. Po Zavrnikovem zapisu je Slomšek s svojimi dolgoletnimi narodnobuditeljskimi prizadevanji močno vpival na oblikovanje narodne zavesti; zlasti na Štajerskem in Koroškem, posredno pa tudi drugje v slovenskem prostoru. Hkrati je veliko pripomogel k nastajanju prerodne osnove v samem Mariboru in njegovem zaledju, torej na robu slovenskega narodnega prostora, še posebno tistega najbolj izpostavljenega pritiskom ponemčevanja.

Ta vpliv je res vseboval izrazite konservativne politične in socialne primesi, saj je bil usmerjen skozi Cerkev in je branil njene zgodovinske težnje, ki so bile v 19. stoletju še izrazito oblastniške in idejno izključnostno obarvane. Res je tudi - tako piše B. Zavrnik - da je bila Cerkev tam, kjer sta prevladovali slovenska hierarhija in duhovščina, edino močno in dobro organizirano telo za obrambo pred ponemčevanjem (in italijanizacijo ter madžarizacijo) oziroma za uveljavljanje slovenstva in slovenščine.

Slomškovo narodnostno buditeljsko in ohraniteljsko delo je postalo in ostalo vseslovenska dediščina. Kakšno moč so imela njegova prizadevanja nemara najbolj priča vedenje Slomškovih škofovskih naslednikov in lavantinske duhovščine nasploh, ko je šlo za vprašanja slovenske narodnostne ogroženosti. Tako se je v času škofovanja dr. Andreja Karlina (1923-1933) začel postopek za Slomškovo beatifikacijo. To prvino Slomškovega izročila sta skrbno negovala tudi povojna mariborska škofa, pokojni dr. Maksimilijan Držečnik in sedanji škof dr. Franc Kramberger. Mišljeni sta zlasti dušnopastirska in narodnostno obranitvena skrb med slovenskimi izseljenci oziroma zdomci in tesna povezava z vernimi Slovenci na avstrijskem Koroškem ter s Slovenci, ki živijo v Italiji in na Madžarskem.

Končno, avtor v Epilogu še podčrtuje spoznanje, da je Slomšek zapustil nadvse zajetno dokumentacijo, slovstveno in pričevalsko zapuščino (precej gradiva je žal izgubljenega), vendar kljub temu njegova osebnost in delo še vedno nista dovolj široko objektivno osvetljena. Prav zato čaka zlasti zgodovinarje v zvezi s Slomškom in tudi drugimi vidnimi slovenskimi cerkvenimi dostojanstveniki, kot sta bila, na primer, škof Anton Bonaventura Jeglič in Janez Evangelist Krek, še obilo dela.

Zavrnikovo delo je dobrodošlo ne le zaradi svoje sveže informativnosti o osebnosti in življenjskem delu škofa in narodnega buditelja A. M. Slomška, obogatilo je namreč tudi popularno zbirko monografije Znameniti Slovenci ljubljanske založbe Parizanske knjige. Razveseljivo je tudi dejstvo, da delo o Slomšku kot eno prvih v tej zbirki vpeljuje tudi njen spremenjen videz: dolgoletno opremo s simboličnim Robovim vodnjakom pred ljubljanskim Magistratom je zamenjala strožja, a tudi bolj opredeljena podoba s portretom osebe, o kateri govori knjiga. Tako spremenjene platnice so delo arhitekta Janeza Suhadolca. Slednjič je ob jedru v monografiji o Slomšku - poleg sklepnih seznamov in pregledov - uvrščen še koristen Pregled dogodkov, v katerem so na eni strani nanizane pomembne letnice iz Slomškovega življenja, na drugi pa jih spremlja sočasno navajanje dogodkov v širšem kulturnem in političnem dogajanju Slomškovega življenjskega obdobja 1800-1862. V tej preglednici med drugim najdemo tudi zanimiv, doslej skoraj neznan podatek iz leta 1819, ko je Slomšek končal šolanje na celjski gimnaziji ter se vpisal na ljubljanski licej, kjer je bil njegov sošolec, poznejši prvak slovenskih pesnikov France Prešeren.

IVAN VIRNIK

Odličen nastop znanega Klavirskega kvarteta Guarneri

Pretekli ponedeljek je v okviru abonmajskih koncertov Tržaškega koncertnega združenja v gledališču Rossetti v Trstu muziciral Klavirski kvartet Guarneri, ki nadaljuje umetniško pot po vsem svetu znanega Godalnega kvarteta Guarneri. Godalni kvartet Guarneri je v 25 letih delovanja nastopil več kot 2000-krat na vseh pomembnih odrih sveta (350-krat samo v New Yorku).

Sedanja sestava Klavirskega kvarteta Guarneri je John Dalley - violina, Michael Tree - viola, David Soyer - violončelo (vsi člani nekdanjega Godalnega kvarteta Guarneri) in pianist Seymour Lipkin. Glasbeniki iz Amerike so na ponedeljkovem koncertu po nepohvalni izvedbi uvodne skladbe - Mozartovega klavirskega kvarteta v G-molu KV 478 - dobesedno muzicirali. Po slabi intonaciji godal, ritmičnem neskladju in neznajdenju v strnjenem tematskem gradivu prvega stavka, ljubezenski glasbi drugega stavka in ljubki eleganci zadnjega stavka Mozartove glasbe so izvajalci zablesteli v vsej umetniški veličini - to je v izvedbi zgodnjega dela Ludwiga Van Beethovna v Godalnem triu v G-duru op. 9 št. 1. To je delo, ki ga je skladatelj napisal po zgledu Mozartovega Divertimenta (Godalni trio je Beethoven posvetil grofu Johannu Georgu Von Brownu).

Violina, viola in čelo so nastopili združeni v »en sam« instrument, ki razkriva otroško naivno veselje, prikrito mirnost in preprost humor - v Beethovnovem triu smo doživeli zabavo na najvišji umetniški ravni.

Schumannov Klavirski kvartet v S-duru op. 47 je ena izmed njegovih najboljših komorno glasbenih mojstrovin. Z njim so glasbeniki iz Amerike sklenili glasbeni večer. Izvedba tega dela jih uvršča v sam vrh komornega muziciranja. Vsi romantični elementi so oživeli v naši zavesti ob poslušanju grenko-sladke glasbe pa naj bo to ob mračnem scherzu ali strastnem andante stavku. Godala so se organsko vlila v izvrstno igro pianista, ki je tudi v izvedbi Mozartovega kvarteta pokazal raven interpreta. Odličen konec in torej vse dobro.

MIRKO SLOSAR

Po maratonskem boju se je uvrstila v finale v Avstraliji

Srečna zgodba M. Seleš

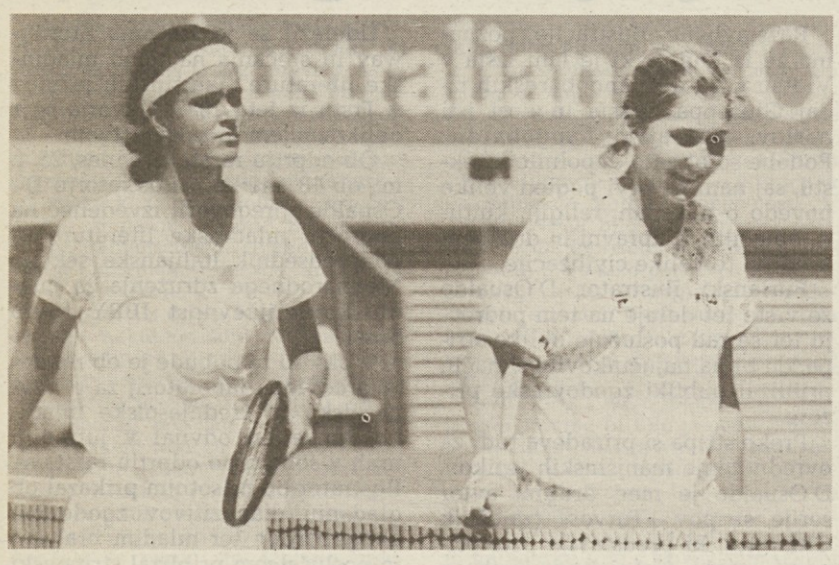

MELBOURNE — »Every picture tells a story« — vsaka slika pripoveduje zgodbo, tako je pred dobrim poldrugim desetletjem pel Rod Stewart. Naslov njegovega hita bi si lahko izposodili za komentar k sliki, ki jo je fotograf AP posnel tik po koncu včerajšnjega polfinalnega srečanja med Mary Joe Fernandez (levo) in Moniko Seleš na odprtem teniškem prvenstvu Avstralije. Grenak izraz lepe Mary Joe in Monikin nasmeh povesta vse o njunem dve uri in 39 minut trajajočem srečanju. Fernandezova je bila že na pragu zmage, imela je na razpolago meč žogico, a jo je zapravila in njena uvrstitev v finale letošnjega prvega Grand Slam turnirja je splavala po vodi. Namesto nje se bo jutri v finalu proti presenetljivi Jani Novotni borila srečna Novosadčanka Monika Seleš.

Srečanje med Američanko Fernandezovo in Moniko Seleš je bilo sila vznemirljivo. Tenisačici sta se »spopadli« pod vročim soncem (33 stopinj Celzija), kar je ponagajalo predvsem Seleševi, ki je bila — kot je sama izjavila po dvoboju — še utrujena od težkega sredinega srečanja med dvojicami (igrala je poldrugo uro). Kljub temu je prvi niz osvojila brez večjih težav s 6:3. Le-te so se začele v drugem setu. Seleševa, ki je dotlej v Melbournu prepustila nasprotnicam vsega 12 iger, je popustila na vsej črti in izgubila s čistim 0:6. »Sploh nisem mogla igrati, nisem čutila ne nog ne rok, a vedela sem, da si moram opomoči, ker je bila tudi Mary Joe že izčrpana,« je komentirala ta del tekme Jugoslovanka. V tretjem setu je Monika povedla s 3:0, zatem pa je nasprotnici prepustila štiri igre. Pri izidu 5:4 za Fernandezovo je Seleševa zagrešila pri serviranju kar dve dvojni napaki, a se je vendarle izvlekla iz težkega položaja. Še hujše se ji je pisalo v 12. igri tretjega seta. Pri rezultatu 5:6 in 30:40 je imela Američanka zaključno žogico, ki pa jo je Jugoslovanka z dobrim udarcem »rešila«.

Po tem preplahu je Seleševa prevzela pobudo in v 15. igri odvzela že potrti nasprotnici servis, s svojim servisom v naslednji igri pa si je odprla vrata v finale.

Jutri ji bo na drugi strani mreže stala nasproti presenetljiva Čehoskovakinja Jana Novotna. Po zmagi v četrtfinalu proti Steffi Graf, si je v polfinalu v samih dveh setih privoščila tudi Španko Arantxo Sanchez. »Zmage Jane Novotne niso naključne. Čehoslovakinja je — odkar trenira s Hano Mandlikovo — zelo nevarna, zato je ne gre podcenjevati,« je o svoji jutrišnji nasprotnici povedala Monika Seleš. Obe finalistki sta se doslej srečali le enkrat: leta 1989 v Zürichu, zmagala pa je Novotna s 7:6 (9:7) in 6:4.

VČERAJŠNJI IZIDI

Polfinale posameznic: Novotna (ČSFR) - Sanchez (Šp.) 6:2, 6:4; Seleš (Jug.) - Fernandez (ZDA) 6:3, 0:6, 9:7.

Polfinale moških dvojic: Davis, Pate (oba ZDA) - Bates (VB), Jones (ZDA) 6:1, 4:6, 6:4, 5:7, 9:7; P. McEnroe, Wheaton (oba ZDA) - Woodbridge, Woodforde (oba Avs.) 7:5, 6:4, 6:1.

Polfinale mešanih dvojic: Davis, White (oba ZDA) - Fitzgerald, Smylie (oba Avs.) 6:4, 5:7, 8:6; Bates, Durie (oba VB) - Kratzmann (Avs.), Shriver (ZDA) 7:5, 6:4.

Na SP v smučanju smuk za kombinacijo

Danes bele dame

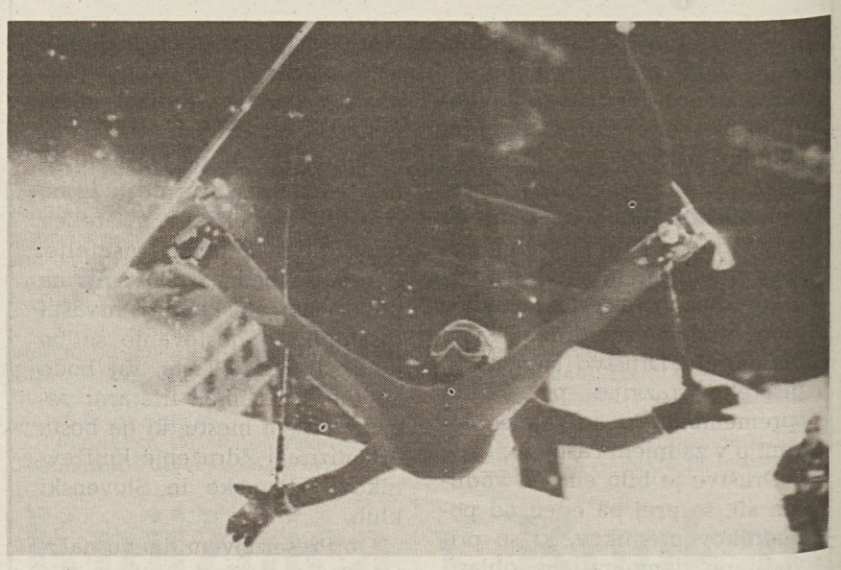

SAALBACH — Po dveh moških preizkušnjah in po včerajšnjem dnevu počitka stopajo danes na plan svetovnega smučarskega prvenstva v Saalbachu tudi ženske. Bele dame bodo tekmovale v smuku, ki bo veljal za kombinacijo. Jutri bodo izpeljale še en smuk, tokrat za svetovne kolajne.

V obeh smukih je velika favoritinja domačinka Petra Kronberger. 22-letna smučarka iz Pongaua pri Salzburgu bo po mnenju izvedencev sploh primadonna tega prvenstva, saj lahko zmaga v vseh disciplinah, kar je že dokazala tudi v tej, zanjo izredni sezoni.

Letos je nadaljevala po poti, ki jo je začrtala s skupno zmago v lanski sezoni. Kar osemkrat se je povzpela na najvišjo stopničko odra za zmagovalce in njenih zmag bi bilo verjetno še več, če se ne bi konec decembra poškodovala. Na začasni lestvici svetovnega pokala vodi z 276 točkami. Njena sedanja najhujša tekmica, Francozinja Carole Merle jih je zbrala le 92, kar jasno kaže na premoč Avstrijke.

Za Kronbergerjevo in trenerja avstrijske ženske smučarske reprezentance je bilo verjetno najbolj pomembno dejstvo, da se je prav pred začetkom prvenstva proslavila s tremi zmagami: v slalomu v Kranjski gori ter v smuku in v superveleslalomu v Meribelu. Ti uspehi potrjujejo, da je v izvrstni formi in je objektivno glavni favorit današnjega kombinacijskega in tudi jutrišnjega »pravega« smuka.

Njena najhujša tekmica naj bi bila Nemka Gutensohnova, ki ji je tudi najbližja na lestvici smuka za SP (za Krombergerjevo zaostaja le za eno točko).

Smučarke se bodo danes preizkusile na 2.361 metrov dolgi tekoči, z umetnim snegom prekriti progi, ki je po mnenju domala vseh protagonist »zelo lahka in malo tehnična.« Med včerajšnjimi poskusnimi smuki je bila najhitrejša Nemka Miriam Vogt, ki je na koncu prehitela Kronbergerjevo le za dve stotinki sekunde. Po včerajšji preizkušnji sodeč, bo tekma zelo napeta in bodo o zmagi odločale stotinke. Razlika med včerajšnjo prvouvrščeno Vogtovo in petouvrščeno Gutensohnovo je namreč znašala le pičlih 18 stotink (!).

Včeraj so opravili prvi preizkusni smuk tudi moški. Najhitrejši je bil Avstrijec Höflehner pred Italijanom Runggaldierom in domačinom Wirnsbergerjem.

Na sliki: Tako akrobatsko figuro je »pokazal« Poljak Marek Kubica med sredinim superveleslalomom

Dobro jadranje Arianne Bogatec na SP v Braziliji

BUZIOS — Slovenska jadralka Arianna Bogatec se je izkazala tudi v tretji regati letošnjega svetovnega prvenstva v razredu europa, ki poteka te dni v Braziliji. Kljub temu da ni ponovila uspeha iz druge regate, ko se je uvrstila na 8. mesto, se je članica TPK Sirena proslavila z zelo borbenim jadranjem. Medtem ko je bila sredi regate šele 26., se je nato z izrednim jadranjem prebila vse do 13. mesta.

Tudi tretjo regato je osvojila Francozinja Reitzer, ki je slavila že v 1. in 2. regati. Dobro se je odrezala tudi bivša svetovna prvakinja, Tržičanka Chiara Calligaris, ki je zasedla peto mesto.

V moški konkurenci je tržačan Benussi končno pokazal, kar zna. Po dveh povprečnih regatah se je v tretji povzpel do četrtega mesta.

Stroga kazen za Ferlaina

RIM — Zvezno sodišče italijanske nogometne zveze FIGC je včeraj diskvalificiralo predsednika Napolija Corrada Ferlaina do 30. junija letos in mu naprtilo povrh še 50 milijonov lir globe zaradi »žaljivih izjav, ki jih je obtoženi izrekel na račun vodje sodniškega sektorja Paola Casarina in sodnika Fabia Baldasa med televizijsko oddajo Il processo del lunedì.

V 6. kolu tekmovanja za pokal košarkarskih prvakov

Scavolini zmagal, POP 84 ne

SCAVOLINI - BARCELONA 93:89 (57:57)

SCAVOLINI: Gracis 8, Magnifico 30, Boni 6, Cook 20, Daye 22, Costa 4, Grattoni 3.

BARCELONA: Solozabal 7, Trumbo 12, Gonzalez 5, Montero 14, Ortiz 19, Esteller, Norris 18, San Epifanio 14.

SODNIKA: Davidov (SZ) in Ohrman (Šve.).

PM: Scavolini 21:24, Barcelona 14:19. 3 TOČKE: Scavolini 6:14, Barcelona 5:20. PON: Magnifico.

PESARO — Italijanski prvak Scavolini je zadal sinoči prvi poraz Barceloni v tekmovanju za pokal evropskih košarkarskih prvakov. Zmaga ekipe trenerja Scariola je povsem zaslužena, saj so se njegovi košarkarji izkazali z borbenostjo in veliko željo do uspeha.

V prvem polčasu sta obe ekipi zaigrali izvrstno in predvsem zelo točno, o čemer priča tudi rezultat ob polovici srečanja. Scavolini si je sicer ob polovici polčasa priigral 9 točk prednosti (35:29), a gostje so prav ob koncu izenačili. Pri tem je treba omeniti, da se je malo pred iztekom polčasa poškodoval dotlej odlični San Epifanio, ki se v drugem delu ni vrnil na igrišče.

Italijanska peterka je spretno izkoristila njegovo odsotnost in je s točnim Magnificom v napadu spet povedla za nekaj točk (najvišja prednost v drugem delu: 80:74). V zaključnih minutah so igralci trenerja Maljkovića skušali s presingom nadoknaditi zamujeno. Prav nekaj sekund pred koncem so znižali na 2 točki (89:91), nakar pa je Daye s prostim metom zapečatil zmago domačinov, ki so tako storili korak naprej na poti do uvrstitve med najboljše štiri.

POP 84 - MAKABI 70:72 (32:37)

POP 84: Sretenović 12, Perasović 10, Pavičević 2, Kukoć 16, Čižmić, Naumovski, Tabak 3, Savič 12, Lester, Naglić 15.

MAKABI: Henfield 10, Daniel 4, Goodes 6, Merser 12, Simms 2, Lippin 7, Jamchy 21, Horton, Cohen, Royal 10.

SODNIKA: Richardson (Ang.) in Lehman (Švi.).

PON: Sretenović in Goodes. 3 TOČKE: Kukoć 2, Sre4tenović in Naglić 1, Jamchy in Lippin 2, Goodes 1.

SPLIT — Košarkarji Makabija so presenetljivo premagali dvakratne evropske prvake kar na njihovem domačem terenu in s tem postavili pod vprašaj uvrstitev splitskega POP 84 med četverico ekip, ki se bo potegovala za evropski naslov. Za Spličane je bil namreč to že drugi poraz na Gripah, zaradi česar bodo morali odslej z zmagami na tujem nadoknaditi zamujeno na domačih tekmah.

Izraelci so igrali zelo pametno, preudarno. Gradili so dolge napade, metali na koš iz izdelanih položajev, ob tem pa so tudi v napadu polovili mnogo odbitih žog. Domačinom so torej vsilili svoj ritem igre, kar je na koncu Jugoslovane stalo zmago. POP 84 so igrali vsekakor slabo, odpovedali so predvsem pri skokih, preveč pa so vztrajali pri metu iz velike razdalje (izvedli so številne mete za 3 točke, zadeli pa so le štirikrat).

Makabi je prvič povedel konec prvega polčasa. V začetku drugega je svojo prednost še povečal (57:49). Domačinom je sicer uspelo tudi izenačiti, a nekaj minut pred koncem si je Makabi spet priigral prednost petih točk. 47 sekund pred krajem je Naglić s trojko znižal na 70:72. Potem ko je Lippin zgrešil prosti met eden za enega je imel POP 84 še zaključno žogo, a prav najbolj proslavljen splitski igralec Kukoć je zgrešil met za tri točke (žoga je poplesala na obroču in ušla...).

OSTALA SINOČNJA IZIDA:

Bayer Leverkusen (ZRN) - Cadbury's Kingston (VB) 93:83 (46:36)

Aris Solun (Grč.) - Opel Limoges (Fr.) 108:88 (55:47)

LESTVICA

Barcelona 10 točk, Scavolini in Aris 8, POP 84, Makabi in Bayer 6, Limoges in Kingston 2.

obvestili

SK BRDINA

organizira v nedeljo, 3. februarja avtobusni izlet v Forni di Sopra (Varmost). Odhod avtobusa z Opčin ob 6. uri. Informacije 212936 in 212859. Vpisovanje na sedežu kluba v ponedeljek 28. in v sredo 30. t. m. od 19. do 20. ure.

ŠD POLET

sklicuje 23. letni občni zbor, ki bo v torek, 29. t. m., v dvorani Prosvetnega doma na Opčinah ob 20.00 in ob 20.30 v drugem sklicanju. Dnevni red: 1. poročila, 2. razprava, 3. razno. Vabljeni člani in simpatizerji društva.

pregled mladinskih odbojkarskih prvenstev na goriškem

1. ŽENSKA DIVIZIJA

Tudi tokrat je Soča CDR prišla na svoj račun in je na 2. mestu v neposrednem stiku z vodilnim San Luigijem.

IZIDI 5. KOLA: Sanson - Farra 2:3, Villesse - S. Luigi 0:3, Soča - Corridoni 3:0, Acli Ronchi - Olympia 3:1, Lib. Cormons - Capriva 0:3.

LESTVICA: S. Luigi 8, Soča, Alloys Italia, Azzurra, Farra in Villesse 6, Acli Ronchi in Lib. Cormons 4, Olympia in Capriva 2, Corridoni 0.

SOČA CDR - CORRIDONI 3:0 (15:7, 15:13, 15:12)

SOČA: E., S., A., Mirjam in Mara Černic, Tuniz, Devetak, Florenin, S. in C. Princi.

S svojo igro mlade slovenske igralke niso povsem prepričale. Delno zadovoljivo igro so pokazale v 1. setu.

V drugem nizu sta si bili ekipi enakovredni v točkah skoraj do konca, nakar so gostiteljice potegnile krajši konec. Predstavnice Corridonija so bile sicer bolj zagrizene in zbrane, kljub temu pa so izgubile ne le drugi, ampak tudi tretji set. Sočanke bi morale biti bolj zbrane med tekmo, predvsem v sprejemu, ki je začetek vsake akcije. (E. Č.)

1. MOŠKA DIVIZIJA

Naš prapor je z drugo zaporedno zmago prvi na razpredelnici skupaj z Acliji iz Ronk. Olympia je počivala.

IZIDI 2. KOLA: Torriana - Corridoni 3:1, Naš prapor - Fincantieri 3:0, Grado - Acli Ronchi 1:3, Intrepida - Cormons 3:0.

LESTVICA: Naš prapor in Acli Ronchi 4, Olympia, Grado, Intrepida in Torriana 2, Corridoni, Fincantieri in Lib. Cormons 0.

NAŠ PRAPOR LOOK - FINCANTIERI 3:0 (15:6, 15:1, 15:11)

NAŠ PRAPOR: Cibini, Braini, Zavadlav, Šuligoj, Makuc, Mervig, Mužič, Mikluž, Leghissa, Bevčar.

Tudi v drugi prvenstveni tekmi so naši gladko zmagali. Tokrat moramo reči da nasprotnik ni bil enakovreden, saj je bil veliko slabši v vseh elementih. Briške odbojkarje čaka v naslednjem kolu prvo zahtevnejše srečanje in to proti ekipi iz Ronk, ki je lani še nastopala v D ligi. (B. M.)

MLADINCI

Valovci so s pomembno zmago na tujem proti neposrednemu nasprotniku za sam vrh utrdili vodilno mesto. Olympia je počivala.

IZIDI 12. KOLA: Acli Ronchi - OK Val 1:3, S. Luigi - Turriaco 3:2, Fincantieri - Intrepida 3:1, Mossa - Torriana 2:3. Počivala je Olympia.

LESTVICA: OK Val 22, Olympia in Acli Ronchi 16, Turriaco 10, S. Luigi, Fincantieri, Mossa in Torriana 8, Intrepida 0.

NARAŠČAJNICE
Skupina A

IZIDI 2. KOLA: Romans - Staranzano 2:0, Sagrado - Acli Ronchi 2:0, Villesse - Dom Robo 2:0.

LESTVICA: Romans in Sagrado 4, Acli Ronchi in Villesse 2, Dom Robo, Intrepida in Staranzano 0.

Skupina B

IZIDI 2. KOLA: Soča Scame - Fresco Discount 2:0, Acli Ronchi - Azzurra 0:2, S. Luigi - Intrepida 2:0.

LESTVICA: Azzurra 4, Soča Scame, Intrepida, Mossa in S. Luigi 2, Acli Ronchi in Fresco Discount 0.

DEKLICE
Skupina A

IZIDI 1. KOLA: Sale Sicilia - Svag 0:3, Soča Čerimpex - Farra 3:0, Staranzano - Acli Ronchi 1:3.

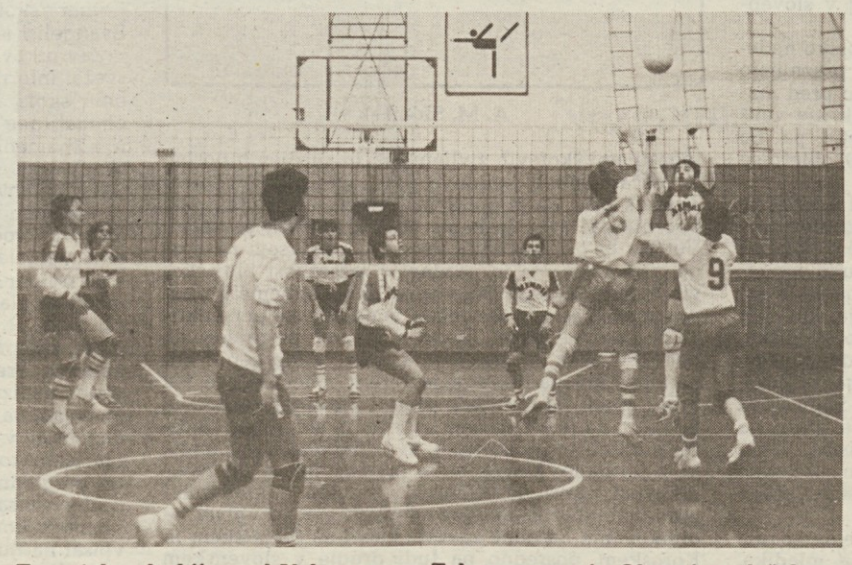

Trenutek z derbija med Valpraporom Teknoprogres in Olympio v deželnem prvenstvu dečkov.

LESTVICA: Soča Čerimpex, Acli Ronchi in Svag Dizorz 2, Farra, Sale Sicilia in Staranzano 0.

SOČA ČER-IMPEX - FARRA 3:0 (17:15, 15:7, 15:5)

SOČA: M., V., E. in M. Černic, Pellegrin, Florenin, K. in V. Devetak, Cotič, Volk.

Sočanke so zelo dobro pričele prvenstvo deklic in dokaj prepričljivo premagale šesterko iz Fare in to kljub mlajši starosti v primerjavi z nasprotnicami.

Pomemben prispevek k zmagi je dala Mirjam Černic, ki je taktično zaigrale zelo dobro in bila v veliko oporo soigralkam. (S. P.)

Skupina B

IZIDI 1. KOLA: Intrepida - Villacher Bier 3:2, Torriana - S. Luigi 3:1, Grado - Sovodnje 3:2.

LESTVICA: Grado, Intrepida in Torriana 2, Sovodnje, S. Luigi in Villacher Bier 0.

POKAL CORAG

SOČA SCAME - STARANZANO 0:2 (3:15, 5:15)

SOČA: E. in M. Černic, Pellegrin, Cotič, Florenin, Devetak, Volk.

Tokrat so sočanke doživele hud poraz v domači telovadnici, treba pa je priznati, da so bile nasprotnice boljše v vseh elementih igre. Četudi so sočanke igrale s požrtvovalnostjo so igralke iz Štarancana pridobile mnogo točk že na samem servisu, ko so naše skušale napasti, pa so jih z lahkoto zaustavile. V soboto bo v telovadnici v Štaranzanu povratna tekma za dostop v finalo pokala CORAG. (S. P.) (MJ)

Kaj meni Jadranov trener Valter Vatovec po prvem delu košarkarskega prvenstva C lige

Prenovljena Jadranova ekipa je doslej povsem zadovoljila

Jadranov trener Valter Vatovec

Po prvem delu košarkarskega prvenstva C lige je za naš dnevnik Jadranov trener Valter Vatovec pripravil naslednji prispevek.

Prav gotovo si je pred začetkom prvenstva redkokdo mislil, da bo Jadranova prenovljena mlada vrsta dosegla devet zmag. Kljub vsemu temu pa se poraja vprašanje, ali bi bilo mogoče iztržiti še kaj več glede na to, da smo od vseh 15 odigranih tekem izgubili samo eno s precejšnjo razliko in to z dobro ekipo iz Roncad. Na vseh ostalih tekmah pa smo bili povsem enakovredni, tako boljšim kot slabšim ekipam v ligi. O zmagovalcu so, žal, odločale malenkosti ob koncu tekme. V nekaterih primerih smo zadnje minute odigrali pametno in preudarno, v drugih pa smo si zmago zapravili z naivnimi in nedopustnimi napakami. Prav dejstvo, da smo vse tekme tako tesno dobili kot tesno izgubili, priča o veliki izenačenosti prvenstva, kjer lahko vsaka ekipa premaga vsako z izjemo zadnjeuvrščenega Conegliana, ki je doslej slavil samo enkrat. Kolebanje našega moštva v igri so bila v prvem delu prvenstva velika. Nekatere tekme smo odirali odlično, druge pa žal ne. To gre pripisati predvsem dejstvu, da imamo najmanj izkušeno ekipo v ligi. Če izvzamemo Sosiča, Čuka, Merlina in Pregarca, so izkušnje ostalih zelo majhne ali nikakršne. Skok pod košema je element igre, ki je v košarki izredno pomemben. Žal pa je po odhodu Daneua in Rauberja to za nas postala rak rana.

Ekipa brez skakalca

V ekipi namreč nimamo pravega skakalca, tako da je moral glavno vlogo prevzeti Čuk, kar se tiče skokov predvsem v obrambi, medtem ko smo v napadu v tem elementu praktično nenevarni. To pa pomeni veliko razbremenitev za nasprotnika, saj že vnaprej ve, da v napadu skačemo z enim igralcem, to pa sta izmenično Smotlak in Paulina. Dodaten minus naše ekipe je ta, da ne razpolagamo z nizkim krilnim igralcem in smo zato primorani vseskozi igrati s tremi beki. Zato so za nas ekipe, ki igrajo s tremi visokimi igralci, zelo neugodne. V takih primerih se zgodi, da mora eden od naših bekov kriti precej višjega in močnejšega igralca od sebe. To nasprotnik izkoristi, s tem da postavi tega igralca v bližino koša in s tem skoraj redno doseže dober rezultat.

Jadran je bil vedno znan po izredno dobrih strelcih. Sprememba generacije pa je žal privedla do tega, da med vsemi mladimi nimamo pravega strelca. Zato smo najeli Umberta Merlina, ki je v tem elementu igre izedno uspešen. Na samem začetku, ko je bila njegova forma še nezadovoljiva, smo imeli težave z zadevanjem iz velike razdalje.

V napadu smo tako uspeli realizirati manj od 70 točk na tekmo, kar je izredno malo. Z dvigom njegove forme se je naša uspešnost v napadu povečala in prav v novembru in decembru dosegla višek, ki je bil kronan z nekaj res odličnimi rezultati. Po desetdnevnem premoru ob koncu leta je naša uspešnost bistveno padla. Dokaz za to je bil poraz na prvi tekmi po novem letu s Pierobonom, ki je kot prva ekipa zaigrala proti nam 40 minut v conski obrambi. Ob že kronično slabem skoku se je tokrat občutno znižal tudi procent meta z zunanjih pozicij, ki so glavno orožje proti tej obrambi. Vojna v Zalivu je posredno onemogočila redno treniranje vojaka Merlina in pritisk katremu je v tem trenutku izpostavljen, znatno omejujejo njegovo učinkovitost. Tako smo spet postali Jadran iz začetka lige, saj razen Čuka nimamo igralca, ki bi lahko z gotovostjo dosegal točke z zunanjih pozicij. To nasprotniki izkoriščajo, s tem da igrajo ozko consko obrambo in nam s tem povzročajo precejšnje težave.

Primarni cilj obstanek v ligi

Primarni cilj izpred začetka lige je bil obstanek. Ta bo po vsej verjetnosti dosegljiv že pri 26 točkah. Glede na že doseženo pa bi prav gotovo lahko ob normalnih pogojih dosegli le nekaj več. Optimalno bi bilo, vsaj točkovno, ponoviti prvi del prvenstva, to pa bo mogoče le, če ne bomo imeli kakšnih nepredvidljivih problemov, kot so poškodbe in morebitni osebni problemi, na katere se ne da vplivati.

Glede na to da razpolagamo z dokaj mlado ekipo, je tudi pravilno, da skušamo v obrambi igrati predvsem obrambo mož - moža in consko obrambo izvajati le takrat, ko je res potrebno. S tem se marsikdo mogoče ne bo strinjal, vendar mislim, da je velikokrat važnejši napredek igralcev od golih dveh točk. Predvsem tekme, ki smo jih dobili proti po predvidevanju boljšim tekmecem od nas, so bile sad dobre obrambe, ki pa žal ne deluje z isto intenzivnostjo na vseh tekmah. Na ta element pa se da s treningom še veliko izboljšati.

Mauro Čuk (med metom na tekmi proti ekipi Latte Carso) je bil doslej najuspešnejši Jadranov košarkar. (Foto Križmančič)

	Točke	Meti				Skoki		Žoge		Asist.	Blokade
		2 točki	3 točke	Skupno	PM	Obr.	Nap.	Izg.	Dob.		
Crisma	62	22:44	3:10	25:54	9:21	7	8	16	16	14	1
Oberdan	130	36:65	10:39	46:104	28:41	20	2	20	29	22	-
Čuk	312	118:221	0:4	118:225	76:95	108	9	27	20	7	13
Pregarc	249	78:139	11:24	89:163	60:77	47	8	38	29	19	3
Paulina	71	25:47	0:2	25:49	21:34	39	29	13	15	3	-
Merlin	241	46:83	38:93	84:176	29:36	26	7	7	13	5	1
Smotlak	97	34:61	-	34:61	29:43	41	39	14	20	3	21
Sosič	42	14:24	-	14:241	14:16	16	3	19	12	7	-
Stanisa	7	3:5	-	3:5	1:2	4	1	2	1	-	-
Pertot	5	2:3	-	2:3	1:4	-	-	-	1	-	1
Škerk	7	2:6	-	2:6	3:3	-	1	1	1	-	-
SKUPNO	**1223**	**380:698**	**62:172**	**442:1087**	**271:372**	**308**	**107**	**157**	**157**	**80**	**40**

Zaenkrat zasluži posebno pozornost naša mladinska ekipa. Po odhodu Arene in Ažmana je v bistvu zamejska košarka izgubila dva njena najbolj cenjena in zanimiva igralca. Ostala je skupina fantov, ki razen Oberdana ni nikoli imela vadbene kontinuitete in ni dosegla nikoli nobenega vidnega rezultata. To, da se enakovredno kosamo z vsemi in smo bili boljši od marsikatere elitne renomirane skupine, samo po sebi priča o dejstvu, da je bil kakovostni skok, te dosedaj vseskozi zapostavljene generacije, zelo velik. Prav na zadnjih tekmah je bila prikazana igra naše ekipe v vseh elementih res odlična. Obstajajo realne možnosti, da se ob tako hudi konkurenci uvrstimo med prva tri moštva, kar pomeni napredovanje v naslednjo fazo. Zelo važno je, a v tem trenutku ohranimo isto intenzivnost dela, in predvsem, da nas ti trenutni pozitivni rezultati ne »preslepijo«, kajti to bi lahko imelo za posledico nepotrebno izgubljene tekme, ki bi še kako negativno vplivale na končno uvrstitev.

VALTER VATOVEC

V nedeljo v zadnjem kolu prvega dela košarkarskega promocijskega prvenstva

Osrednje srečanje bo Santos - Kontovel

Konec tedna bo na Tržaškem zadnje kolo prvega dela košarkarskega promocijskega prvenstva, naše ekipe pa imajo pred sabo zahtevne in za nekatere tudi zelo važne tekme, tako za vrh lestvice kot tudi za obstanek v ligi.

Osrednja tekma kola bo prav gotovo v nedeljo zjutraj v novi telovadnici Alture, kjer bo bojeviti Santos gostil vodilno postavo Kontovela, ki se za to tekmo že dalj časa pripravlja. Trener Igor Meden je že večkrat sledil tej ekipi s tribun in prav gotovo pozna hibe in vrline nasprotnikove postave, ki ima odličnega posameznika Tomasinija, ki je v tej ligi težko zaustavljiv. Ob njem pa dobro igrajo še mladi bek Valente (bivši član Don Bosca), ter Canato in Rivari pod košema. Po našem mnenju je mnogo boljši Kontovel, predvsem glede telesne priprave, poleg tega pa imajo Gulič, Starc, Štoka in Grilanc več izkušenosti, kar bi se jim moralo obrestovati v odločilnih trenutkih srečanja. Glede Santosa je jasno, da je to za ekipoedinstvena in obenem zadnja priložnost za morebitni nadaljnji boj za vrh lestvice in prav zato bodo domačini dali vse od sebe.

V večji skupini, ki sledi vodilnemu Kontovelu, je tudi Borova postava, ki si je v zadnjih kolih zapravila vse možnosti za prvo mesto. Nemotiviranost in pomanjkanje ambicije pa je lahko nevaren pojav, ki lahko privede do nepričakovanih spodrsljajev. Prav temu se morajo borovci izogniti in popraviti dosedanje slabe rezultate zadnjih kol.

V nedeljo zjutraj bodo gostili CUS, ki je doslej navečje presenečenje prvenstva. V nasprotnikovih vrstah najbolje igrajo Odinal (bivši član Libertasa), play-maker Carretti in nekateri starejši igralci, ki se dobro borijo pod košema.

Zelo zanimivo srečanje bo seveda v Nabrežini, kjer bo neizprosen boj za obstanek v ligi med domačim Sokolom in razočaranjem prvenstva, ekipo Radio Quattro. Obe ekipi zasedata zadnje mesto, zanimivo pa bo, s kakšnima postavama se bosta ekipi predstavili. Pri Nabrežincih je že dalj časa odsoten Mitja Devetak, ki je za Pupisovo ekipo zelo važen, gostje pa že dalj časa igrajo v nepopolni postavi, ker je prišlo do trenja med trenerjem in nekaterimi starejšimi igralci. Sokolovci bodo morali zlasti zaustaviti bivšega Jadranovega centra Fabia Banella, ob njem pa še oba beka Lucchinija in Giovanellija. Pupisovi fantje bi morali izkoristiti prednost domačega igrišča, gre pa priznati, da v zadnjih časih igrajo boljše v gosteh kot doma. V primeru poraza pa bi se položaj Sokolove petereke znatno poslabšal.

Cicibona bo skušala ponoviti dobre tekme zadnjih kol, čeprav bodo gostovali pri eni izmed najboljših ekip prvenstva. Fincantieri je doslej z lahkoto odpravil z ekipami, ki tičijo pri dnu lestvice, večkrat pa je presenetil tudi boljše ekipe. To moštvo v napadu ne »zapravlja«, igra mirno in urejeno ter vztrajno išče kombinacije, ki omogočajo igro 1:1 pod košem, kjer gospodarita Mezzavilla in D'Este, ob njiju pa sta še nevarna strelca Dudine in Brecelli. Martinijevi fantje pa so žal znatno šibkejši pod košema, zato pa bo zelo važno preprečiti gibanja in kombinacije nasprotnikov. V napadu pa se ne smejo prenagliti in paziti morajo pri zaključevanju protinapadov.

Ostali dve srečanji bosta potekali v znamenju izenačenih bojev, zlasti v telovadnici Della Valle, kjer se bo bil izenačen boj med Scogliettom in Barcolano.

VANJA JOGAN

Na Goriškem

Domovci v gosteh

Domovci bodo jutri pred težko preizkušnjo, saj bodo igrali na tujem proti solidni peterki Senators. Ekipi imata namreč na skupni lestvici enako število točk, zato gre za še bolj občuteni mestni derbi.

V prvem srečanju so slavili naši fantje, saj so bili boljši v vseh elementih igre. Tokrat se bodo morali belo-rdeči odločneje potruditi, saj je igrišče športne palače prava ledenica in je zato v njej veliko težje igrati. Domovi jutrišnji nasprotniki so v prejšnjem kolu na tujem proti vodeči Albi izgubili le z osmimi točkami zaostanka, vendar je treba dodati, da so bili do zaključnih minut popolnoma enakovreden nasprotnik. Izdala jih je namreč prevelika živčnost in podvig je splaval po vodi. Brumnovi varovanci pa so brez večjih težav odpravili ekipo iz Vileša, vendar s prikazano igro niso zadovoljili. Jutrišnje srečanje med ekipo Senators in Domom Gometal bo na sporedu ob 19.30 v športni palači v Podgori.

Najzanimivejše srečanje kola bo nedvomno že drevi v Redipuglii, kjer se bosta med seboj pomerila drugouvrščeni Corridoni in Gradež, ki zaseda tretje mesto na skupni lestvici. Ostali pari tega kola so: Villesse - Alba in Petrolifera - Polisontina. (af)

Košarka: deželni mladinci

Pričakovan poraz Borovega moštva

BOR - INTER 1904 76:96 (22:57)

BOR: Tomsič 11 (2:4), Pavlica 2, Simonič, Debeljuh 27 (5:5), Drocker 20 (5:5), Possega 8 (2:2), Rudež, Škabar 3 (1:2), Starec 4 (2:2), Tul 2 (0:4).

TRI TOČKE: Dorocker 1, Tomšič 1.

V tem kolu deželnih mladincev so se borovci spoprijeli z drugouvrščenim Interjem 1904. Naši so po pričakovanju klonili pred starejšo in bolj izkušeno postavo, ki med drugim uvršča nekatere dobre posameznike, ki uspešno nastopajo tudi v D ligi. Če pa je bil poraz predvidljiv, nepričakovan in popolnoma neupravičen je bil odnos, s katerim so borovci stopili na igrišče.

Na začetku so naši igrali dobesedno katastrofalno, kar priča sam delni izid ob odmoru. Obetal se je neverjeten polom. V drugem delu pa so Sancinovi varovanci le reagirali ter znižali zaostanek na kočnih, častnih 20 točk.

(A. Pavlica)

danes igra za vas - danes igra za vas

Robert Kalc

Robert Kalc (letnik 1968) je začel prve »nogometne korake« leta 1981, kajpak pri bazoviški Zarji, ki ji je nato vedno ostal zvest. V tem društvu je igral v vseh mladinskih kategorijah in že pri 17 letih je opravil krstni nastop v članski vrsti. Pred dvema letoma je nastopil tudi v tržaški reprezentanci 3. kategorije, poleg tega je tudi nekajkrat igral v mladinskih selekcijah ZSŠDI. Prejšnji teden je Katja Florenin pravilno napovedala osem rezultatov.

totocalcio

Bari - Atalanta	1 x
Cesena - Sampdoria	2
Fiorentina - Roma	x
Genoa - Milan	1 x 2
Inter - Cagliari	1
Juventus - Parma	1 x 2
Lazio - Torino	x
Napoli - Lecce	1
Pisa - Bologna	x 2
Cosenza - Foggia	x
Messina - Verona	1 x
Modena - Ascoli	x 2
Udinese - Lucchese	1

konjske dirke - konjske dirke

Velik favorit pariške tekme je Tenor de Baume (skupina 1), medtem ko bi od skupine x omenili Gedea, ki je zmagal v nedeljo in je trenutno v odlični formi. Konkurenca pa bo morala paziti na Ducala (skupina 2), ki se bo gotovo boril z najboljšimi.

V Rimu bi moral Ieri (skupina 2) izkoristiti ugodno startno številko, tako da je, po našem mnenju, favorit. Od skupine x pa ne smemo pozabiti na Impudenteja, ki je predvsem v finišu izreden. Od skupine 1 bi lahko ugodno presenetil Guelfo Sbarra.

Iro Hito Pont (skupina 2) je v Rimu naš favorit, medtem ko bi od skupine x omenili Fosfasa, ki se je na zadnjih tekmah zadovoljivo obnesel. Icora (skupina 1) bi lahko prijetno presenetil, saj je trenutno v dokaj dobri formi.

Zelo težko je dajati predvidevanje za tekmo v Milanu, kjer ima kar nekaj konj možnost za zmago. Pa poskusimo: od skupine 2 bi omenili Iuppitra; od skupine x je po našem mnenju v prednosti Grifo d'Assia, ki ima ugodno startno izhodišče; od skupine 1 je Postiff pokazal solidno formo.

V Firencah sta Incredible New (skupina x) in Govi del Pino (skupina 2) nesporna favorita. Omenili pa bi tudi Libusca (skupina 1).

V Pizi je naš favorit Luca Dancer (skupina 2). Omeniti pa je treba še Quieta Pricea (skupina x), ki je na zadnji tekmi ugodno presenetil, in Positifa (skupina 1), ki se je na zadnjih dirkah vedno visoko uvrstil.

DIRKA TRIS

Naši favoriti: št. 8 Idamut, št. 20 Glow di Jesolo, št. 9 Lady Sal. Za sistemiste: št. 11 Iacco Bi, št. 7 Erino, št. 12 Hinda H.

totip

1. —	prvi	1
	drugi	x 2
2. —	prvi	2
	drugi	1 x
3. —	prvi	2
	drugi	1 x
4. —	prvi	2
	drugi	x 1
5. —	prvi	x 2
	drugi	1
6. —	prvi	2
	drugi	x 1

ŽELITE BITI O VSEM OBVEŠČENI ŽE ZGODAJ ZJUTRAJ?
BI RADI BRALI DNEVNIK ŽE OB JUTRANJI KAVI?
SI ŽELITE VESTI, KI JIH DRUGI ČASOPISI NIMAJO?
PREBIRATE VČASIH NAŠ DNEVNIK?
STE KDAJ POMISLILI, DA BI SE NAROČILI?

Če je samo eden od odgovorov pritrdilen, ne pomišljajte!

...dobro jutro

GRAFICENTER

vam želi

primorski
dnevnik

Ne odlašajte. Prednaročninska cena 200.000 lir velja samo do konca januarja. Pohitite torej z vplačilom v slovenskih bančnih zavodih ali pri raznašalcih in Primorski dnevnik bo postal vaš vsakodnevni prijatelj in informator.